

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu. św. Marcin 70

Nr. 582 Wydanie P

Poznań, środa dnia 16 grudnia 1936

Rok 31

Poznań, 15 grudnia

Groźby

Mowa, wygłoszona przed kilku dniami w Frankfurcie nad Menem przez dr. Schachta, ministra gospodarstwa Rzeszy i prezydenta Reichsbanku, nie powinna przejść niezauważona przez opinię zagraniczną, przypatrującą się z troską wzrastaniu sił Trzeciej Rzeszy.

P. Schacht mówił o położeniu gospodarczym Niemiec. Powtarzał znane zwroty o „braku przestrzeni” dla narodu niemieckiego i potrzebie rewindykacji kolonij. Ale sposób, w jaki tym razem te kwestje przedstawił — a wiadomo, że prestiż osobistości Schachta gromadzi dokoła jego trybuny również słuchaczy z zagranicy — musi poza granicami Rzeszy wzbudzić uwagę i czujność. Nie były to już białania na temat ciasnoty „niemieckiej przestrzeni” (Raum), oparte na takich czy innych danych statystycznych, ani też tyrady starych generałów kolonialnych na nutę „nie zrezygnujemy nigdy z kolonij”, ale padł tym razem z ust przedstawiciela rządu Rzeszy konkretny postulat, — cwiężcej, poparty groźbami.

„Niemcy mają zbyt ciasną przestrzeń do życia — mówił p. Schacht. Zrobiliśmy każdy możliwy wysiłek, aby wyciągnąć z okrojonej nam gleby wszystko, co jest potrzebne dla utrzymania narodu przy życiu. Ale — czytamy dalej — musi tu być wyraźnie stwierdzone, że próby kurczenia wielkiego narodu przez ciągły nacisk z zewnątrz muszą z konieczności sprowadzić społeczny kryzys i powikłania, a skończyć się wreszcie czemś w rodzaju — wybuchu”.

Warto dobrze zapamiętać słowo „wybuch”. A więc jest to rodzaj groźby, gdyby ów niewymieniony bliżej „ktoś” dalej „z zewnątrz naciskał”.

Szkoda tylko, że p. Schacht bliżej nie sformułował źródeł tego rzekomego nacisku. Bo nic nie jest tak drażniące w stosunkach międzynarodowych, jak niedomówienia i szukanie winnego we mgle. Ale nie o to nam w tej chwili głównie chodzi.

Znacznie ważniejszy od powyższej polemiki wydaje się nam dziś fakt, że groźby, jak cytowana ministra Schachta, wypływają z ust jednego z najwyższych czynników Rzeszy. Bo nie podobna w tem nie widzieć zapowiedzi programu: „Jeśli nam nie dadcie, sami weźmiemy”.

Mówi wprawdzie p. Schacht w dalszym ciągu swej mowy, że jego aluzje terytorjalne nie są czynione w jakichkolwiek „wojowniczych zamiarach rewanżu”, lecz że spodziewa się on wyjaśnienia stosunków między narodami europejskimi na podstawie „rozumnych i pokojowych środków”. Stara to śpiewka o „pokojowej rewizji traktatu”. A więc potwierdzenie, że stara linja rewindykacji jest nadal aktualna. Tylko ubrana w szatę „pokojową”. Przystrojona tym razem w cyfry, jak n. p., że Niemcy straciły przez wojnę 10 procent ludności, a aż 15,4 procent przestrzeni, — że n. p. Francja i Polska mają po 50 osób dorosłych na kilome-

Widmo wojny w Chinach?

Japonja wzmacnia swe siły zbrojne w Mandżurji — Zakulisowa akcja Stalina — Sowieckie wpływy w Kuomintangu — Czang - Kai - Szek zamordowany?

London. (Tel. wł.). Dzienniki omawiając obszernie wydarzenia w Chinach. Zdaniem prasy, rząd nankijski żywi największe obawy, aby chińskie oddziały czerwone nie połączyły się z wojskami zbuntowanymi. Czyni się gorączkowe przygotowania, aby wbić klin pomiędzy te armje. W poniedziałek krążyło nad Sian-Fu 30 samolotów rządowych.

Wojskowy współpracownik „Daily Telegraph” gen. Temperley donosi, że japońskie władze wojskowe rozpowszechniły ulotkę, wzywającą do wzmocnienia armji wobec stałego wzrostu sowieckich sił zbrojnych. Temperley twierdzi, że jeszcze przed dwoma laty górowała Japonja na Dalekim Wschodzie. Wobec stałego jednak wzrostu liczebności wojsk sowieckich, zmieniło się położenie na korzyść Rosji. Japończycy mają cobywła w Mandżurji 17 dywizyj, lecz tylko część z nich mogą użyć. Sowiety dysponują 10 dywizjami i 600 samolotami.

Według doniesień „Daily Telegraph” z Moskwy śledzi się tam z największym zainteresowaniem rozwój wypadków w Chinach.

„Daily Express” jest przekonany, że sprawa aresztowania Czang-Kai-Szeka odbyła się bez udziału Stalina. Po dwugodzinnej naradzie w Kremlu udał się samolotem na Daleki Wschód do Chabarowska, dowódca sowieckich wschodnich sił zbrojnych marsz. Bücher. Równocześnie dwie eskadry odleciały celem wzmocnienia sił zbrojnych we Władywostoku.

London. (Tel. wł.). Do Nankinu nadeszły jakoby dalsze żądania gen. Czan-Tsue-Lianga. Domagać on się ma przeobrażenia rządu chińskiego na zasadzie komunistycznej. Żąda reformy Kuomintangu, zwolnienia więźniów politycznych, wolności prasy oraz ścisłego stosowania testamentu Sun-Jan-Tsua.

Japoński min. spraw zagr. Arita referował we wtorek na radzie ministrów twierdząc, że położenie nie jest w chwili obecnej jeszcze wyjaśnione. Japonja musi zatem być w pogotowiu. Rząd japoński nie wierzy narazie jeszcze w autentyczności rzekomych żądań Czang-Tsue-Lianga. Zdaniem odpowiedzialnych sfer japońskich w Chi-

nach toczy się obecnie walka w Kuomintangu pomiędzy zwolennikami komunizmu oraz ich przeciwnikami.

London. (Tel. wł.). Według wiadomości nadeszłych do Tokio we wtorek rano z Szanghaju, zamordowano marsz. Czang-Kai-Szeka i generałów uwięzionych razem z nim w Sian-Fu.

London. (Tel. wł.). — Wszystkie

wiadomości, które nadeszły w ciągu poniedziałku z Nankina twierdziły, że marsz. Czang-Kai-Szek jest nadal więziony w głównej kwaterze Czang-Tsue-Lianga, którego wojska pracują gorączkowo nad budową umocnień obronnych wokół Sian Fu. Przeszkadzają im w tem samoloty rządowe.

Gwałtowny orkan nad La Manche

Paryż (Tel. wł.). Od poniedziałku na wybrzeżu atlantyckim szaleje gwałtowna burza połączona z wichurą z kierunku południowo-zachodniego. Szybkość orkanu dochodzi do 115 km na godzinę.

Francuski olbrzym transatlantyki „Normandie” nie mógł wejść do portu w Le Havre i skierowano go do Cherburga. Inny statek atlantyki, który wczoraj miał odejść, musiał pozostać w porcie.

W Breście otrzymano depezę radiową, że francuski parowiec „Bourbonnaise”, walczą bezskutecznie z orkanem na wybrzeżu bretońskim na wysokości Quessant i znajduje się w niebezpieczeństwie, wysyłając sygnały SOS.

London. (ATE). Szalejąca od niedzieli wieczorem burza na kanale La Manche przekształciła się w poniedziałek w prawdziwy orkan.

W pobliżu latarni morskiej Eddystone znaleziono w łodzi rybackiej jednego człowieka nieżywego i jednego ciężko rannego. Wzdłuż całego wybrzeża wystawiono sygnały ostrzegawcze. Wobec niezwykle wysokiej fali statki ratownicze nie mogły wypłynąć z portów.

Przy ujściu Tamizy wpadł na mieliznę wielki parowiec linii Royal Mail. Na wybrzeżach hr. Kent fale wyrzuciły 8 skrzyń z kawiozem, które prawdopodobnie pochodzą z parowca sowieckiego, idącego do Nowego Jorku. Parowiec ten zatonął w kanale La Manche.

W poszukiwaniu „Krzyża Południa”

Ri de Janeiro. (PAT). Nietylko prasa i mieszkańcy stolicy Brazylii są do głębi poruszeni zaginięciem wielkiego wodnopłatowca francuskiego linii lotniczej na szlaku Rio de Janeiro—Dakar.

Aparat ten, „Krzyża Południa”, trzymotorowiec, pilotowany przez znakomitego lotnika Mermoza, odbywał swą drogę nad oceanem po raz 62 bez żadnego wypadku. Pilot przelatował Atlantyk po raz 25. Samolot miał w poniedziałek, 7 bm. po północy wylądować w Dakarze, lecz dotąd nie przybył.

Ostatnią depezę radiową wysłał Mermoz w poniedziałek (7 bm) o godz. 10 rano, donosząc, że znajduje się o 800 km na południe od Dakaru, za

morze jest spokojne, a jeden z trzech motorów działa niezbyt regularnie. Od tej pory wszelki słuch o „Krzyżu Południa” zaginął.

Rząd francuski zawiadomił drogą radiową wszystkie statki znajdujące się na morzu między Rio de Janeiro i Dakarem, że istnieje obawa, iż „Croix du Sud” był zmuszony do wodowania na pełnym morzu i wobec tego prosi o uważne obserwowanie przebywanej drogi. Każdy ze statków wychodzących z Rio de Janeiro w stronę Dakaru i odwrotnie otrzymał taką samą depezę.

W dniu 8 rano niemiecki lotnikowiec „Ostmark” wyrzucił katapultą hydroplan „Passat”, który udał się natychmiast szlakiem, jaki powinien był przebyć Mermoz na swoim aparacie. Równocześnie „Ostmark” podniósł kotwicę, ażeby wziąć udział w poszukiwaniu francuskiego aparatu.

Z Sejmu

Warszawa (Tel. wł.). Jako kandydatów na stanowisko wicemarszałka Sejmu w miejsce p. Byrki, który został prezesem Banku Polskiego, wymieniają gen. Żeligowskiego, dr. Surzyńskiego, właścianina Hylę i przemysłowca Hołyńskiego. Walka rozegra się pomiędzy dwoma pierwszymi.

Zdrowie Ojca św.

Citta del Vaticano (PAT) Lekarzowi Ojca Świętego prof. Milani udało się nakłonić Ojca Świętego do pozostania jeszcze w łóżku.

Ojciec Święty mimo poprawy zdrowia nie opuszcza apartamentów prywatnych i nie udziela audjencji. Dziś w sali tronowej odbyło się drugie kazanie papieskie, na którym Ojciec Święty nie był obecny.

W jutrzejszym wydaniu głównym:

W SZKOLE „WYBORNYCH HETMANÓW”

przez Zygmunta Wasilewskiego

trze kwadratowym, gdy Niemcy ich mają 97.

I kończy p. Schacht swoją apologję ekspansji takim oto zwrotem:

„Fakty, które wymienilem, dotyczą Niemiec w stopniu takim, że jako konieczność fizyczna pozostaną one rewolucyjnym elementem w położeniu europejskim, jeśli nie nadejdzie z którejś strony ratunek.”

Słowa o „rewolucyjnym elemencie” Niemiec w położeniu europejskim są w swej śmiałości i bezpośredniości czemś całkiem nowem jako enuncjacja urzędowej Rzeszy. Nie można się więc dziwić, że wywołały odrazu silny odruch zagranicą i liczne komentarze. I tak piszą londyńskie „Times” dosłownie:

„Słowa dr. Schachta muszą przygotować umysły wśród narodu niemieckiego do niepoczytalnych czynów („adventure”) w kierunku zagranicy, jeśli stosunki wewnątrz kraju staną się nie do wytrzymania.”

Czy tłumaczyć się będzie wybuchowe nastroje Trzeciej Rzeszy, o których mówi p. Schacht, trudnem położeniem wewnętrznem Niemiec, czy też innymi przyczynami, — jest dla zagranicy rzeczą obojętną.

Dla Europy wystarczy fakt, że w Niemczech dojrzewa atmosfera do wybuchu. A za odkrycie tego przed światem przez dr. Schachta winna mu zagranica wdzięczność. Za przestroję na czasie

Francja w zdradzieckich pętach etatyzmu

Rząd „frontu ludowego” zapowiada upaństwowienie banków, instytucji ubezpieczeniowych, oraz elektrowni — Niepokojący strajk w przemyśle metalowym

Paryż. (PAT). Po wystąpieniu socjalistycznego min. stanu Faure'a, zapowiadającego podjęcie przez rząd sprawy upaństwowienia banków, instytucji ubezpieczeniowych oraz elektrowni, tem większe wrażenie wywołało przemówienie sekretarza generalnej konferencji pracy p. Jouhaux.

Oświadczył on, że sprawa ta może stać się aktualną już w najbliższej przyszłości. Mówca poruszył wspomniane zagadnienie, w związku ze sprawą wielkich robót publicznych, którą gen. konfederacja pracy uważa za podstawę polityki gospodarczej, stanowiącą niezbędny punkt wyjścia dla ożywienia życia gospodarczego.

Zywiono początkowo nadzieję, że przeprowadzenie robót publicznych da się uskuteczyć dzięki dewaluacji, która miała uruchomić poważne ilości gotówki w kraju. Nadzieje te jednak zawiodły. Zastanawiając się nad znalezieniem innych źródeł, p. Jouhaux w rozmowie z premierem wysunął projekt wprowadzenia monopolu towarzystw reasekuracyjnych i przeznaczenia wszystkich dochodów z tego źródła na sfinansowanie planu robót publicznych.

Premier odpowiedział, że wolałby przeprowadzić upaństwowienie stowarzyszeń ubezpieczeniowych, na co gen. konferencja pracy zgodziła się, wysuwając jednak warunek, aby zrobiono to jak najprędzej.

P. Jouhaux, powołując się na przemówienie min. Faure'a, podkreślił, że po raz pierwszy sprawę tę poruszono publicznie. Jeżeli rząd „frontu ludowego” podejmie ją, to — zdaniem mówcy — odda niezmierną usługę demokracji (!). W dalszym ciągu Jouhaux wysunął konieczność rozwiązania innych jeszcze dziedzin, które nadawałyby się do upaństwowienia i podkreślił, że gen. konferencja pracy oddawna już zwraca uwagę na konieczność takiego zorganizowania kredytu w kraju.

P. Jouhaux próbował zapewnić słuchaczy, iż idea upaństwowienia kredytu, a więc instytucji bankowych, nie wywołała żadnego niepokoju w społeczeństwie i że zarówno posiadacze wkładów oszczędnościowych, jak i kupcy oraz niezależni przemysłowcy rzekomo oddawna są przychylni dla tej zasady.

Paryż. (Tel. wł.) Strajk w przemyśle metalowym w Lille i okręgu trwa i przybiera dalsze rozmiary. Pertraktacje prowadzone przez min. spr. wewnętrznych Dormoy nie dały dotąd pomyślnego wyniku.

W ciągu soboty i niedzieli zmuszo-

no do strajku również zakłady i warsztaty, które dotąd uchylały się. Ustawiono mianowicie u wejścia do wielu fabryk posterunki, które nie puszczają pracowników i personelu biurowego.

Interwencja u prefekta pozostała bez skutku. Przyobieczał on coprawda załatwienie sprawy, jednak gdy dziś urzędnicy i funkcjonariusze przybyli

do pracy, zastali fabrykę znów obłożoną przez strajkujących.

Koła przemysłowe oceniają straty powstałe przez strajk dla przemysłu metalowego na kilka milionów franków. Odmówiono wiele zamówień nie tylko krajowych, ale i zagranicznych, m. in. z Anglii, Czechosłowacji i Egiptu.

Centrala komunistyczna w Barcelonie

Companys zabiega o utworzenie nowego rządu

Paryż. (ATE) Ag. Radio donosi z Sewilli, powołując się na hiszpański dziennik nacjonalistyczny „Voz d'España”, że w Barcelonie założono tę centralę propagandy komun., której działalność rozciąga się nie tylko na Katalonię, ale również na Francję, Włochy, Anglię i Półn. Afrykę. W centrali tej pracuje 7 wybitnych komunistów.

Poza tem dziennik hiszpański potwierdza wiadomość, zamieszczoną w prasie francuskiej, że w Barcelonie istnieje filia GPU, na Europę. Na froncie madryckim walczą oddziały żołnierzy sowieckich, które składają się z dawnych zesłańców na Syberję uwolnionych pod warunkiem udania się do Hiszpanii i wstąpienia w szeregi mili-

cji czerwonej.

Barcelona. (PAT) Po zakończeniu posiedzenia rady generalidadu, prez. Companys oświadczył dziennikarzom, iż kryzys rządowy został oficjalnie otwarty.

Companys dodał, iż nawiąże niezwłocznie rozmowy z przedstawicielami stronnictw i organizacji syndykalistycznych w celu stworzenia nowego rządu bardziej odpowiadającego potrzebom chwili. Specjalny nacisk będzie położony na zagadnienia dyscypliny społecznej.

„Konieczny jest gabinet — powiedział Companys — który będzie rządził i potrafił zmusić do poszanowania swych postanowień”.

O stanowisku Włoch i Niemiec

Berlin. (Tel. wł.) Odpowiedzi Włoch i Niemiec na propozycje Francji i Anglii w sprawie Hiszpanii, — jak już donosiliśmy — naogół pokrywają się i nie są zasadniczo odmienne.

Niemcy wyrażają gotowość poparcia usiłowań pacyfikacyjnych i zaprowadzenia normalnych stosunków w Hiszpanii, jednak wyrażają wątpliwość.

„Czy ogólny zakaz pośredniej lub bezpośredniej interwencji wiedzie także do celu przy panujących dziś stosunkach. Sprawa ta — twierdzi nota Rzeszy — nie wymaga bliższego wyjaśnienia wobec ogólnie znanej roli, jaką obce krajowi elementy odgrywały i odgrywają obecnie w szeregach anarchizacyjnej akcji w Hiszpanii.

„Przeciwstawiając się — czytamy dalej — narodowemu rządowi, stron-

nictwo rozpętało uczucia do ostatnich granic przez sposób prowadzenia wojny, zabójstwa politycznych przeciwników, rozstrzeliwanie zakładników i inne akty brutalności. Pojednanie się z tem stronnictwem jest trudnie do pomyslenia, już chociażby z powodu jawnie okazywanych tendencji anarchistycznych. Rząd niemiecki nie może sobie też wyobrazić, w jaki sposób możnaby w tych warunkach przeprowadzić prawidłowy plebiscyt”.

Rząd włoski pragnie również przywrócenia normalnych stosunków w Hiszpanii. Nota domaga się rozszerzenia zasady nieinterwencji na wszystkie dziedziny pomocy walczącym i ścisłego stosowania tej tak pojętej nieinterwencji. Włochy też wyrażają wątpliwość co do celowości plebiscytu w Hiszpanii z tych samych motywów co Rzesza.

Na frontach hiszpańskich bez zmian

5 TYS. ZABITYCH

Madryt. (PAT.) W ciągu trzech ostatnich tygodni w walkach, toczących się dokoła Madrytu, padło przeszło 5000 zabitych.

Wczoraj około godz. 10 powstańcy zaatakowali pozycje rządowe w pobliżu Valdemorilla w odległości 20 km od stolicy. Zajażdża walka, jak znaznacza Havasa, trwała około 3 godz. Atak odparto.

KOMUNIKAT POWSTAŃCZY

Sevilla. (PAT) Według komunikatu powstańczego, atak wojsk rządowych na pozycje w pobliżu Quintanilla i Descalona odparto. Nieprzyjaciel stracił 40 zabitych. Do niewoli wzięto 26 Niemców. Na froncie madryckim powstańcy bez walki zajęli Bohadilla.

PRZEMÓWIENIE GEN. QUEIPO DE LLANO

Paryż. (ATE) Z Sewilli donoszą: Gen. Queipo de Llano w swem ostatnim przemówieniu przed mikrofonem radiostacji sewilskiej oświadczył, że rząd powstańczy nie zgodzi się na rozejm.

General odpart w ostry sposób twierdzenia min. spraw zagranicznych rządów w Walencji del Vayo, zawarte w jego przemówieniu podczas sesji Ligi Narodów w Genewie. Podkreślił dalej, że metody stosowane przez czerwonych przeciwko Hiszpanii narodowej i wszelkim zdrowym elementom w kraju uniemożliwiają rozpoczęcie rokowań o rozejm, lub pokój.

Z KOMITETU NIEINTERWENCJI

Londyn. (PAT) Po posiedzeniu podkomitetu nieinterwencji wydano

W szponach niedźwiedzia

Paryż. (PAT) W ogrodzie zoologicznym w Grenoble niedźwiedź pochwyił za rękę 11-letniego ucznia, który nadmiernie zbliżył się do kraty, przeskoczywszy przez dodatkową barjerę ogrodzenia.

Dwaj przechodnie, znajdujący się w pobliżu, przybiegli na ratunek i po dłuższych usiłowaniach zdołali chłopca wyciągnąć za ogrodzenie. Niedźwiedź oderwał jednak dziecku rękę aż do ramienia, tak że stan ofiary tego tragicznego wypadku jest bardzo poważny.

Bojowiec z OUN

Lwów. (PAT) W ostatnim czasie władze w lokalu prowadzący energiczne dochodzenie, celem ujęcia sprawców skrytobójczego mordu na osobie ś. p. wójta gminy Włodzimierza Caryka. Dochodzenia te doprowadziły do aresztowania niejakiego Iwana Melnyka, jako sprawcę tego zabójstwa.

Nazwisko Melnyka jako bojowca O. U. N. występowało w lwowskim procesie Stefana Bandery i towarzyszyów jako tego, który namówił osk. Raczu na do przybicia pieczęci gminnej na sfalszowanym dowodzie osobistym, dostarczonym przez O. U. N. bezpośrednio zabójcy ś. p. dyr. Babija, Michałowi Corawi. Melnyk raz już dokonał w roku 1932 nieudaną zamachu na ś. p. wójta Caryka i poszukiwany był przez policję za udział w różnych przestępstwach.

Zabójstwo terrorystyczne w Rosji

Moskwa. (PAT) Z Kujbyszewa donoszą:

Delegatka na kongres Sowieców i członek konstytucyjnej komisji redakcyjnej Marja Pronina przyjechała z Kujbyszewa do Mielekiewa i wracała z dworca do domu. Napadło na nią trzech nieznanymi osobnikami, którzy zadali jej 10 śmiertelnych ciosów nożem. Mordercy zdołali zbiec i dotychczas nie zostali wykryci.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 15. 12. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Pozn. ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg: STANDARTY: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ceny transakcyjne:		19,50
Ceny orientacyjne:		
Żyto (Uspobienie spokojne)	19,00—19,25	
Pszenica (Uspob. spokojne)	24,50—24,75	
Jęczmień browarowy	23,50—25,50	
Uspobienie spokojne.		
Jęczmień 630—640 g/l.	20,00—20,25	
Jęczmień 667—676 g/l.	21,00—21,25	
Jęczmień 700—715 g/l.	22,25—23,00	
Uspobienie spokojne.		
Cwies	16,00—16,50	
Uspobienie spokojne.		
Maka		
żytnia wyciąg 0-30% wł. w.	23,50—23,75	
żytnia gat. I 0-50% wł. w.	23,00—23,25	
żytnia gat. I 0-65% wł. w.	26,25—26,75	
żytnia gat. II 50-65% wł. w.	19,00—19,50	
żytnia posł. pon. 65% wł. w.	17,25—17,75	
Uspobienie spokojne.		
pszenna gat. I wyc. 0-20% wł. w.	40,25—41,25	
pszenna gat. IA 0-45% wł. w.	39,25—39,75	
pszenna gat. IB 0-55% wł. w.	37,75—38,25	
pszenna gat. IO 0-60% wł. w.	37,25—37,75	
pszenna gat. ID 0-65% wł. w.	36,25—36,75	
pszenna gat. IIA 20-55% wł. w.	35,25—35,75	
pszenna gat. IIB 20-65% wł. w.	34,50—35,00	
pszenna gat. IID 45-65% wł. w.	31,50—32,50	
pszenna gat. IIF 55-65% wł. w.	27,50—28,50	
pszenna gat. IIIA 65-70% wł. w.	21,00—22,00	
pszenna gat. IIIB 70-75% wł. w.	18,00—19,00	
Uspobienie spokojne.		
Otreby żytnie stand.	13,25—13,75	
Otreby pszenne gru'e stand.	13,25—13,75	
Otreby pszenne średnie stand.	12,25—13,00	
Otreby jęczmieńne	13,75—15,00	
Rzepak zimowy	45,00—46,00	
Siemie lniane	42,00—45,00	
Gorzycza	30,00—33,00	
Groch Wiktorja	20,00—24,00	
Groch Folgera	22,00—24,00	
Mak niebieski	62,00—66,00	
Koniczyna czerwona surowa	100,00—110,00	
Koniczyna czerw. 95—97% czyst.	115,00—125,00	
Koniczyna biała	90,00—135,00	
Ziemniaki fabryczne za kilo %	18½	
Makuch lniany w taflach	20,75—21,00	
Makuch rzepak w taflach	16,75—17,00	
Makuch ston. w taflach 42—43%	22,00—23,00	
Siemka pszena luzem	2,15—2,40	
„ pszena prasowana	2,65—2,90	
„ żytnia luzem	2,25—2,50	
„ żytnia prasowana	3,00—3,25	
„ owsiana luzem	2,50—2,75	
„ owsiana prasowana	3,00—3,25	
„ jęczmieńna luzem	2,15—2,40	
„ jęczmieńna prasowana	2,65—2,90	
Siano zwykłe luzem	4,25—4,75	
„ zwykłe prasowane	4,90—5,40	
„ nadnoteckie luzem	5,15—5,65	
„ nadnoteckie prasowane	6,15—6,65	
Ogólne usposobienie spokojne.		
Ogólny obrót: 4257,2 tonn, w tem żyta 2126 tonn, pszenicy 210 tonn, jęczmienia 630 tonn, owsa 235 tonn.		

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 15. 12. 1936 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. — większe sztuki — 51,— oraz za drobne sztuki 48,50.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 4½% listy zast. złote w zlocie 44,75, natomiast 4½% złotych listy zast. obracano po 45,—44,75—45,— w zaofiarowaniu.

Z akcji bankowych obracano Bank Polski po 106,—.

Ceduła Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominału wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% państw. poz. konwers. 51,— P. za większe, 48,50 P. za drobne sztuki.

4½% listy zast. złote w zlocie przestemplowane Pozn. Ziem. Kred. (dawn. 4½% dol. listy zast. w zł — 8,9141 zł za 1 dol.) 44,75 P.

4½% złotych listy zastawne serji L. Pozn. Ziem. Kred. 45,—44,75—45,— O.

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Polski 106,— +

Tendencja bez zmiany.

Echa zajść w Myślenicach

Kraków. (Tel. wł.) Śledztwo w sprawie napadu na Myślenice jest prawie na ukończeniu i będzie w dniach najbliższych zamknięte. Akt oskarżenia spodziewany jest w pierwszej połowie stycznia.

Obaj rolnicy Kudziowie, którzy byli w pierwszej instancji zasądzeni za ukrywanie Doboszyńskiego podczas pościgu, odpowiadali wczoraj w krakowskim sądzie apelacyjnym. Andrzej Kudzia uwolniono, a Albinowi zniono karę do 18 miesięcy więzienia.

Skazanie Frankfurtera

Chur. (PAT) Trybunał skazał Dawida Frankfurtera, uznawszy go winnym zabójstwa Gustloffa, na karę 18 lat więzienia, utratę praw cywilnych na ten sam okres czasu, dożywotni zakaz pobytu w Szwajcarii i odszkodowanie za wyrządzoną szkodę.

Wiadomości

Z dniem 1 lutego 1937 młodzież hitlerowska zmieni umundurowanie. Będzie ona nosić czarne spodnie zamiast brązowych. Dotychczas przywilej noszenia czarnych spodni przysługiwał tylko naczelnemu dowódczemu „Hitlerjugend”.

*

Wystartowała z Marignano pod Medjolanem lotniczka Maryse Bastie, usiłując pobić rekord przelotu nad południowym Atlantykiem. Pierwszym etapem jest Dakaz.

Wojna dwu odłamów „sanacji” we Lwowie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

W sprawie zatargu, jaki powstał w kręgach dziennikarskich we Lwowie, ukazały się w prasie informacje nieścisłe. Poniżej zamieszczamy artykuł naszego korespondenta lwowskiego, przedstawiający tło zatargu.

L w ó w, 14 grudnia.

Czasem jednak i we Lwowie coś się dzieje. Nasze skandale „sanacyjne” bywają nie gorsze od skandali „sanacyjnych” w Krakowie lub Wilnie. Ostatnio najwięcej hałasu narobiła wojna w miejscowej prasie „sanacyjnej” i towarzysząca jej niewybredna i wręcz niesmaczna polemika. Ponieważ jednak przy tej sposobności powiedziano sobie nawzajem prawdę w oczy, więc nie zaszkodzi, aby i reszta Polski o tem się dowiedziała.

Wojnę wszczął utworzony rok temu przez secesjonistów z obozu narodowego „Dziennik Polski”, organ najzupełniej zależny od miejscowych t. zw. czynników wpływowych. Czynniki te zresztą wykazały wielką wprawę w opanowywaniu i — następnie — niszczeniu prasy narodowej. Przy pomocy odstępców zniszczyli najpierw „Słowo Polskie”, a następnie „Kurjer Lwowski”. Odstępcy ci z reguły kończą marnie: niszczyciel „Słowa Polskiego” p. Mejsbaum zniknął zupełnie z horyzontu, niszczyciele „Kurjera Lwowskiego” i dzisiejsi redaktorzy „Dziennika Polskiego” — pp. Stahl i Hrabek — pędzą szybko w nicość polityczną i społeczną, a zaufanie moralne niezależnego społeczeństwa stracili już oddawna zupełnie.

Panowie z „Dziennika Polskiego” usiłują jednak wykazać społeczeństwu polskiemu, że o coś walczą i jakieś ideały mają. Najprawdopodobniej t. zw. czynniki miarodajne zakazały im występowania przeciw Żydom i Ukraińcom, gdyż o zagadnieniach podstawowych w sprawach żydowskiej i ukraińskiej „Dziennik Polski” milczy. Stąd więc panowie z „Dz. Pol.” zwrócili się przeciw własnym kombatanom z lewej strony „sanacyjnego” sztyku.

Zaatakowali więc miejscowy koncern prasy popularnej — czytaj: brukowej — „Prasa Nowa”. Koncern ten wydaje dwa dzienniki: południowy „Wiek Nowy”, mający stare tradycje lewicowo-liberalne jeszcze z czasów przedwojennych, i popołudniowy „Express Wieczorny”, również w tym duchu utrzymany. Sam koncern jest własnością spółki, w której większość udziałów należy do kapitalistów żydowskich. Rzecz zrozumiała, że i zespoły redakcyjne są polsko-żydowskie, co wcale nie przeszkadza, że oba pisma obliczone są na publiczność polską. Dlatego też na czele wydawnictwa stoją Polacy, a mianowicie p. Bronisław Laskownicki i jego syn Janusz. Pierwszy jest oddawna prezesem miejscowego Syndykatu Dziennikarzy, drugi kandydował nawet na postać przy ostatnich wyborach sejmowych, jako przedstawiciel „świata pracy”.

Przeciw tej lokalnej „potędze” prasowej wystąpił organ pp. Hrabki i Stahla z oskarżeniem o popieranie „frontu ludowego”. Chodzi o wykazanie t. zw. czynnikiem miarodajnym, że tylko „Dziennik Polski” godnie broni interesów państwa we Lwowie, a również „sanacyjne” „Wiek” i „Express” powinny zostać proszkrybowane. Rzeczywiście zaatakowane dzienniki wykazują dużo sympatyj lewicowych i nawet „frontowych”, choć — prawdę powiedziawszy — nie więcej, niż odpowiednio organy prorządowe w Warszawie, n. p. „Kurjer Poranny”, „Dziennik Polski” chciał jednak utracić konkurentów w łaskach pańskich, a prawdopodobnie miał nadzieję, że przy tej sposobności zdobędzie nieco czytelników, usposobionych narodowo.

Atak został sparowany zręcznym, choć niebardzo lojalnym, kontratakiem. Przedstawiciele „Wiek” i „Expressu” zaapelowali o wzięcie ich w obronę do Syndykatu Dziennikarzy, t. j. do własnego redaktora naczelnego p. Laskownickiego. Zarząd Syndykatu potępił osobną uchwałą ataki na wolność prasy, a wtedy trzej członkowie Syndykatu i redaktorzy „Dziennika Polskiego” wystąpili z Syndykatu i zaczęli organizować odrębne zrzeszenie dziennikarzy.

Przez krótki czas wydawało się, że panowie z „Dziennika Polskiego” zdolają pozyskać sympatję bardziej łatwo-

wiennych jednostek, usposobionych narodowo. Występowali przeciw „frontowi ludowemu”; głosili, że rozłam przez nich wywołany w Syndykacie Dziennikarzy ma na celu oddzielenie Polaków od Żydów w organizacji zawodowej. W tym celu rozpoczęli rozmowy z wielu dziennikarzami Polakami, pracującymi w miejscowych i zamiejscowych organach prasowych, w agencjach prasowych rządowych i w Radjo Polskiem.

Bomba wybuchła, kiedy się okazało, że w organizowaniu nowego zrzeszenia dziennikarskiego biorą udział — także Żydzi z miejscowego brukowego pisemka, również „popieranego” „Gońca Wieczornego”, sprzedawanego po 5 gr. Do prezydium nowoorganizowanego związku wszedł obok p. Z. Stahla także wydawca „Gońca” p. Zygmunt (!) Halber. Wtedy stało się zupełnie jasne, że nie chodzi tu o walkę z „frontem ludowym”, ani z przewagą żydowską w prasie i zawodzie dziennikarskim, lecz o salwowanie interesów dziennikarzy kameralnych, usiłujących zwalczyć swoich konkurentów z prasy „sanacyjno-lewicowej”.

Rzecz jasna, organy „sanacyjno-lewicowe” nie zostały suchej nitki na pp. Stahlu i towarzyszach, o których pisze:

„My tych panów z „Dziennika” dobrze rozumiemy, bo znamy wszystkie kulisy powstania tej „salonowej” szmaty. Wiemy, co, gdzie, jak i ile.”

O p. Hrabku pisze „Express” jako o swoim b. sympatyku, który niegdyś pomagał „Expressowi” w „destrukcyj-

nej” robocie i zamieszczał w „Expressie” swoje skargi i żale, a kiedy indziej znów wzbogacił naszą kryminalną kronikę, prosząc o zamieszczenie „brukowej sensacji”, gdzie, na jakiej ulicy i przez kogo został pobity. A kogóż, jak nie „Express”, uważał pan Hrabek za najodpowiedniejszy organ reklamowania wydawanego przez niego tygodnika „Akcja Narodowa”?

Nie zaniedbali też przeciwnicy Stahla i Hrabki wytknąć im zniszczenia „Kurjera Lwowskiego”, pisząc w ten sposób:

„Wdarła się do redakcji („Kurjera Lwowskiego”) zgraja ideologów, która zmieniła gruntownie kierunek pisma najzupełniej bezprawnie — i markując się nazewną życzliwością, próbowała pozyskać dotychczasowych endeków dla obozu pomajowego. Ale czytelnicy odwrócili się plecami i pismo wkrótce ostatecznie zbankrutowało.”

Oczywiście obrona pisma narodowego przez lewicowców i Żydów z „Expressu” służy im tylko jako środek pognębienia przeciwników z prawego skrzydła „sanacji”. Wtedy, kiedy „Ku-

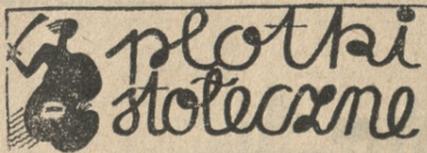
Kto szuka podarku gwiazdkowego niech spieszy do Kałamajskiego

1 3

Pierwszy wyjazd nowego króla W. Brytanji: Jerzy VI (z lewej) w towarzystwie admirała Bazylego Brooke'a i udaje się do pałacu św. Jakóba.

14 grudnia.

Jak się przedziwnie wszystko klei? Wprowadzano jako zasadę, że obrady parlamentarne powinny być przedewszystkiem poświęcone zagadnieniom budżetowym, że należy z nich wypruć wszelką politykę. A tu tymczasem p. Prystor, który podjął usilną kampanję za odbudowaniem zaufania społeczeństwa do ciał ustawodawczych — istniejących! — a pomaga mu w tem posłanka Prystorowa — więc zapowiedział w swoim słowie wstępnym, iż należy przedyskutować położenie w kraju.

Rozwinęła się tedy powódź wymowy pp. członków Senatu. Była ona o tyle charakterystyczna, że przedstawiała, jaki wachlarz najprzedziwniejszych rozbieżności mieści w sobie obóz prorządowy.

*

Było kilka klasycznych wystąpień. Przedewszystkiem prof. Makowski, który jako kierownik grupy warszawskiej przyczynił się do zwolania poniedziałkowego posiedzenia Senatu. Cóż powiedział? Społeczeństwo się odpaństwia, traci poczucie odpowiedzialności. Inaczej było w pierwszych latach istnienia odbudowanego państwa, inaczej po r. 1926, kiedy całą odpowiedzialność przerzucono na barki jednego człowieka. Dzisiaj, gdy go nie

stałe, trzeba odpowiedzialność pobudzić w masach i sprzągnąć je z państwem. Trzeba rzucić mu wielką ideę.

Przecież to samo mówiło się oddawna w parlamencie, to samo wskazywała prasa niezależna. Ale były czasy, kiedy nie uwzględniano się społeczeństwa, kiedy poniewierano niem, kiedy odnosiło się do wszelkich wysiłków społecznych z największą nieufnością. Dzisiaj widzi się nawrót do wzgardzanych zasad. Społeczeństwo? Pociągnąć je do współpracy i współodpowiedzialności? Ale jak? W istniejących warunkach? Przy odebraniu przez ordynację wyborczą praw? Gdzież ta idea, która ma porwać masę?

*

Takie głosy, jak p. Makowskiego słyszy się bardzo często. Ale ci, którzy je wygłaszają, nie chcą postawić kropki nad i i wyciągnąć z swego stanowiska konsekwencji.

Nie zapomnę rozmowy z pewnym działaczem obozu prorządowego. Wypłakiwał się serdecznie i wynurzał, przepojony o wiele większym pesymizmem, aniżeli ja. Nie miał wiary w naród. Może nie umiał tej w sobie wykrzesać. Gdy mu poddałem myśl, żeby posłowie zgłosili wniosek o zmianę ordynacji wyborczej w duchu zabezpieczającym odpowiednią pozycję narodowi polskiemu, i żeby następnie złożyli mandat, odparł dobroduszenie:

— Nieraz już dyskutowaliśmy nad takim rozwiązaniem trudności. Możeby to było i właściwe. Sami czujemy niedostatek naszej pozycji jako parlamentu. Ale coż mamy robić. Gd-

JUŻ W AUSTRJI

Księżę Edward Windsor (z prawej) na dworcu wiedeńskim w towarzystwie prezydenta policji dr. Skubla.

rjer Lwowski” naprawdę niszczone, lewicowo-żydowska prasa lwowska wcale go nie bronila, lecz nabrała wody do ust i milczała. Niemniej dzisiejsze ujęcie sprawy przez tę prasę jest wierne i odpowiada rzeczywistości.

Tak to starli się we Lwowie „sanatorzy” starzy i nowi, mniej zależni i więcej zależni, liberalni i kameralni, demokraci i zwolennicy państwa politycznego. A po jednej i drugiej stronie znaleźli się Żydzi, którzy są drożdżami „sanacji”, jej fermentem i siłą motorową. **M. R.**

Z Rady Ligi

Genewa. (PAT.) Rada Ligi odbyła posiedzenie, na którym turecki min. spraw zagr. Ruszdi Aras wygłosił przemówienie w sprawie sporu z Francją w Syrii.

Dowodził on, że granica nigdy nie została ściśle określona, a sandżak Aleksandrety nie stanowi części składowej obszaru mandatowego, a więc Francja nie wykonuje nad nim mandatu, ale że kraj ten jest prosto zajęty przez nią. Sandżak nie powinien być zatem oddany Syrii, ale stanowić obszar autonomiczny.

Delegat francuski Viennot oświadczył, że na wywody tureckiego min. spraw zagr. odpowie dziś. Przewodniczący zaproponował mianowanie szwedzkiego min. spraw zagr. Sandlera referentem tej sprawy, na co zebrani zgodzili się.

byśmy przeprowadzili normalne wybory, w takim razie obóz nasz wyszedłby z nich słaby. A do tego nie możemy dopuścić, bo to mogłoby doprowadzić do obalenia systemu...

*

Przy każdej sposobności Niemcy stwierdzają swoją gotowość współpracy z Polską. Tak też uczynił sen. Wiesner, inżynier z Bielska, o którym chodzą gadki, że należy do przyjaciół Hitlera. Nie wiem, czy tak jest w istocie, ale p. Wiesner stoi na czele ruchu narodowo-socjalistycznego wśród mniejszości niemieckiej w Polsce. Osobliwie ujął on stosunek mniejszości niemieckiej do państwa:

— Stosunek nasz (Niemców) do państwa i narodu polskiego mus. polegać na wzajemnym szacunku i przyznaniu nam prawa swobodnego rozwoju...

Nie wspominał już o tem, jak się dzieje Polakom w Niemczech. Lecz nie można nie podkreślić pewnego faktu zasadniczego. Gdzież jest stosunek i jacy są kontrahenci? Państwo i mniejszość?

Tu nie chodzi o szacunek wzajemny, tu przedewszystkiem wylania się zagadnienie lojalności obywatelskiej. Na tej tylko płaszczyźnie można mówić o mniejszości niemieckiej. Jak to tam z tą lojalnością, o tem wiedzą dobrze władze administracyjne. A co mówią procesy katowickie?...

Dlaczego inż. Wiesner, senator z nominacji, nic o tem nie wspominał?...

WARSZAWIANIN.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Kryzys gospodarczy Wielkopolski na tle statystyk: skarbowej i kolejowej

Pierwszy, okazowy numer miesięcznika „Gospodarka Zachodnia”, o którego ukazaniu się informujemy na innym miejscu, zawiera sporo ciekawego, częściowo nigdzie dotychczas nie publikowanego materiału dot. życia gospodarczego Wielkopolski.

Tak np. artykuł p. Stefana Sieradzkiego, dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu, wyjaśnia: „Co statystyka skarbową mówi o kryzysie w Wielkopolsce?” Z zestawienia statystyki świadectw przemysłowych dowiadujemy się, że jeżeli na terenie całego państwa ilość wykupionych w r. 1935 świadectw przemysłowych kategorii handlowej w porównaniu z r. 1931 wynosi 94 proc., to w Wielkopolsce spadek jest o wiele mniejszy i analogiczna cyfra wyraża się w 98,2 proc. Ten stosunkowo korzystny wynik porównania Wielkopolska zawdzięcza zjawisku pomnożenia się drobnych przedsiębiorstw handlowych, podczas gdy ilość przedsiębiorstw większych spadła w woj. poznańskim w stopniu gwałtowniejszym, niż w całym państwie, mianowicie w I-jej kategorii ilość ich wynosiła w r. 1935 zaledwie 49,1 proc. (w porównaniu z r. 1931), podczas gdy odnośna ilość w całej Polsce wynosiła 57,8 proc.; w II-jej kategorii odnośne cyfry wyrażały się: dla Wielkopolski — 49,5 proc., dla całego państwa — 53,9 proc. Podobne zjawisko daje się zauważyć w dziedzinie przemysłu.

Jeżeli chodzi o wpływy z podatków bezpośrednich, to począwszy od roku budżetowego 1931-32 stale w ciągu następnych pięciu lat na terenie Wielkopolski ulegały one zmniejszeniu, spadając z kwoty 85,9 milj. zł. do 67,8 milj. zł., podczas gdy równocześnie wpływy ogólnopństwowe w r. 1935-36, wynoszące 680 milj. zł. powróciły mniej więcej do normy 1931-32 r. Udział Wielkopolski we wpływach skarbowych państwa spadł z 12,3 proc. na 10 proc.

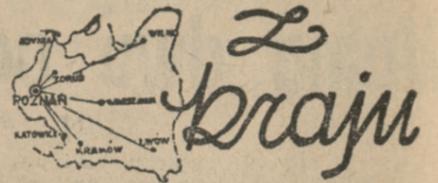
Z drugiej strony należy podkreślić wzrost — i to poważny — wpływów z podatków pośrednich. Podczas gdy podatki pośrednie w całym państwie od r. 1931-32 do r. 1935-36 spadły ze 171 na 164 milj. zł., w woj. poznańskim wpływy z podatków pośrednich wzro-

sły i to z 28,4 milionów zł. na 44,691 tysięcy zł. Jednak dla ścisłości należy zaznaczyć, iż ten wzrost nie jest niepodzielny „zasługą” Wielkopolski, bowiem odnośne sumy są raczej inkasowane na jej terenie, gdyż produkty obciążone temi podatkami (jak: wino, piwo, a zwłaszcza cukier), są wywożone z Wielkopolski na obszary innych województw, których mieszkańcy w cenie kupna ponoszą ciężar zainkasowanych przez skarbnicę państwa kwot.

Z ciekawego artykułu p. inż. Władysława Krzyżanowskiego, prezesa Dyrekcji Kolei w Poznaniu, notujemy wiadomość o wręcz rewelacyjnym charakterze, że mianowicie — mimo obniżki taryf i wbrew zjawisku ogólnopństwowemu! — ogólne nadanie towarów w okręgu poznańskim w I półroczu 1936 r. lekko zmniejszyło się w porównaniu z tem samym półroczem ub.

roku, mianowicie o 1,37 proc. Tymczasem, jak już zaznaczyliśmy, w omawianym okresie r. b. nadanie towarów na PKP w całym państwie zmniejszało!

Z zestawienia ogłoszonego przez p. inż. Wł. Krzyżanowskiego wynika, że w I półroczu 1936 (w porównaniu z I półroczem 1935 r.) spadło znacznie nadanie pszenicy (o 35 proc.), żyta (o 64 proc.), ziemniaków (o 43,8 proc.) i trzody chlewnej (o 31 proc.). Fakt ten tłumaczyć można jedynie spadkiem produkcji rolniczej w związku z klęską posuchy, jaka dotknęła Wielkopolskę w latach 1934 i 1935. Okoliczność ta wpłynęła prawdopodobnie decydująco na spadek przewozów w pierwszych 6-ciu miesiącach r. b. Zaznaczyć się również spadek nadania mąki (o 2,2 proc.) i cukru (o 3,7 proc.). Stosunkowo nieznanie wzrosło nadanie spirytusu (o 7,5 proc.), bydła i cieląt (o 9,3 proc.). Silny natomiast wzrost wykazują przewozy kolejowe materiałów budowlanych, mianowicie cegły (o 52 proc.), wapienia palonego (o 28,5 proc.), drewna nieobrobionego (o 89 proc.) i t. d.

SEZON ZIMOWY W UZDROWISKACH

W uzdrowiskach, prowadzących sezon zimowy, oraz w stacjach klimatycznych i miejscowościach górskich czynione są obecnie ostatnie przygotowania do sezonu zimowego, który rozpocznie się w dniach najbliższych. Czynne są niemal już wszystkie hotele i pensjonaty, przyczem ceny kształtują się nieco niżej niż w sezonie letnim.

Według informacji Związku Uzdrowisk Polskich, w sezonie zimowym czynne są: Czarniecka Góra, Druskienniki, Horyniec, Inowrocław, Iwonicz, Jaremeże, Jaworze, Krynica, Nałęczów, Ojcow, Otwock, Rabka, Rudka, Sławsko, Smukała, Szczawnica, Wisła, Wrochta, Zakopane i Zegiestów.

CHORZY KATOLICY W SZPITALU ŻYDOWSKIM

Ubezpieczalnia Społeczna w Warszawie skierowała do szpitala żydowskiego na Czystym wielu chorych-chrześcjan. Chorzy ci są bez żadnej opieki religijnej, u mierają bez Sakramentów św.

Uważamy zasadniczo za niewłaściwe umieszczanie chorych-chrześcjan w szpitalu, przeznaczonym dla Żydów. Ale jeżeli Ubezpieczalnia Społeczna korzysta ze szpitala żydowskiego dla pacjentów chrześcijan, to powinna zapewnić im opiekę religijną. (KAP.)

NOWA LINJA KOLEJOWA SIERPC — TORUŃ

Na otwartej w tych dniach nowo budowanej linii kolejowej Sierpc — Toruń Mokre podjęto narazie ruch tymczasowy. Ruch osobowy i bagażowy dopuszczony jest bez żadnych ograniczeń. Co do ruchu towarowego przewidziane są jeszcze pewne ograniczenia, a natomiast ruch tranzytowy nie wchodzi narazie jeszcze w ogóle w rachubę.

Nowootwarta linia obejmuje następujące stacje: Sierpc, Koziołek, Skępe, Lipno, Czernikowo, Lubicz, Grębocin, Toruń Mokre.

ZJAZD RZEMIOSŁA W ŁODZI

W niedzielę odbył się w Łodzi wojewódzki zjazd, poświęcony omówieniu ciężkiego położenia rzemieślników. Na zjazd ten przybyło 1.500 osób. Udział w zjeździe wzięli również przedstawiciele Izby Rzemieślniczej, zarządu miejskiego i urzędu wojewódzkiego. Po burzliwej dyskusji zebrani uchwalili domagać się zniesienia okólnika, zezwalającego na kształcenie uczniów rzemieślnikom posiadającym karty rzemieślnicze, oraz § 146 ustawy o Izbach Rzemieślniczych, zezwalającego na uznawanie i mianowanie rzemieślnikami osób bez egzaminów, w t. zw. drodze dyspensy. W końcu zebrani domagali się nadania praw cechom rzemieślniczym.

RUCH BUDOWLANY W KATOWICACH

W bieżącym roku w Katowicach wzrósł niezmiernie ruch budowlany. W ciągu ostatnich miesięcy wzniesiono szereg nowych gmachów. Do najważniejszych zaliczyć należy budowę rozgłośni Polskiego Radja, gmachu urzędów niezaspokojonych, gmachu Muzeum Śląskiego oraz Domu Powstańca. W ciągu roku bieżącego udzielono ogółem 222 zezwoleń na budowę, z czego 100 na przebudowę i 70 na nadbudowę. W ciągu kilku miesięcy w południowym rejonie miasta powstała nowa dzielnica, w której wybudowano szereg domów mieszkalnych.

DZIWNE UPRIWILEJOWANIE

Pod takim nagłówkiem donosi Katolicka Agencja Prasowa co następuje:

Znana jest powszechnie wielka oszczędność kuratorium okręgu szkolnego lwowskiego w wydatkach na lekcje religii rzymsko-katolickiej w szkołach. Z braku na ten cel odpowiednich kredytów zredukowano ją do minimalnej liczby godzin. Na tem tle dziwne wygląda hojność uposażenia w lekcje religii publicznych szkół powszechnych dla dzieci żydowskich we Lwowie. Kosztom języka polskiego oraz innych przedmiotów każda klasa ma aż 4 godziny tygodniowo oddane do rozporządzenia nauczycieli religii. Te godziny dodatkowe zaś nie są opłacane z funduszu gminy żydowskiej, jak to było za czasów austriackich. Płaci za nie skarb państwa.

ROZWÓJ SPÓŁDZIELCZOŚCI NA WILEŃSZCZYŹNIE

Na terenie Wileńszczyzny zanotowano ostatnio ożywiony ruch spółdzielczości. Między innymi w Wilnie odbył się z inicjatywy Związku „Społem” pięciodniowy kurs spółdzielczy, w którym udział wzięło 100 osób. W Nowej Wilejce odbyło się w tych dniach poświęcenie nowootwartej spółdzielni spóżywców p. n. „Jutrzenka”.

W ramach reorganizacji sieci spółdzielni mleczarskich w województwie wileńskim i nowogródzkim, w najbliższym czasie ma powstać w miasteczku Ejszyski, powiatu łódzkiego, okręgowa spółdzielnia mleczarska.

KRONIKA GOSPODARCZA

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu przeciwko podwyżce cen drzewa

Na ostatnim plenarnym zebraniu izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu uchwalono następującą rezolucję:

„Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu, zapoznawszy się z faktem znacznego podwyższenia ceny drewna użytkowego w lasach państwowych stwierdza, że: 1) podwyższenie ceny surowca w rozmiarach nie stojących w odpowiednim stosunku do rynkowych cen drewna przewoźowego, godzi w rozwój tutejszego przemysłu i handlu drzewnego i doprowadzi do konsekwencji do unieruchomienia szeregu warsztatów pracy i do zwiększenia bezrobocia, 2) że zwyżka cen drewna, jako artykułu pierwszej potrzeby, w tych rozmiarach jest zjawiskiem bardzo niepożądanym i mija się z zasadniczą polityką rządu — utrzymania cen na dotychczasowym poziomie”.

Poza tem zebranie plenarne poleciło prezydium izby odbycie konferencji z poznańską dyrekcją lasów państwowych, celem ustalenia, w jakich rozmiarach, a wobec zwyżki cen, w jaki sposób zamierza dyrekcja lasów państwowych zaopatrzyć tutejszy przemysł drzewny w potrzebny surowiec i zabezpieczyć go tem samym przed ostatecznością zamknięcia zakładów pracy.

wionych zmian — zmniejszył się o 22,8 milj. zł. do 1.069,7 milj. zł. Pokrycie złotem wynosi 32,93 proc.

(k) **Obieg polskich monet srebrnych i bilonu** w dn. 10 grudnia r. przedstawiał się następująco (w mln. zł. — w nawiasie obieg w dn. 30 listopada): ogółem 419,2 (420,2), w tym: monety srebrne 232,8 (232,9), nikiel i brąz 86,4 (87,3).

Chleb dla Polaków

Z uwagi na wielkie możliwości dla silnych polskich placówek handlowych na Kresach wschodnich zrodziła się inicjatywa założenia spółdzielni handlowej w Baranowiczach przez pomorskich i wielkopolskich kupców. W dniu 7 grudnia powstał w Poznaniu komitet organizacyjny i wydelegował jednego z inicjatorów do zbadania warunków lokalnych.

Blizszych informacji chętnym, którzy chcieliby się przyłączyć do tej pożytecznej inicjatywy, udzieli Związek Polski w Poznaniu, ul. Pocztowa 27 m. 1, w godz. od 10 — 13.

Działacze odżyźnieniowi z woj. lubelskiego alarmują o potrzebie natychmiastowego stworzenia polskiej hurtowni dla

PODATKI I OPŁATY

(p) **Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu za zniesieniem świadectw przemysłowych.** Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu oświadczyła się za zniesieniem świadectw przemysłowych wogóle, jako obciążeniem wysoce hamującym inicjatywę prywatną. Izba uważa, iż gdyby ze względu na konieczności budżetowych musiało nastąpić wyrównanie ubytku ze świadectw przemysłowych z innych źródeł, za dostawę obliczeń winien być wzięty obrót, względnie podatek obrotowy przedsiębiorstw.

Z KRAJU

(k) **Bilans Banku Polskiego za pierwszą dekadę grudnia.** W ciągu pierwszej dekady grudnia zapas złota w Banku Polskim wzrósł o 3,2 milj. zł. do 382,3 milj. zł., stan pieniędzy zagranicznych i dewiz zaś zwiększył się o 1,2 milj. zł. do 26,4 milj. zł. Suma wykorzystanych kredytów zmniejszyła się o 7,8 milj. zł. do 810,0 milj. zł. Zapas polskich monet srebrnych i bilonu wzrósł o 3,9 milj. zł. do 47,4 milj. zł. Pozycje „inne aktywne” i „inne pasywne” wzrosły, pierwsza o 8,4 milj. zł. do 185,1 milj. zł., druga zaś o 2,0 milj. zł. do 335,5 milj. zł. Natychmiast płatne zobowiązania powiększyły się o 30,0 milj. zł. do 251,3 milj. zł. Obieg biletów bankowych — w wyniku wyżej omó-

lonych, istniejących już i wciąż powstających, nowych polskich straganów oraz sklepów wiejskich. Rozwijający się polski handel wiejski, jarmarczny i rozwojny napotyka na przeszkody nie ze strony społeczeństwa, które jest uswiadomione, lecz wskutek braku polskich źródeł zakupu.

Stworzenie hurtowni taniej galanterii jest koniecznością i spotka się ze zdecydowanym poparciem ze strony bardzo licznych polskich handlarzy. Wielki i szybki obrót niewątpliwie przyniesie przedsiębiorczej jednostce odpowiednio zyski. Okazji utworzenia takiej placówki nie można zamieścić. Lubelszczyzna woła o pomoc, spodziewa się tej pomocy od wielkopolskiego kupiectwa i nie powinna się zawiesić.

Nietylko w tej dziedzinie potrzebna jest pomoc. W hurtowym handlu towarami kolonialnymi, zorganizowanym przez miejscowe kupiectwo, potrzeba dopływu kapitałów i fachowych umiejętności. Dotychczasowe doświadczenia niezbicie wskazują, że każda zdrowa i fachowo prowadzona polska placówka handlowa na tamtejszym terenie rozwija się pomyślnie. Potrzebny jest pośpiech. Lublin już na Gwiazdkę chciałby mieć Poznaniaka. Czy spełnią się te pragnienia?

Zainteresowanym udzieli wyjaśnień Związek Polski w Poznaniu, ul. Pocztowa, 27, m. 1.

Gospodarka Zachodnia

Publicystyce gospodarczej przybyło jedno cenne wydawnictwo. Tem cenniejsze, że poświęcone sprawom regionalnym — wielkopolskim i pomorskim. Mamy na myśli „Gospodarkę Zachodnią”, której pierwszy numer opuścił w tych dniach prasę.

„Gospodarkę Zachodnią” wydaje Agencja Zachód, jej redaktorem jest p. K. Zakowski. Narazie wychodzić będzie jako miesięcznik; później projektowane jest przekształcenie pisma na dwutygodnik. Objętość: 32 strony.

Pierwszy numer przedstawia się wcale korzystnie i zachęcająco. Rozpiętość skali tematów znaczna. Obok ogólnych rozważań gospodarczych, ogniskujących się dokoła żywo interesów i kształtowania się sytuacji ekonomicznej ziem zachodnich (artykuły pp. mgr. Kołodziejka, dyr. Sieradzkiego i prof. Roppa), znajdujemy opracowania licznych zagadnień specjalnych, wzgl. omówienia poszczególnych dziedzin życia gospodarczego Polski zachodniej. Poziom artykułów gwarantują nazwiska nader poważnych autorów z świata publicystyki gospodarczej i praktycznego życia gospodarczego.

W sumie można wydawcy pogratulować tej udanej inicjatywy. Pewne, drobne zresztą zastrzeżenia budzą płatne reklamy w formie artykułików, które powinny być wyraźniej oddzielone od tekstu redakcyjnego. Poza tem w uwagach wydawnictwa p. t. „Credo”, określających fizjognomję społeczną i gospodarczą Wielkopolski, autor pominał jeden z najznamienitszych jej rysów, odróżniających ją od oblicza społeczno-gospodarczego innych ziem Rzplitej — t. j. znikomy odsetek Żydów i mały ich wpływ na życie gospodarcze ziem zachodnich. Nie jest to drobiazg, nad którym można przejść do porządku przy kreśleniu obrazu stosunków społeczno-gospodarczych Wielkopolski.

Osiem żądań generała

Gen. Czang - Sue - Lang, przywódca buntu przeciw marsz. Ciang - Kai - Szekowi i rządowi nankińskiemu.

Manifest rewoltującego gen. Czang-Szu-Lianga, który wypowiedział posłuszeństwo rządowi nankińskiemu i uwięził Czang-Kai-Szeka, obejmuje 8 żądań, a nie 3, jak pierwotnie pisano. Sympatyzujący z komunizmem generał przekazał swoje żądania chińskiemu rządowi centralnemu w Nankinie.

Proklamacja zawiera żądania:
1) zaprzestanie wszelkiej kampanji antykomunistycznej w Chinach,
2) utworzenie frontu jednolitego wspólnie z organizacjami komunistycznymi,

Sian fu, stolica prowincji północno - chińskiej Szen - Si, gdzie — jak donosiliśmy — wybuchła rebelja bolszewicka.

nemi, celem ponownego zdobycia Mandżurji,

- 3) zjednoczenie wszystkich sił zbrojnych Chin przeciwko Japonii,
- 4) utworzenie rządu obrony narodowej,
- 5) ochrona wszelkich ruchów państwowych,
- 6) uwolnienie więźniów politycznych,
- 7) swoboda zebrania i prasy,
- 8) konfiskata majątków zdrajców.

Najistotniejszymi są żądania dotyczące współdziałania Chin z komunistami i dania tym żywiołom wolnej ręki do działań w „Państwie Środka”.

P. Podolka ustępuje

Gnieszno (Tel. wł.) Jak się dowiadujemy, inspektor samorządowy p. Podolka zgłosił swą rezygnację i ustępuje z dniem 31 grudnia b. r.

P. Podolkę ściągnął do magistratu gniesznieńskiego w charakterze inspektora samorządowego b. tymczasowy prezydent Wrzaliński. Kiedy w październiku 1934 r. pismo nasze wyraziło zdziwienie, dlaczego sprowadzono go, ponieważ nie było etatu a budżet nie przewidywał takiego stanowiska, b. tymczasowy prezydent przy pomocy prasy „sanacyjnej” podał do wiadomości, iż p. Podolka będzie bezinteresownie spełniać obowiązki inspektora samorządowego. Jak ta „bezinteresowność” w rzeczywistości wyglądała, świadczą listy wyplat poborów magistratu gniesznieńskiego, z których wynika, że p. Podolka brał 200 zł miesięcznie.

Ofiary gór?

Paryż. (PAT) Żandarmi z Rönians sur Isere znaleźli w wąwozie Labourne dwa trupy.

Po dochodzeniu stwierdzono, że są to ciała Anny Marji Delahaye, urodzonej 10 stycznia 1916 r., żony lekarza z Brukseli, i Karola de Dzejmand van Ennichoden, urodzonego w Amsterdamie 2 lutego 1904, konserwatora muzeum uniwersyteckiego w Brukseli.

Przybyli oni w okolicy Grenobli (poł. Francja) 6 grudnia jako narciarze. Po krótkim pobycie w Lagrave zamieszkali w Grenoble i stamtąd w sobotę udali się taksówką do Ponten Royans, gdzie zatrzymali się na noc. 13 bm. po śniadaniu wyruszyli na wycieczkę do Sainte Eulalie en Royans. Najwidoczniej próbowali w czasie spaceru wspiąć się na strome wzgórze ponad wąwozem Labourne i spadli. Istnieje też przypuszczenie, że popełnili samobójstwo.

Katastrofy

Berlin (PAT) Na szlaku Berlin — Królewiec na otwartym przejeździe pociąg osobowy wpadł na przechodzącą przez tor orkiestrę robotniczą. 3 osoby zginęły.

W pobliżu miejscowości Bad Woeirishofen (Bawaria) w czasie silnej mgły samochód ciężarowy w pełnym biegu najechał na drzewo. 2 osoby zginęły, trzecia odniosła niebezpieczne rany.

Zuchwały napad

Berlin. (PAT) Na przedmieściach Berlina banda, składająca się z 5 lub 6 osób, zmusiła kierowcę samochodu do zwolnienia tempa, świecąc mu reflektorem w oczy. Równocześnie zatarasowali oni szosę drzewami, uniemożliwiając obłudze wozu ucieczkę.

Po zrabowaniu pieniędzy, bandyci ulotnili się niepostrzeżenie. Pomimo energicznego pościgu policji, bandy nie zdołano dotąd uchwycić.

Wstrząsy w Berlinie

Berlin. (PAT) W czwartek między godz. 3 a 4 w kilku punktach Berlina zaobserwowano dziwne wstrząsy, przypominające trzęsienie ziemi. Na jednym z przedmieść zachodnich mieszkańcy wybiegli nawet pod wpływem obawy z domów.

Stacja sejsmograficzna w Poczdamie komunikuje w związku z tem, że 10 grudnia zanotowała między godz. 15 a 16 krótki wstrząs, który trwał 10 sekund. Niewiadomo dotychczas, gdzie leżało ognisko tego trzęsienia ziemi.

Adres hołdowniczy izby gmin

London (PAT) W czasie dyskusji nad odpowiedzią izby gmin na orędzie królewskie Baldwin zwięźle przypomniał o okolicznościach wstąpienia na tron Jerzego VI, podkreślając, że ze wszystkich braci król obecny najbardziej podobny jest do ojca swego, Jerzego V i tak jak ojciec oddany jest swej pracy.

Przedstawiciel Labour Party, Attlee poparł projekt adresu do króla mówiąc:
„W tym dniu możemy zawiesić waliki partyj. Bez różnicy przekonań wszyscy przyłączamy się do życzeń, złożonych naszemu królowi i jego małżonce”.

Archibald Sinclair w imieniu liberałów, złożył hołd królowi, mówiąc:
„Sklądamy ten adres ufni, że w osobie króla Jerzego VI nie tylko odżyje Jerzy V ale również i piękne tradycje, które wslawiły jego panowanie”.

Żale p. Radziwiłła

W tych dniach w Krakowie odbył się zjazd konserwatystów z powodu odsłonięcia tablicy pamiątkowej ku czci Władysława L. Jaworskiego. Na urządzonym przy tej okazji „obiedzie przyjaciół” organu konserwatywnego „Czasu” wygłosił przemówienie o sytuacji politycznej sen. Janusz Radziwiłł. Przemówienie to uchodzi za wyraz poglądów znacznej części konserwatystów „sanacyjnych”.

P. Radziwiłł poświęcił bardzo rzewne wspomnienia zgasłemu B. B.; pracę w Bloku uważa za „wielką epokę życia”.

To też można ubolewać, że obecnie różne grupy, należące do bloku rządowego, odzegnują się od „idei” B. B. W. R., potępiając tę organizację.

P. Radziwiłł wystąpił przeciwko polityce tych grup, które utrzymując, że są pilsudczykami, potępiają dzieło Marszałka. Wbrew ich twierdzeniom, p. Radziwiłł dowodzi, że

„skończył się blok i to jest jednym z głównych źródeł trudności naszych w dobie dzisiejszej”.

P. Radziwiłł twierdzi, że B. B. W. R. właściwie zagasł tego samego prawie dnia, kiedy Marsz. Pilsudski spoczął snem wiecznym, od tego bowiem czasu zaczęły się w naszym życiu ujawniać fakty, będące przeciwstawieniem tego, co Blok wnosil do naszego życia.

P. Radziwiłł przypomniał, że p. Sławek po śmierci Pilsudskiego postawił tezę, że autorytet jego może być zastąpiony tylko autorytetem prawa, a przedewszystkiem autorytetem nowej konstytucji. „W praktyce dzisiejszej dzieje się jednak często inaczej. I tego nie wolno przemilczeć”.

Jako przykład cytuje, że Sejm i

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO ŚRÓDMIEŚCIE

Zebrań we wtorek 15 bm. o godz. 20 na sali p. Heyduckiego ul. Maształarska 8.

KOŁO ŻEGRZE-CHARTOWO

Zebrań w niedzielę, 20 bm. w lokalu p. Kaniewskiego w Żegrzu.

Poznański sport przeciw Żydom

W walce o odżydzenie życia polskiego w pierwszym szeregu stoją poznańscy sportowcy. Poznańskie drużyny sportowe nie rozgrywają od lat spotkań towarzyskich z Żydami, a gdy walczyć muszą w spotkaniach mistrzowskich, punktowych, wówczas specjalnie przygotowują się do tych występów.

Obecnie poznańskie organizacje sportowe przeszły do ataku na szerszą skalę. Zapoczątkowali ją, co z uznaniem należy podkreślić pływacy, którzy mimo nacisku państwowego związku nie przyjęli do swoich szeregów żydowskiego klubu pływackiego. Na walnym zebraniu okręgu pływackiego

Senat uchwaliły rezolucję, domagającą się szerszej kontroli nad gospodarką lasów państwowych, a tymczasem rząd na wniosek ministra rolnictwa wydał dekret, eliminujący lasy państwowe z pod wpływów i ingerencji ciał ustawodawczych.

Poza tem p. Radziwiłł żali się na niepożądane obyczaje polityczne:

„W ciągu ostatniej sesji budżetowej niektórzy posłowie czy senatorowie, wypowiedzieli takie lub inne krytyczne uwagi na ten lub inny polityczny lub gospodarczy temat. I tu spotkaliśmy się niestety z niezmiernie smutnym i przykrym objawem pewnej presji, wywieranej na danych posłów czy senatorów, by swej krytyki za niechali”.

Oreddie króla Jerzego VI

London. (PAT) Lord Cromer, wielki szambelan dworu królewskiego, odczytał w izbie lordów następujące oreddie króla Jerzego VI:

„Wstąpiłem na tron wśród okoliczności nie mających precedensu i w chwili mego wielkiego przygnębienia. Niemniej jednak gotów jestem wypełnić swój obowiązek, zdając sobie sprawę z pomocy, której udziela mi dobra wola i sympatia moich poddanych w Wielkiej Brytanji i w całym imperjum. Najusilniejszym dążeniem moim będzie — przy pomocy Boga i poparciu mej drogiej małżonki — podtrzymywanie honoru królestwa i dbać o szczęście moich narodów”.

Ks. Windsor gościem Rotszylda

Wiedeń (PAT) Zaciszna miejscowość Enzesfeld zaroitła się od dziennikarzy i fotografów, którzy przybyli z zamiarem dotarcia do zamku i ujrzenia b. króla Edwarda. Nadzieje były płonne, gdyż policja i żandarmerja jeszcze ciśnieiej niż wczoraj otaczała zamek i nie wpuszczała nikogo.

W kołach przybyłych w pościgu za królem dziennikarzy zagranicznych opowiadano, że w czasie krótkiego postoju pociągu na stacji Kitzbuehel miał rozmawiać z dyrektorem jednego z hoteli na temat ewentualnego pobytu w tej miejscowości. Już dziś wiadomo, że wskutek tej pogłoski szereg hoteli i pensjonatów otrzymał telegra-

ficzne zamówienia na pokoje z Anglii i Ameryki.

Wczoraj b. król Edward wyjechał do Wiednia, celem odwiedzenia prof. Neumana, u którego ma przeprowadzić dłuższą kurację.

Wiedeń (PAT) Wied. Biuro Kor. ogłasza następujący komunikat:

eJgo Król. Wys. ks. Windsor spędzi święta Bożego Narodzenia na zamku w Enzesfeld pod Wiedniem, jako gość bar. E. Rotschilda.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Środa
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
 Buzobjusza b. | Łazarza b.
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
 Zdziewawy | Zyroslawa

Słońca: wschód 7,57, zachód 15,38
 Długość dnia 7 godzin 41 minut
 Księżyc: wschód 9,34, zachód 18,20
 Faza: 2 dzień po nowiu

Grudzień
16
Środa

Ważne numery telefonów:
 Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
 Straż ogniowa: 19-57 30-50
 Policja: 42-21
 Posańcy: 15-00 i 28-35
 Posańcy taksówk.: Grunwaldzka 77-72; Rynek Jeź. 77-08; Klinika przy Polnej 74-02; Marsz. Focha (nar. Niegolewskich) 77-82; Plac Świętokrz. 49-80; Zielona (nar. Strzeleckiej) 50-35; Rynek Wildecki 66-35; W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87.
 Poczta, biuro zleceń: 49-23. Dokładny czas: 55-66.

Likwidacja starych cmentarzy w śródmieściu

Teren w Junikowie nie nadaje się na cmentarz

W nawiązaniu do naszego artykułu dyskusyjnego w nr. 556 „Kurjera Poznańskiego” z dnia 29 ub. m. p. t. „Czy cmentarze w śródmieściu mają rację bytu”, zamieszczamy poniżej uwagi p. A. Chybińskiego.

Wyszczególnione w ciekawym tym artykule cmentarze miały rację bytu do czasu, gdy się znajdowały poza miastem, odgródzone od osiedli ludzkich silnymi i szerokimi obwałowaniami forticy. Po zniesieniu warowni poznańskiej w r. 1902 — należało już wówczas cmentarze te zlikwidować i zamienić na piękne — a tak potrzebne naszemu miastu parki publiczne z gotowym już drzewostanem. Cmentarze w śródmieściu i przy kościołach nie mają wogóle racji bytu

planach rozbudowy miasta Poznania — likwidację cmentarzy na terenach portecznych, razem przeszło 8 hektarów, należących dziś do „Komisji Rozbudowy Miasta”. Z tego miało pozostać 25 morgów pod parki miejskie (publiczne), a reszta przeznaczona była na przedłużenie ul. Artyleryjskiej w stronę mostu dworcowego (patrz Zeitschrift für Kommunalwirtschaft z r. 1911 — str. 324).

Również stary cmentarz kalwiński przy ul. Półwiejskiej — dawny park hr. Mycielskich — miał być zlikwidowany i zamieniony na piękny park publiczny według planu dvr. ogrodów miejskich z r. 1907.

Z projektowanym cmentarzem gminnym w Junikowie są trudności

Tak wygląda obecnie opuszczony cmentarz protestancki pomiędzy ulicą Ogrodową i Półwiejską.

ze względów sanitarnych, higienicznych i estetycznych.

Już kilka lat przed wojną światową na życzenie władz miejskich wydał bardzo ważne i ciekawe orzeczenie naukowe w tej sprawie dvr. państw. zakładu bakteriologicznego prof. dr. Wernitz. Według tej opinii grzebanie zwłok w pobliżu mieszkań ludzkich może mieć niepożądane następstwa. Woda zaskórna, a nawet źródłana zanieczyszcza się łatwo na terenie cmentarnym i wyparowuje w powietrze, wzywy zaś z zapadających się świeżych grobów, szczególnie zmarłych na tyfus, dur brzuszny i inne, mogą wywołać epidemie tych groźnych chorób. Zarazki chorobotwórcze zawleczone być mogą do osiedli ludzkich przez krety, szczury, myszy i dzikie króliki. Z braku dostatecznej opieki — niektóre cmentarze przedstawiają dziś bardzo przykry obraz zniszczenia i profanacji.

To też już w r. 1909 władze miejskie i państwowe przewidywały w

nie tyle przewłaszczeniowe, jak terenowe. Podglebie jest tam mokre, tak, że w głębokości 50—80 cm występuje woda zaskórna. Głębokie zdrenowanie przeszło 300-morgowego terenu byłoby bardzo kosztowne i też niezupełnie celowe, gdyż korzenie rozrastających się drzew takiego parku-cmentarza, jaki jest przewidziany w projekcie, zatkają z czasem połączenia drenowe i za 30 do 40 lat dren stanie się nieużytecznym.

Dla tego niezmiernie ważnego celu, jakim jest przeniesienie cmentarzy z miasta, lepiej nadawałby się piaszczysty i suchy teren fiskalny za Główną w stronę Kobylnic.

Śpieszna likwidacja starych cmentarzy ewangelickich od ul. Półwiejskiej aż do ul. Artyleryjskiej i przestoczenie ich na parki miejskie oraz zamknięcie starego cmentarza św. Marcina przy ul. Towarowej na lat 50 są zatem konieczne ze względu tak zdrowia publicznego, jak i estetyki naszego miasta.

„W”. Pieniądze poczta zwróciła nadawcy w dniu 4 listopada, celem sprostowania nazwiska.

Do tej chwili przekazu nie doręczono. Na zapytania kuratorjum szkolne oświadcza się, że pieniądze już wysłane i nadejść muszą conajmniej w ciągu tygodnia. Tak było kilkakrotnie.

Aby ułatwić szukanie danej pozycji i by nie wzbudzało ono żadnych wątpliwości dodajemy, że chodzi o numer konta 204500 i numer czeku P. K. O. 34714. Czy nie byłoby dobrze, żeby, jeżeli przekazywanie przez pocztę nasuwa takie trudności, interesowana mogła odebrać swą należność w P. K. O.? (kl)

RÓŻNE

— **O sygnale Rozgłośni Poznańskiej ma zadecydować plebiscyt radioluchaczy.** Jak już swego czasu informowaliśmy naszych Czytelników, na odbytej we wrześniu w inicjatywy dyr. Rozgłośni Poznańskiej konferencji z udziałem wybitnych przedstawicieli sztuki, zarzucono ostatecznie wprowadzenie śpiewu wilgi jako sygnału stacji poznańskiej, wysuwając natomiast dwa projekty: nagranie kuranta szamotulskiego i „Boga Rodzicy” (na puzonach względnie w wykonaniu chóralnym czy też dzwonów). 12 października r. b. „skrzynka ogólna” Rozgłośni Poznańskiej doniosła radioluchaczom, że w najbliższym czasie sprawa sygnału ma być rozstrzygnięta, 19 zaś tegoż miesiąca oznajmiła, że próbne nagrania, dokonane przez wóz transmisyjny Polskiego Ra-

dia w Wielkopolsce, zostały wysłane już do Warszawy, która miała ocenić te próby. Co to były za nagrania, czy kuranta szamotulskiego, czy też pieśni „Bogu Rodzica”, niewiadomo, słuchacze bowiem nie zostali o tem poinformowani, jak też i o wyniku tych prób. Niejednemu mógł więc przypuszczać, że w grę wchodzi w dalszym ciągu wymienione projekty. Kto tak sądził, ten się zawiódł, bo obecnie Rozgłośnia Poznańska ma coś nowego w przygotowaniu. Ostatnia „skrzynka ogólna” doniosła, że nagrano już dwukrotnie pieśń „Pamiętne dawne Lechity”, zarzucając w ten sposób niedawne projekty. Nagranie tej pieśni, która była śpiewana na wszelkich uroczystościach sokolich za czasów zaborczych, ma być w niedługim czasie poddane pod plebiscyt radioluchaczy. Od niego zależeć więc będzie, czy pieśń „Pamiętne dawne Lechity” stanie się sygnałem Rozgłośni Poznańskiej, czy też nie. Kiedy już sygnał zostanie ostatecznie ustalony, można by ewentualnie zebrany do niego materiał zużytkować w słuchowisku, ilustrującym dzieje sygnału Rozgłośni Poznańskiej. Usłyszełibyśmy wówczas śpiew wilgi, kurant szamotulski, „Bogu Rodzice” i „Pamiętne dawne Lechity”, jeśli nie coś więcej jeszcze. Byłoby to niewątpliwie ciekawe słuchowisko. (sk)

KRONIKA POLICYJNA

— **Ujęcie sprawców kradzieży z włamaniem.** W tych dniach ujęto i osadzono w areszcie policyjnym jako podejrzanych

KRONIKA POLICYJNA

Restauracja w Hotelu Polonia, Grunwaldzka 18, poleca bezpłatnie salę do zabaw i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing.
 Ng 17 759

nych o kradzież Konstantego Kuźniarskiego i Jana Biednego, mieszkających przy ul. Ks. Skorupki 156 i Władysława Szymkowiaka (ul. Fabryczna 14). Znaleziono u nich rzeczy skradzione p. Ksaweremu Górzynskiemu przy ul. Lodowej 7. Dopuszczono się tam w nocy na 24 listopada rb. kradzieży z włamaniem i skradziono odzież wartości 200 zł. Ujawniono też dwoje paserów, mieszkających przy ul. Wrońskiego 9. Podejrzanych odstawiono do dyspozycji władz sądowych. Również ujawniono sprawców kradzieży narzędzi ślusarskich u p. Kazimierza Grobelnego na Rybakach 30. O kradzież tę podejrzewa się 29-letniego Władysława Balcerka, mieszkającego na Dolinie 15. — Jako podejrzanych o kradzież pompy, przy ul. Czesłochowskiej na Górczynie, ujawniono Stefana Ratajczaka bez stałego mieszkania i Leona Frankowskiego (ul. Skorupki 28). Skradzioną pompę odebrano im. (kl)

— **Pierniki w komisariacie.** W komisariacie IV znajduje się koszyk z piernikami, znaleziony w sieni domu przy ul. Słowackiego 52. Właściciela narazie nie ustalono. (kl)

— **Oblawy policyjne.** W rejonie komisariatu V ujęto podczas obławy poszukiwanego przez policję Władysława Strzałkowskiego (ul. Dwa tory 5) i Józefa Nowaka, mieszkającego w baraku przy ul. Warszawskiej. Podczas tej obławy ujęto też dwie osoby, poszukiwane przez sądy w Poznaniu i Grudziądzu. (kl)

— **O spokój nocny.** Ubiegłej nocy komisariat I przeprowadził obławę, mającą na celu uśmierzenie wybrków i hałasów nocnych w okolicy Starego Rynku. Podczas obławy wylegitymowano 23 osoby, doprowadzono na komisariat 14 osób (9 mężczyzn i 5 kobiet), z których większość zatrzymano w areszcie. Pożatem spisano 16 doniesień z powodu różnych wykroczeń. (kl)

KRONIKA SĄDOWA

— **Dzień ochrony zwierząt w sądzie.**

W poniedziałek sala 29 sądu grodzkiego była specjalnie zarezerwowana dla szeregu rozpraw o znęcanie się nad zwierzętami. Był to drugi dzień ochrony zwierząt w sądzie, pierwszy bowiem odbył się w listopadzie. Na wokandyzie znalazło się 15 spraw, z czego rozpatrzonych było osiem, inne zostały odroczone z powodu niestawienia się świadków, względnie z konieczności powołania nowych. W wyniku rozpraw skazani zostali za używanie chorego konia do pracy: Stanisław Maciejewski (ul. Knapowskiego 9) na 3 tygodnie aresztu bez zawieszenia, rzeźnik Jan Perz (Krzyżownicy, pow. Poznań) na 50 zł lub 10 dni aresztu bez zawieszenia w razie nieściągalności grzywny, rzeźnik Jan Madaj (ul. marsz. Focha 278 m. 4) na 50 złotych grzywny względnie 10-dniowy areszt zastępczy bez zawieszenia. Za nadmierne bicie konia względnie bicie bez istotnej potrzeby skazano: przodowników - robotników Władysława Kucharskiego (ul. Kościńska 1a) i Michała Serbę (ul. Główna 39) po 200 zł względnie po 40 dni aresztu bez zawieszenia w razie nieściągalności grzywny, Franciszka Heichela (al. Szelągowska 23 m. 6) na 20 zł grzywny lub 4-dniowy areszt zastępczy bez zawieszenia i Antoniego Dworcza (ul. Dąbrowskiego nr. 1) na 30 zł grzywny lub 6-dniowy areszt zastępczy bez zawieszenia. Za niehumanitarne obchodzenie się z krową, która, ściagnięta z wozu, doznała złamania ogona w trzech miejscach, skazany został rzeźnik Mikołaj Fellmann z Kościana (ul. Naclawska 1) na 50 złotych grzywny. Również ukarano grzywną pieniężną w wysokości 20 zł rzeźnika Sylwestra Namysła (ul. Rataj 34) za silne wyrzucenie świni z wózka, wskutek czego doznała ona potłuczenia i legła nieprzytomna na jezdni. (sk)

— **Śmierć w czasie bójki parobczaków.** W Chełmie, pow. szamotulskiego, odbyła się w restauracji p. Matuszaka uczta weselna z okazji ślubu p. Kudlińskiego z p. Słupińską. Po uroczystościach weselnych odbyła się tam zabawa, na którą przybyła młodzież z Chełma i pobliskiego Koninka. Podczas tańca, niej. Hieronim Błaszyk z Koninka uderzył pałką gumową w wiszącą na sali lampę, którą rozbił doszczętnie. Był to najwidoczniej znak do rozpoczęcia bójki pomiędzy chłopakami z Chełma i Koninka. Poszły w robotę krzesła, płyty od stołów, pałki i sztaby żelazne. Z sal przeniosła się bójka na ulicę; w czasie bójki zabito robotnika Stanisława Frąckowiaka z Koninka.

W ub. piątek, na sesji wyjazdowej sądu okręgowego z Poznania w składzie wiceprezesa s. o. Sosińskiego, sędziów dr. Jappy i Karczewskiego, stanął na ławie oskarżonych Czesław Wrzeszcz z Chełma, któremu akt oskarżenia zarzucał zabójstwo ś. p. Frąckowiaka dalej za udział

WARTIE poziom: + 0,88 mtr.
 temp.: + 0,3 st. C.
 (śryż płynie w 1/3 szerokości Warty).

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. przy ul. 27 Grudnia 18; — Apt. im dr. Marcinkowskiego w Bazarze, ul. Nowa; — Apt. Zielona ul. Wrocławska 31; — Apt. Czerwona, St. Rynek 31; — Apt. przy Grobli, W. Garbary 41; — Jeżyce: Apt. Mickiewicza, ul. Dąbrowskiego 10; — Apt. pod Opatrznością, ul. Dąbrowskiego 76 (narożnik Staszca); — Łazarz: Apt. przy ul. Strusia 9; — Górczyn: Apt. Karpińskiego, ul. Marsz. Focha 158; — Wilda: Apt. przy Bramie Wildeckiej, G. Wilda 3; — Apt. Fortuna, G. Wilda 96; — Solacz: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12; — Główna: Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 19; — Starolęka: Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNANIA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 15 grudnia 1926 r.

Ks. kanonik senator Józef Prądyński obchodził srebrny jubileusz kapłaństwa. — Proboszcz parafii św. Wojciecha ks. Narcyz Putz obchodził 25-lecie pracy kapłańskiej. — Rada miejska przychyliła się do wniosku magistratu dot. dostawy prądu elektrycznego do Murwanej Gośliny i Mosiny, oraz do gmin podmiejskich Żabłkowa, Kotowa, Puszczykowa, Puszczykówka i Starego Puszczykowa.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Prymicje.** Dziś rano o godzinie 9 w kościele parafjalnym św. Marcina odbyły się prymicje O. Franciszkanina Kazimierza Tadeusza Jezierskiego. Przy biciu dzwonów prymicjant wprowadzony został w uroczystej procesji, w otoczeniu licznego duchowieństwa, do kościoła, gdzie przy rzeźbionym oświetlonym głównym ołtarzu odprawił pierwszą swoją ofiarę. Do mszy św. asystowali: ks. prałat dr. Taczak i ks. ks. kap. Dals i wik. Jakubczak. Kazanie prymicyjne wygłosił O. Paschalis, z zakonu Reformatorów w Panewnikach. Chór parafjalny wykonał podczas nabożeństwa mszę G-dur M. Filkego.

— **Suche dni.** Środa, dn. 16 b. m., oraz następny piątek i sobota, to dni kwartalne zimowe, t. zw. „suche dni”, dni postu i modlitwy, powtarzające się w każdej porze roku. Podobne posty były już znane w starym zakonie. Post suchedniowy, który przeszedł na nas z podania apostołskiego, ma na celu ubłaganie Boga za popelnione winy, ma być podziękowaniem za otrzymane, a prośbą o nowe łaski w zbliżającej się nowej porze roku. Dawniej, obchodzone przez wiernych w duchu pokuty i w skupieniu wśród modłów, były suche dni w większym poszanowaniu, niż dzisiaj. — W suche dni obowiązują ścisły post. (pt)

— **Święcenia generalne w Katedrze Poznańskiej.** W sobotę suchodniową (19 bm.) o godzinie 6,30 Jego Eksc. ks. biskup Dymek udzielił w zastępstwie Jego Eminencji alumnom, seminarjum duchownego święceń diakonatu i subdiakonatu oraz święceń niższych. (o)

WYKŁADY

— **„Czy istnieje pacyfizm słowiański?”** Na powyższy temat w ostatnim odczycie b. serji Powsz. Wykładów Uniw. Pozn. mówić będzie we wtorek 15 bm. o godz. 20 w sali 17 Coll. Minus wykł. dr. Andrzej Niesiolowski. (o)

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Opóźnienie gdyńskiego pociągu.** Dziś rano pociąg osobowy nr. 211, kursujący na linię Gdynia — Poznań, przybył do Poznania zamiast o godz. 7,19, o godz. 8,05, a więc z 46-minutowym opóźnieniem. Powodem opóźnienia było uszkodzenie w drodze parowozu. Po zamianie w Bydgoszczy uszkodzonego parowozu na inny, pociąg ruszył w dalszą drogę. Z powodu dużego opóźnienia, z Gniezna wyszedł o właściwym czasie, a więc o godz. 6,08, specjalny pociąg do Poznania, tak, że pasażerowie przybyli na czas.

— **„Amerykańskie tempo.”** Po 4-letnich staraniach kuratorjum szkolne w Poznaniu przyznało pewnej nauczycielce, której nazwisko rozpoczyna się na literę M., dodatek mieszkaniowy, za lata 1924 i późniejsze. Dodatek w sumie 199,69 zł nadszedł w dniu 31 października r. b. do mieszkaniowego adresatki. Przekazu jej jednak nie wypłacono, gdyż była pomyłka w nazwisku, zamiast pierwszej litery „M” wypisane było na przekazie

J. Em. ks. Prymas w Toruniu

Toruń. (Tel. wł.) Dziś przed południem ks. Prymas Hlond, w asyście ks. ks. biskupów Okoniewskiego, Laubitz i O'Rourke, dokonał poświęcenia Diecezjalnego Domu Rekolekcyjnego dla księży w Zamku Bierzgowskim pod Toruniem.

Po południu oczekiwany jest przyjazd ks. Prymasa i ks. ks. biskupów do Torunia, gdzie zwiedzą m. in. odnowione prezbiterjum w kościele św. Jakóba. (z)

w bóje Franciszek Wleklak, Franciszek Apelt, Hieronim Blaszyk z Koninka, Bolesław Matuszak i Władysław May z Chelmna. Na rozprawę powołano 14 świadków dowodowych i odwodowych, na stole sędziowskim złożono grubą sztabę żelazną, długości około 2 metrów, która była narzędziem zbrodni. Oskarżeni do winy się nie przyznawali, przewód sądowy zaś wykazał udział wszystkich oskarżonych w bóje, przyczem stwierdzono, że Wleklak i Apelt bili już martwego śp. Frackowiaka grubymi sztachetami.

Po przemówieniu prok. Anca, który domagał się surowego wymiaru kary, zwłaszcza dla pierwszych czterech oskarżonych, sąd wydał wyrok, skazując Czesława Wrzyszcza na dwa lata więzienia, Franciszka Wleklaka i Franciszka Apelta po jednym roku więzienia i Hieronima Blaszyka na jeden i pół roku więzienia, zaliczając im areszt śledczy od 28 września rb. Matuszak i May zostali uniewinnieni. Przewód sądowy nie wykazał właściwego zabójcy i wszyscy skazani zostali za udział w bóje z wynikiem śmiertelnym. (sc)

— * **Strzełił do szwagra.** W rodzinie rolnika Młynarka, zamieszkałego w Dusznikach, od dłuższego czasu dochodziło do niesnasek i sporów na tle majątkowym. W kwietniu rb. doszło pomiędzy właścicielem gospodarstwa, Kazimierzem Młynarkiem, a szwagrem jego, Franciszkiem Dreczkowskim, mieszkającym w tym samym budynku, do zatargów, poczem Dreczkowski, zdenerwowany, wystrzelił z rewolweru do stojącego w proggu jego mieszkania szwagra, Kazimierza Młynarka. Kula przeszła kilkanaście centymetrów obok głowy Młynarka. Na rozprawie przed sądem w Szamotułach, po przesłuchaniu świadków, w większej części członków rodziny, ustalono, że Dreczkowski przekroczył obronę własną i w podnieceniu oddał strzał w stronę swego szwagra. Sąd skazał go na 6 miesięcy aresztu, z zawieszeniem wykonania kary na 3 lata. (sc)

— * **Sprostowanie.** W związku ze sprawozdaniem z procesu spadkowego przeciw Kaliniewskiemu, zamieszczonem w wydaniu niedzielnym naszego pisma, prostujemy, iż jeden z występujących w tym procesie świadków nie nazywa się p. Drogowska, jak mylnie podaliśmy, lecz p. Godarska.

Odkrycie cmentarzyska przedhistorycznego

Od pewnego czasu mieszkańcy Kotowa (pow. Nowy Tomyśl, 3 kilometry od Granowa) natrafiali na większe ilości urn i innych przedmiotów, pochodzących prawdopodobnie z przedhistorycznych grobów naszych przodków. Przedmioty te zazwyczaj ulegały zniszczeniu, gdyż znalazły, myśląc, że znajdują tam skarb, rozbijali je.

W ostatnich jednak dniach zainteresowali się wykopaliskami pp. nauczycieli Rąbiewa ze Strzępinia i Spierz z Kotowa, którzy uchronili wykopaliska od dalszego zniszczenia. W ten sposób zdołano zgromadzić kilkanaście urn i innych naczyń glinianych, nieraz bardzo gustownie zdobionych. Wykopaliska te umieszczono w szkole powszechnej w Kotowie.

Zaznaczyć jeszcze należy, że w pobliżu cmentarzyska natrafiono przed kilku laty na dębowe pale, co nie wyklucza możliwości istnienia jakiejś osady przedhistorycznej, za czem przemawiałby nadto fakt, iż wykopaliska znajdują się w pobliżu rzeczki Mogilnicy.

O dokonaniu wykopalisk zawiadomiono muzeum przedhistoryczne w Poznaniu.

STAN POGODY W POZNANIU

15 grudnia 1936

Temperatura 7 godz. — 1,6
Ciśnienie
7 godz. 753,7 mm. umiarkow.
Zachmurzenie
7 godz. pogodnie

Wiatr
7 godz. kierunek połudn.-wsch., szybkość 5 m/szek.

Temperatura w dniu 14 grudnia br. była:
najwyższa + 3,0 o godz. 14
najniższa — 0,6 o godz. 4

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:
Jeszcze pogodnie, po lekkim przymroźku w nocy, w dzień temperatura powyżej zera.

Ujęcie zabójcy ś. p. Nowackiego

Ostrów. (Tel. wł.) Jak już donosiliśmy, w dniu 5 grudnia br. w pobliżu Czekanowa znaleziono zwłoki 37-letniego robotnika Stanisława Nowackiego z Biskupic Ołobocznych. W pierwszych dochodzeniach ujawniono, że Nowackiego zamordowano bronią palną w celach rabunkowych.

W toku dalszych dochodzeń ujęto jako podejrzanego 40-letniego Jana Tkacza, szewca z Wysocka Małego, w pow. ostrowskim. Odstawiono go do sądu. Śp. Nowackiemu zrabowano podczas powrotu od pracy do domu

16 zł. Podczas rewizji domowej, przeprowadzonej u Tkacza, znaleziono w szopie zakopaną skrzynię, w której znajdowała się broń palna. Pistolet był tego kalibru, jakim zabito śp. Nowackiego. Po rabunku Tkacz odjechał w kierunku lasu karskiego i am ukrył pod poszyciem leśnym (mchem i listowiem) dokumenty, zrabowane Nowackiemu.

Z uwagi na toczące się śledztwo nie możemy narazie ujawnić dalszych szczegółów. (R-r)

Seanse 445 645 845 **METROPOLIS** 445 645 845

OD JUTRA ŚRODY, 16 bm.
ATRAKCYJNY PROGRAM

GŁOSNY — PORYWAJĄCY — BEZUSTANNY
— **ŚMIECH** —
wywołują słynni komicy **BRACIA MARX**
W ARCYKOMEDIJ

„NOC W OPERZE”

CUDO XX WIEKU!
PORAZ PIERWSZY W POLSCE!
„FILM PLASTYCZNY”

Ogląda się go przez specjalne okulary, które otrzymuje każdy bezpłatnie przy wejściu do kina. ng 2/0/2

Wspaniały film polski **BARBARA RADZIWIŁŁOWA** z **Jadwigą Smogarską** **NADAL TYLKO** w kinie **APOLLO**

Z WIELKOPOLSKI

— * **BUK.** W dniach ostatnich obchodził 15-lecie pracy społecznej w służbie idei, prezes okr. wolsztyński KSM p. Brunon Nolka. Okręg wolsztyński KSM m. obejmuje 3 powiaty: wolsztyński, kościański i nowotomyski, w których rozsiadane są 42 oddziały z łączną 1300 członków KSM m. badacem na zachodnich rubieżach jedną z najsilniejszych organizacji stojących na straży polskości i ducha Chrystusowego. Jubilat, który przechodząc wszystkie szczeble w pracy ideowej aż do powołania go na stanowisko prezesa okręgowego, spełnia po dziś dzień swą twardą służbę z ogromną wytrwałością. Z natury skromny, zyskał sobie wśród młodzieży wielką popularność. Mimo ciężkich obowiązków zawodowych p. Nolka w pracy swej nie ustaje wyjeżdżając do oddziałów w okręgu nieraz 40 km na rowerze. W dowód uznania za pracę wychowawczą wśród młodzieży odznaczono jubilatowi krzyżem zasługi. (bm)

— * **CZEMPIN** Na zebraniu Kółka Rolniczego wyświetlano film o postępie kultury rolniczej.

— Na ostatnim zebraniu och. straży pożarnej został odznaczony związkowym medalem brązowym za zasługi położone dla pożarnictwa, p. Teodor Kuczmierowicz, z okazji 25-letniej gorliwej pracy w straży pożarnej, p. Paweł Lewandowski za 15 lat pracy, pp. Stanisław Bukiewicz, Piotr Schmidt i Marjan Przymus za 10 lat pracy w pożarnictwie.

— Mimo kilkakrotnych nawoływań w prasie narodowej, by nie popierano towarów zagranicznych, znalazł się u nas Polak-katolik, który sprowadza kawę od Nachtigala w Gdańsku. — Chcąc zmniejszyć ilość bezrobotnych w naszym kraju, powinniśmy kupować towar krajowy, a nie zagraniczny.

— Obserwując bieg życia w naszym mieście, zdawałoby się mogło, że handel w niedziele nie istnieje. Wskazują na to szczególnie pozamykane sklepy. Tymczasem jest to tylko pozór. Jesteśmy bowiem świadkami, że miejscowi Żydzi, mimo że ich sklepy są pozamykane, w bezczelny sposób gwałcą nasze święta. Posługują się w tym celu bocznymi wejściami. Nie też dziwnego, że władze badając, zastają ich sklepy zamknięte, a w rzeczywistości wewnątrz pełno jest klientów wiejskiej, zwabionej przez Żydów. (cl)

— * **GNIEZNO.** W nowonabitym gmachu przyszłego Domu Kupiectwa Polskiego odbyło się w ub. niedzielę nadzwyczajne walne zebranie Tow. Kupców w Gnieźnie pod przewodnictwem prezesa p. Migdałka. Prezes w obszernym referacie objaśnił zebraniem cel nowej placówki, poczem dyskutowano nad całokształtem. Uchwalono jednogłośnie stworzyć spółkę z ograniczoną poręką i Tow. Kupców w Gnieźnie zadeklarowało udział w wysokości 5000 zł. Następnie rozdano pomiędzy członków deklaracje na udział, które po wypełnieniu należy zwrócić zarządowi do końca bież. roku.

— W niedziele na rynku gnieźnieńskim odbyło się zaprzysiężenie rekruta tutejszego garnizonu. Po złożeniu przysięgi według wyznania, odbyła się następnie defilada.

— W Ostrowie pow. Gniezno, zdarzył się skłócić z Anastazją spaliły się dwa stogi żyta.

— Również na szkole Moniki Szymczakowej w Debnicy spalił się stóg (40 wozów słomy) wartości 600 zł.

— W Ostrowie, per. Gniezno, zdarzył się straszny wypadek 61-letnia żona rolnika, Maria Wanka, poszła do stodoły, gdzie odbywała się mleczą z bobra. W pewnej chwili, gdy chciała odgarnąć słomę ręką prawa ręką dostała się w tryby maszyny, które ją zmiażdżyły. Wankowa odstawiła do szpitala miejskiego w Gnieźnie i zachodzi potrzeba amputacji ręki.

— Na zakończenie imprez Związku Pań Domu w ub. sobotę w kinie „Słońce” odbył się koncert-rewia, który miał pełne powodzenie. Po szczególne występy, jak pp. Celiny Krejczy, Wandy Gończewnej, Skowrońskiej, Kreglewskiej, Szczanieckiej i Mąkowskiej wywołały zadowolenie. Z wielkim zainteresowaniem śledzono pokaz mód damskich. Dużo zabiegów, aby całość wypadła jak najlepiej, położyły w szczególności pp. Śmielecka i Mikolajczykowa.

— Radiotechnik p. Franciszek Jeliński z Gniezna wybrał się w ub. niedzielę motocyklem w kierunku Konikowa. Wskutek ślizgawicy motocykl na zakręcie się wywrócił i p. Jeliński został przygnieciony do ziemi. Jak się okazało, doznał on złamania lewej ręki, tak, że musiał się udać do szpitala miejskiego.

— * **GRODZISK.** Dyplom lekarza-stomatologa uzyskał w Akademii Stomatologicznej w Warszawie, syn tuł. obywatela, p. Zygmunt Wozniński, który otworzył gabinet lekarsko-dentystyczny w Grodzisku. (n)

— * **LESZNO.** W ub. niedzielę odbyła się tuł. introdukcja nowego proboszcza naszej parafii. Wśród pobożnych śpiewów udała się procesja z plebanji do kościoła, gdzie przed zam-

kniętymi drzwiami wręczył, po odpowiednich modlitwach, ks. dziekan Obarski nowemu proboszczowi, ks. dr. Abtowi, klucze. Od ołtarza przemówił ks. dziekan, polecając proboszczowi wzięcie w opiekę swych parafian, a wiernych prosi o wspomaganie duszpasterza w ciężkiej jego pracy. Ks. prob. dr. Abt, bardzo wzruszony, zapewnił ks. dziekana, że ile mu sił starczy, będzie swój obowiązek chętnie wypełniał. Następnie odprawił ks. prob. dr. Abt mszę św. w asyście i przy udziale 12 księży.

— Odbyło się zebranie Zw. Ofic. Rezerwy z bardzo licznym udziałem podchorążych z Leszna i powiatu. Po okolicznościowym przemówieniu prezesa prof. Szczygłowskiego, poświęconem podchorążym, wygłosił prof. Machnikowski referat o „Powstaniu listopadowym”. Na zebraniu zgłosiło swe przystąpienie do związku 12 nowych członków.

— W niedziele odbyło się zaprzysiężenie rekrutów w koszarach w obecności całego korpusu oficerskiego, podoficerskiego oraz delegacji organizacji półwojskowych.

— Kolo młodzieży PCK obchodziło swe 15-lecie założenia. Po mszy św. w kościele parafii, odbył się pochód ulicami miasta, a po południu zebranie i przedstawienie w Hotelu Polskim.

— Niedzielną koncert orkiestry pułku piech. zorganizowany przez „Rodzinę wojskową” na rzecz bezrobotnych z udziałem kompozytora F. Nowowiejskiego, był dla Leszna rzeczywiście wielkim „świeciem” muzycznym, to też doborowa publiczność, która sale gimn. im. Komeńskiego wypełniła do ostatniego miejsca, bardzo gorąco oklaskiwała szczególnie szambelana F. Nowowiejskiego, który dyrygował jedną częścią koncertu, mianowicie uwerturą i „Sobótka” z opery „Legenda Bałtyku”. (lh)

— * **OSTRÓW.** Pisaliśmy w swoim czasie, że książka Michał Radziwiłł wprowadził Żyda do ordynacji antonińskiej, wydzielając wyrab lasu i tartak Żydowi Lewkowiczowi. Obecnie dowiadujemy się, iż ks. Radziwiłł zamierza oddać i swoją składnicę drzewa, znajdującą się w Ostrowie przy ul. Celniej wspomnianemu Żydowi Lewkowiczowi. Wiadomość ta wywołała tu żywe oburzenie. Ks. Radziwiłł chyba nie zlekceważył sobie dzisiejszych zasad i dążenia narodu polskiego. Dobra przygodzickie otrzymały ponownie kuratora. Sprawa składnicy drzewa w Ostrowie nie należy jednak do kompetencji kuratora, bo stanowi osobisty majątek księcia — nie ordynacji.

— W Ostrowie mamy już jeden żydowski skład drzewa, a mianowicie „Ostrowski Przemysł Drzewny”; właścicielem jest Żyd Cohn. Wpuścił go na swój teren p. Zdunek — Polak i smutnie zapisał się w opinii polskiej.

— Urządzone tu kurs abstynencki miał słuchaczy zaznajomić z niebezpieczeństwem alkoholowym. Ks. Andrzejewski w wykładzie swoim ukazał zagadnienie trzeźwości narodu w właściwym świetle. Drugi prelegent p. Tad. Tomaszewski z Poznania przedstawił przerażające cyfry marnowanego na pijaństwo grosza i omówił zadania naszych związków, poświęconych walce z alkoholizmem. Ks. dziekan Plotka w przemówieniu swem, życzył miejscowej organizacji abstynenckiej powodzenia w błogosławionej pracy wywalania społeczeństwa z niewoli nałogu.

— Po wsiach powiatu naszego coraz to więcej kłębi się Żydów-dokradaczy. Jeżeli nawet wozami naladowanymi różnorakimi towarami. Dużym poparciem cieszą się handlarze żydowscy niestety z strony naszych urzędników. Ogół naszych włóścian bowiem Żydów w zupełności do swoich zagrod, wiedząc, że towar rzetelniej i taniej nabyć można u kupca-Polaka. (os)

Z POMORZA

— * **GRUDZIĄDZ.** Na ostatnim zebraniu nauczycieli, zorganizowanych w Stow. Ochr. Nar. Naucz. Szk. Powsz., zgłosiło sześciu dalszych nauczycieli wzgl. nauczycielek swój akces do Stowarzyszenia. Jak się dowiadujemy, dwaj kierownicy szk. powsz. w Grudziądzu pp. K. i W. wystąpili z „Ogniska”, ponieważ nie godzą się z ideologią „ogniskowców”. Pan W. był skarbnikiem „związkowców”. Jest to początek rozłamu w „Ognisku”, któremu patroluje osławiony, przed kilku dniami zawieszony w urzędowaniu kierownik szkoły p. Wiczyński.

— Podczas polowania na majątkach ordynacji Melno ubito z 10 strzelb 180 bażantów. Na majątkości Kleczkowsko padło podczas polowania z naganką 64 zajęcy.

— W piątek i sobotę odbyły się egzaminy uczestników kursu drużyn ratowniczych, który trwał 10 tygodni. Z spośród 45 uczestników 40 otrzymało świadectwo.

— Gmina żydowska, obejmująca miasto i powiat grudziądzki oraz sąsiednie powiaty, chełmiński i świecki, wniosła do zarządu miasta podanie o zezwolenie na ubój rytualny, mimo że nie ulega waptliwość, że wniosek będzie odrzucony. Jest to pierwszy tego rodzaju wniosek de-

Bardzo miłym podarkiem gwiazdkowym...

to **MATERJAŁ NA UBRANIE LUB PŁASZCZ** z specjalnego składu sukna
W. Sewandowski i Ska
POZNAŃ, STARY RYNEK NR. 55. TEL. 12-99
Wypróbowane gatunki — największy wybór
Pz 8881-50,167 Ceny najniższe.
Asygnaty „Kredyt”

Bezbożnicy w Swarzędzu

Swarzędz. (sd) W ub. niedzielę większa grupa bezbożników z Poznania odwiedziła Swarzędz i okoliczne wsie, sprzedając bibułę propagandową po 10 groszy. Oto tytuły broszurek: „Decyduj się — bogactwo czy zgubę, co wybierasz?”, „Królestwo nadzieja świata”, „Bogactwo” i wiele innych. Masowo rozrzucały był dwutygodnik ilustrowany, pismo sekciarzy p. n. „Nowy Dzień”.

Handel, prowadzony przez sekciarzy i komunistów, jest występkiem przeciwko kodeksowi karnemu i zakłócaniu porządku publicznego, zatem ludzi takich należy oddać w ręce policji. Zaznaczyć również wypada, że wszystkie książki, omawiające sprawy religijne, muszą mieć aprobatę władzy kościelnej, t. zw. „Imprimatur”. Książek, nieposiadających takiego zezwolenia, katolikom czytać nie wolno.

monstracyjny Żydów na polskim i katolickim Pomorzu.

— Sad okręg. w Grudziądzu na sesji wyjazdowej w Działdowie zasądził słuszarza Rochna z Działdowa oraz mechanika Ryszarda Sobieskiego z Wysokiej oskarżonych o fabrykację monet platynowych, na 2½ wazł. 1½ roku więzienia oraz utratę praw obywatelskich przez 5 lat. Trzeci oskarżony niej. Fr. Dębski ze Zakrzewa za puszczanie w obieg fałszyfikatów skazany został na 6 miesięcy więzienia z zawieszeniem kary. (gn)

— * **TORUŃ.** Do władz sądowych w Bydgoszczy wpłynęło oskarżenie przeciw kupcowi Bolesławowi Felchnerowskiemu, mieszkającemu obecnie w Toruniu, o nieludzkie katowanie żony i stosowanie wobec niej pod groźbą śmierci spędzenie płodu, a także o zamordowanie własnego dziecka.

— Uroczyste poświęcenie nowej linii kolejowej Toruń — Sierpc, które było zapowiadane na 16 bm. zostało ponownie odwołane bez podania nowego terminu. Prawdopodobnie chodzi o usunięcie pewnych niedokładności z okresu budowy nowej linii, a ponadto kursują na linii pociągi bardzo nieregularnie, przyczem spóźnienia „dochodzą” niekiedy do czterech godzin.

— W ub. poniedziałek w sali „Dworu Artusa” pod przewodnictwem prez. Czarnińskiego toczyły się obrady gospodarcze, zwolane przez Pom. Tow. Rolnicze. W konferencji rolniczej wzięli udział przedstawiciele władz z dyr. departamentu Min. Roln. Bobrowskim na czele.

— Na Staromiejskim Rynku zderzyły się dwa samochody osobowe, kierowane przez szofera Blaskiewiczą i Matuszewskiego. Skutki zderzenia były niegroźne, gdyż oba wozy doznały tylko lekkich uszkodzeń.

— Sad okręgowy rozpatrywał sprawę szajki włamywaczy, grasującej na terenie pow. wabrzeskiego i brodnickiego. W wyniku rozprawy zostali skazani Antoni Koczur i Roman Ciarowski na 4 lata więzienia i utratę praw na przeciąg 5 lat, a Hieronim Kilanowski na 1 rok więzienia. (z)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 3.—, St. Kozłowska z podziękowaniem za otrzymane łaski i prośbą o dalsze, 3.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 108,50 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 14 b. m. wywieziono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkała w Poznaniu):

Stróż nocny Gustaw Beyer i Maria Stryżowska oboje w Puszczykowie Starem, pow. poz.; rob. Ignacy Ratajczak w Biskupicach, pow. średzki, i służ. Irena Kuźma w Górtatowie, pow. poz.; służ. Kazimierz Najder i służ. Maria Mendusówna; biur. Ludwik Nowak i Felicia Staboszewska; garn. Władysław Jenczak i hafc. Joanna Bramborówna; szof. Stanisław Andrzejak i eksped. Helena Derwichówna; obuwnik Jan Walczak i Anna Stachowiakówna; kierown. oddz. Ubezp. Krajow. Tadeusz Beyer i mgr. farmacji Genowefa Wolfówna; Kazimierz Scholz i Aleksandra Sternalówna w Kobylnikach, pow. nowotomyski.

Zgony:

Dnia 14 grudnia 1936 r. zapisano następujące zgony: Józefa Koprakowa z domu Kowalska, wdowa, 71 lat; Anna Wozniakówna, bez zawodu, 22 lat; Władysław Maszky, 2 mies. 13 dni; Elza Stüber, hafciarka, 54 lat; Franciszek Bóbel, woźny, 29 lat; Franciszek Zander, kowal, 44 lat; Marianna Skowrońska z domu Szpakówna, wdowa, 72 lat; Kazimiera Kaczmarkowa Nowacka, 34 lat; Katarzyna Szyszulina z domu Worochówna, wdowa, 71 lat; Ferdynanda Milde z domu Starkówna, wdowa, 93 lat; Małgorzata Schmidówna, bez zawodu, 86 lat; Władysław Lewandowski, robotnik, 25 lat; Aniela Adamska, 3 lat, 10 mies. 12 dni; Małgorzata Wieczorkówna, 5 mies. 29 dni; Kazimierz Wolski, robotnik, 34 lat; Włodzimierz Adamczyk, student prawa, 23 lat; Feliks Ponicki, emeryt, naczelnik kancelarii Prokuratury Generalnej P. P. 67 lat; Onufry Rądlewski, szofer, 44 lat; Apolonia Ławniczakówna, bez zawodu, 26 lat; Andrzej Biłicki, robotnik, 72 lat; Joanna Saganowska, z domu Słudzińska, wdowa, 82 lat; Katarzyna Frondzina, z domu Kozłowska, wdowa, 73 lat.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

WARSZAWA ZACZEŁA SEZON MUZYCZNY

Rozrost muzyki — Kto i co wykonywa? — Filharmonia rozwiódła się z radjem — Tłok... na programie — Nowe kompozycje polskie — „Harnasie” po raz pierwszy w całości — Trochę biletów wizytowych — Jak to będzie.

Warszawa, 13 grudnia.

Rozrosło się ostatnimi czasy życie muzyczne stolicy. Oprócz piątkowych wieczorów symfonicznych w Filharmonii i niedzielnych poranków, oprócz sali koncertowej w gmachu Konserwatorium, rozpoczął swą pożyteczną działalność zasłużony pracą na prowincji „Ormuż”, przejąwszy spadek po Towarzystwie Miłośników Dawnej Muzyki. Kontynuuje swe prace Towarzystwo Muzyki współczesnej w sali im. Karłowicza, produkuje się wreszcie, w sali kino „Roma”, druga w Warszawie, obok filharmonicznej, orkiestra symfoniczna Polskiego Radja; wreszcie z dużymi zapewnieniami, iż wszystko będzie jak najlepiej, przystąpiła do pracy Opera, ratując nadszarpiętą ostatnimi czasy opinję.

Filharmonia, odseparowana od radja, wkłada — przyznać należy — w pracę swą wiele wysiłku. W układaniu programów jest naogół sens, chociaż czasami bywa inaczej; dn. 13 listopada program zawierał nazwiska J. S. Bacha, Schuberta, Saint-Saënsa, Ludomira Różyckiego, Ravela i (jeszcze!) Zadora z „Warjacyjami na temat węgierski”. Taki tłok wywołuje znużenie. Poza tem nie można np. tuż po koncercie skrzypcowym Beethovena dać koncertu Kondrackiego, tak jak to raz się stało, bo zatracamy smak sztuki beethovenowskiej i nie odczuwamy smaku Kondrackiego. A ostatni jego utwór posiada wiele cech zastanawiających i jest niewątpliwym krokiem naprzód od czasu „Meczu”. Uderza przedewszystkiem śmiałością instrumentacji i nawrót do koncepcji klasycznej, przejaw wielce znamienny. Do wad utworu zaliczyć muszę niedopasowanie pierwszej części z drugą, jakby jakieś sklecenie dwóch utworów odrębnych, zarówno pod względem charakteru, jak i harmonii.

Świeżością i dowcipem dużej klasy odznaczała się po raz pierwszy w Filharmonii odegrana „Uwertura” Romana Palestra. Zestawienie jej, przypadkowe zresztą, z jedną z licznych symfonii Miaskowskiego, dawało wiele do myślenia na temat „rewolucyjności” współczesnej muzyki rosyjskiej, oczywiście nie tej wspaniałej, nowej, prowadzącej — słowem emigracyjnej Strawińskiego i Prokofiewa, ale tej żyjącej w zamkniętych, pilnie strzeżonych granicach Z. S. R. R. Charakterystyczne, chociaż zupełnie nieoczekiwane, że utwór czolowego (nie liczę tu młodego Szostakowicza) kompozytora sowieckiego, niezmiernie ucieszył konserwatywny odłam krytyki warszawskiej.

Oprócz „Koncertu na orkiestrę” Kondrackiego i „Uwertury” Palestra z polskich kompozytorów program Filharmonii zapowiadał jeszcze Szalowskiego, który dał się już poznać w utworach o charakterze kameralnym jako kompozytor o dużej muzycznej kulturze, ale gorszący spór między Filharmoniją a „Polskiem Radjem”, z winy zresztą w tym wypadku Polskiego Radja, uniemożliwił wykonanie utworu, na który świat muzyczny stolicy czekał z istotną niecierpliwością. Poza tem polskiej twórczości symfonicznej poświęciła Filharmonia pierwszy, inauguracyjny koncert, prowadzony przez młodego poznańskiego dyrygenta — Zygmunta Latoszewskiego. W programie znaleźli się: Karłowicz, Noskowski, Paderewski, Różycki i Szymanowski.

Doskonale brzmie „Harnasie”, utworzeni w Warszawie w całości po raz pierwszy w sali kina „Roma” na drugim z kolei koncercie, urządzonym przez młody, ale już zgrany zespół symfoniczny Polskiego Radja. („Harnasie” w dekoracjach Zofji Stryjeńskiej zapowiada też dyrekcja Opery.) Koncerty w „Romie” posiadają swój odrębny wyraz. Pierwszy wieczór różnił nieco popularnym charakterem, drugi oprócz „Harnasiów” dał „koncert fortepianowy” Lessla, Ernesta Tocha „Big Ben”, oraz suitę Ryszarda Straussa z opery „Mieszczanin szlachcicem”.

Ale powracajmy do Filharmonii. Przez jej estradę przewinęli się kolejno artyści różnych narodowości. Więc np. dyrygenci: Rosjanin Dobrowen, Jugosłowianin Matasić, entuzjasta mu-

zyki polskiej, Czech Viktor Vasny, Włoch Willy Ferrero — aby wliczyć najważniejszych. Pianistykę reprezentowali: Egon Petri, Leopold Muenzer, Magda Tagliafero, skrzypków Szigeti, Zimbalis i Thibaud, wiolonczel Francuz Fournier. Nie piszę zresztą kroniki, a tylko daję pewne punkty wytyczne.

Do innych estrad i zjawisk przyjdzie mi powrócić osobno. Dodam jeszcze salę Konserwatorium, gdzie odbywają się recitale i gdzie wystąpił np. z pianistów Sztompka, dawno u nas niesłyszany, dalej wychowanek warszawskiej uczelni, świetnie zapowiadający się Witold Małcurzyński, i in. Osobno trzeba zapisać recital laureata chopinowskiego z przed trzech lat, Imrego Ungara, który miał niedobłą prasę i zupełnie na to zasłużył; zawsze uderzała mnie obcość rasowa i cywilizacyjna tego żydowskiego artysty, tak, że np. kolizja z wykonywanym Chopinem jest aż nadto widoczna.

Zalutwiony się zgrubsza z nagromadzonemi faktami, będę mógł przejść w następnym liście do takiej ich obserwacji i do takich nad niemi uwag, jakich słusnie może żądać czytelnik, pragnący informacji o szerszych zarysach, obrazujących bodaj szkieletowo życie muzyczne Warszawy wszcz i wgląd.

Jan Bajkowski

Dziś koncert symfoniczny. Przypominamy, że dzisiaj w teatrze Wielkim odbędzie się pod batutą dr. Latoszewskiego koncert symfoniczny, z bogatym i urozmaiconym programem. Orkiestra wykona z dzieł polskich Karłowicza „Raspodję litewską”, ponadto Wagnera wstęp do „Tristana” oraz „Śmierć miłosną Izoldy”, Straussa „Przygody Dyla Sowizdrzała” i wreszcie Mozarta „Eine kleine Nachtmusik”. Solistą jest profesor Konserwatorium Państwowego w Poznaniu Zygmunt Lisicki. Wybitny pianista, którego zbyt rzadko słyszymy na estradzie poznańskiej, wykona koncert emoll Chopina.

„Orlątko” opera. Muzykę do tekstu, zaczerpniętego ze słynnej sztuki Rostanda, napisali Honegger i Ibert. „Orlątko” będzie wystawione po raz pierwszy przez operę w Monte Carlo w obecnym sezonie. Dyrygować będzie Honegger.

Yvette Guilbert występuje znów w Paryżu, w Theatre Michel z nowym programem piosenek.

Symfonia w Stanisławowie. Towarzystwo Muzyczne, wchodzące w skład stowarzyszenia „Teatr im. Moniuszki” urządziło pod kierunkiem dyr. Tadeusza Jareckiego koncert symfoniczny. Dyrygował p. Bogusław Sidorowicz z Warszawy, solistą był p. Józef Wagner, pianista niemiecki, który objeżdża Polskę, gdzie był laureatem konkursu chopinowskiego. Wykonał on koncert Beethovena Es-dur: orkiestra odegrała Czajkowskiego symfonię piątą, oraz Liszta „Les Préludes”.

Pisma nadesłane

„Logeion”. Nr. 2. Treść: W. Bogusławski: „...o sobie”. — S. Jaracz: „W ślepej ulicy polskiego teatru”. — Dr. M. Kotlarczyk: „Lesing i Geoffroy”. — Dr. J. Weisz: „Teatr i aktor w świetle obowiązujących ustaw”. — T. Żeleński: „Tajemnica Moliera”. — Mgr. S. Langholz: „Stanisław hr. Skarbek i jego dzieło”. — M. Babiński: „Teatr w „Kraju Wschodzącego Słońca”. — A. Strindberg: „Dramaturgi cz. I” przekł. J. Andrzejewski. — J. Śmigajski: „Leon Schiller”. — M. Sobajski: „Teatr im. Wyspiańskiego w Katowicach”. — Cz. Strzelecki: „Paranoja teatralna”. — A. Syster: „Szczeniak”. — W. Zagroń: „Taki jest nasz teatr”. — Kronika. — Adr. Red. Łuck. Dyr. Teatru Wołyńskiego.

„Przyjaciel Szkoły”. St. Papee: „Złote gody „Turylogii” Sienkiewicza”. — M. Marski: „Uwagi o rozkładzie materiału czytelnego na miesiąc”. — J. Ozarnecki: „Wypracowania piśmiennicze”. — W. Zwornicki: „Poprawianie wypracowań piśmiennych”. — J. Sykalski: „Dziewczynka indyjska i Kolumb”. — J. Ozarnecki: „Inscenizacja wiersza „Italia”. — A. Sokółski: „Nauka o zdaniu a wiersze”. — Dr. A. Klęsk: „Szkoła i dom o lekarzu szkolnym”. — Myśli o ochronie zwierząt. — Nowe książki. — Nasze echa. — Adres Red. Poznań, ul. Wielka 18.

„Okolica Poetów”. Nr. 11. Treść: W. Pietrzak: „Jak powstaje wiersz”. — K. Włakowiczówna: „Awans”. — S. Pietak: „Procesja”. — Cz. Janczarski: „Poeta wiejski”. — S. Bakowski: „Mrok w Tatrach”. — J. A. Frasiak: „Elegje”. — A. J. Polczyński: „Bilans”. — F. Surowka: „Widok z góry Grajowa”. — B. Zakrzewski: „Z siostrami w ogrodzie”. — J. B. Ożóg: „Wspomnienie”. — J. Kaprowski: „Bukolika”. — E. Steinhardt: „O twórczości Rilkego”. — M. Jastrun: „Przekłady z Rilkego”. — Recenzje. — Noty. Adr. Red. Ostrzeszów Włkp. ul. Poprzeczna 2.

ŻYCIE KULTURALNE

POZNAŃSKIE OBRADY NAUKOWE

Towarzystwo Geograficzne w Poznaniu odbędzie w środę, dnia 16 bm. o godzinie 18-tej w sali Instytutu Geograficznego U. P., ul. Fredry 10, II p., posiedzenie naukowe. P. mgr. Domicela Ciesielska wygłosi odczyt p. t. „Z antropogeografii powiatu poznańskiego”. Wstęp wolny dla osób interesujących się sprawami naukowymi.

W ostatniej chwili przypominamy, że dziś, we wtorek, 15 grudnia b. r. o godz. 18-iej w sali Rady Miejskiej, w Ratuszu, odbędzie się zebranie Towarzystwa Miłośników Miasta Poznania. Porządek obrad będzie następujący: 1. Zagajenie. 2. Komunikaty. 3. Referat dyr. dr. A. Wojtkowskiego. „O kościele Bożego Ciała i zapomnianym patronie miasta Poznania”. 4. Wolne glosy.

„Czasopismo Przyrodnicze” wychodzi od dziesięciu lat w Łodzi. Jest ono organem tamtejszego Towarzystwa Przyrodniczego im. St. Staszica. Redaktorem jest Edward Mieczysław Potęga, zasłużony prezes towarzystwa. Kryzys dał się mocno we znaki „Czasopismu”; lecz nie zostało zawieszono a nawet się rozwinęło, pomieszcza ciekawe rozprawki i artykuły ze wszystkich dziedzin przyrody, geologii i geografii, przyczem region łódzki najczęściej bywa przedmiotem opracowań. W ciągu dziesięciu lat istnienia „Czasopismo Przyrodnicze” położyło też wielkie zasługi na polu ochrony przyrody. W najnowszym zeszycie znajdujemy żalobne wspomnienie o ś. p. prof. dr. Janie Grochmalickim, które napisał uczeń Zmarłego uczonego, dr. Grabiel Brzęk. Rozprawkę o niezbadanych dotychczas Stawach Jamnickich w Tatrach Zachodnich ogłosił dr. Jerzy Młodziejowski, dając szereg zdjęć i po raz pierwszy opracowane plany głębokości. O anatomii pewnego pasorzyta żółwi pisze dr. M. Strankowski, zaś o regionalnych pracach towarzystwa łódzkiego — W. Bryszewski. Dwa artykuły botaniczne i różne komunikaty kończą zeszyt. „Czasopismo Przyrodnicze” zasługuje na poparcie przyrodników, zwłaszcza uczących w szkołach. (rg)

LITERATURA

Powieść więziennicza. Ameryka współczesna ma kilku utalentowanych powieściopisarzy, lecz wszystkich cechuje jedna wspólna wada: zbyt krytyczny, wprost zgrzytliwy i sarkastyczny, pełny ironii stosunek do rzeczywistości. Upton Sinclair maluje ją w czarnych barwach w imię ideału komunistycznego, którego jest wyznawcą, więc wie przynajmniej czego chce. Sinclair Lewis ma podobne sympatie, ale mniej zdecydowane, więc pokpiwa i z marksistów. W „Annie Vichers” (2 tomy, przekład R. Centnerszwerowej, Rój, 1936) przedstawia żywot zawodowej działaczki społecznej, specjalizującej się ostatecznie w więziennictwie. Autor jest zwolennikiem łagodności i pozostawiania skazańcom jak największej swobody, ale jego wiara w dobre skutki tego systemu nie odznacza się siłą, co porusza głazy. Nie umie też kreślić dodatnich postaci. Wartość powieści polega na epizodach i traktowaniu tła. Polscyżna przekładu — zupełnie swoista, a niebardzo polska. (W. T.)

Francuska literatura katolicka. Nie wielka broszura p. B. Mulewskiego p. t. „Profile katolickich pisarzy Francji doby ostatniej” warta jest, aby zwrócić na nią uwagę. Autor nie wyczerpuje wprawdzie tematu — co ze względu na niewielkie rozmiary broszurki jest niemożliwe, — ale w ogólnych zarysach zapoznaje czytelnika z ważnemi przeobrażeniami, w łonie literatury francuskiej w ostatnich dziesięciokach lat. Notuje wzrost ducha religijnego w całym wielkim odłamie belletrystyki i kreśli sylwetki pisarzy takich jak: Huysmans, P. Bourget, R. Bazin, H. Bordeaux, F. Brunetière, F. Jammes, F. Coppée, A. Rimbaud, P. Verlaine, E. Psichari, F. Mauriac i P. Claudel. Broszura odda usługi, jako ogólnie informująca szersze koła czytelników. (tk)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Plastyka w Łodzi. Piszą nam z Łodzi (wp.): W Instytucie Propagandy Sztuki otwarto wystawę prac „Szkoły Warszawskiej” i „Grupy Czwartej”; ponadto wystawili swe prace: S. Grabowski, H. Jasińska, J. Żuławski i A. Żywo.

VARIA

Wypożyczalnia... obrazów. Powstała naturalnie w Ameryce, mieści się w N. Jorku i nazywa się East Rivier Gallery. Za 4 do 6 dolarów miesięcznie od sztuki dostaje się do mieszkania obraz, i to już łącznie z ubezpieczeniem od rabunku i pożaru. Po paru miesiącach oddaje się pożyczone dzieło i bierze nowe. Od strony artysty nie jest to zły pomysł. Jeżeli obraz znajdzie kilkunastu amatorów, może przynieść twórca pokaźną sumkę, zostając jego własnością. Sama East Rivier Gallery również zarobi nieźle na obrazach przez siebie zakupionych. Mniej można rozumieć stanowisko wypożyczających — ale to już ich kłopot

BIEDNA PRZYRODA ŚLĄSKA!

Z Katowic donosi nam nasz korespondent (A. D.):

Z roku na rok jestem świadkiem wielkiej przemiany krajobrazu na Śląsku Katowickim. Tam gdzie niedawno jeszcze szumiało zboże a laski dawały ptakom schronienie, — wyrosły liczne domki i wille w pobliżu wielkich miast: Katowic, Chorzowa, Świętochłowic i Siemianowic. Niszczycielstwo zapuszcza się w Beskidy Śląskie. Nad Białą i Czarną Wiselką mają powstać zbiorniki dla wodociągu w miejscowości uzdrowiskowej Wisła, znikną więc przepiękne wodospady Białej Wisielki — najudowniejsza osobliwość Wisły. Czyż nie można obu Wisiek pozostawić tak, jak je przyroda stworzyła? Przecież wodociągi można urządzić nad innymi nie mniej wielkimi potokami w okolicy Wisły!

Również zagraża górze Tuł pod Czantorją. Górę tę uznali botanicy za godną ochrony łąką górska, na której rośnie jedyna w Polsce „Digitalis purpurea”. Ale miejsce to zostało zakupione przez cementownię w Golezowie, na kamieniołomy wapienia. Jeżeli już Śląsk przemysłowy zawiadnął ziemię, należy pozostawić w spokoju chociaż Beskidy Śląskie.

TEATR

Wyłącznie polskich autorów będzie grał nowo utworzony „Teatr Polski” w Łodzi, o którego otwarciu „Weselem” donosiliśmy poprzednio. Zapowiedź taką złożył na przedstawieniu inauguracyjnym dyrektor p. Moryciński.

Teatr w Kielcach, który zbankrutował, będzie wznowiony jako spółdzielnia aktorska i zacznie Nicodemiego „Nauczycielką”.

Ibsen wraca w Niemcech. W Berlinie wznowiono „Upiory”. Z tej okazji „Voelkischer Beobachter” zamieszcza długi wywód o Ibsenie jako o pisarzu „nordyckim”, którego przez długie lata popierało żydostwo, ale odstąpiło go i usiłowało poniżyć, odkąd uderzył paru ciosami w ustrój liberalno - burżuazyjny, żydostwu wygodny. Teraz gotuje się renesans Ibsena „Upiory” wystawiono w teatrze „Komödie”. Oswalda grał Albert Lieven, panią Alving Agnes Straub.

Leopardiego „Kopernik” będzie wystawiony w Rzymie, razem z dramatem „Mumie”, w nowo zbudowanym teatrze na 600 miejsc, który będzie pierwszym stałym teatrem dramatycznym we Włoszech. Dyrektorem jest głośny awangardzista teatru włoskiego, Bragaglia.

Aktorzy japońscy objeżdżają świat. Słynna trupa pod wodzą Onaja Kikugoro, która uprawia repertuar klasyczny teatru Kabuki, objechała już Amerykę w składzie około 50 osób i w połowie września zacznie jeździć po Niemczech. Przesiewając to jest popierane przez sfery urzędowe. Ostatnia podróż aktorów japońskich po Europie odbyła się w r. 1930, kiedy to grali i w Poznaniu w teatrze Wielkim.

RUCH REGIONALNY

Kujawskie Towarzystwo Miłośników Nauki i Sztuki w Inowrocławiu jest w stadium organizacji. Zebranie konstytucyjne odbędzie się jeszcze przed Bożem Narodzeniem. Na ostatnim zebraniu wygłosił p. Zygmunt Czapała referat o dawnych herbach Inowrocławia, wkrótce odbędzie się wieczór dyskusyjny, poświęcony twórczości Jana Kasprzowicza. (Im)

Szkołę imienia matki Orkana, Katarzyny Smreczyńskiej, buduje wieś Konin na Podhalu.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Biblioteka klasztorna w Grabowie uporządkowana. W Grabowie pod Ostrzeszowem zajął się ks. prob. Meissner uporządkowaniem biblioteki w klasztornej, która 200 lat była zapomniana. Aczkolwiek nie doprowadzono całości jeszcze do porządku, to biblioteka ta już dziś przedstawia się okazale. Są tam dzieła wartościowe, niektóre bardzo cenne, pochodzące z 15 i 16 wieku. Biblioteka znajduje się na plebanji. (Im)

SZKOLNICTWO

Korespondencyjny kurs rysunkowy. Liceum Krzemienieckie zorganizowało Rysunkowe Ognisko Wakacyjne, przeznaczone dla nauczycielstwa. Pełny kurs składa się z trzech 5-ciotygodniowych zjazdów wakacyjnych i dwóch rocznych kursów korespondencyjnych. Pierwszy zjazd wakacyjny odbył się już tego roku w lipcu. Obecnie jest w toku kurs korespondencyjny. Jest na nim jeszcze kilka wolnych miejsc, na które zgłoszenia przyjmuje dyrekcja Ogniska w Krzemieńcu, ul. Nabełska 22, II p. (sz)

Książki nadesłane

William Byron Mowery: „Serce Północy”. Powieść. Przekł. R. Czekajńska-Heymanowa, Warszawa 1936, Wyd. M. Arcta.
Zane Grey: „Pomiędzy”. Powieść. Przekł. J. Sujkowska, Warszawa 1936, Wyd. M. Arcta.
Władysław Konopczyński: „Dzieje Polski nowożytnej”. Dwa tomy. Warszawa-Kraków 1936. Skł. gł. Gebethner i Wolff.
Alina Segen: „Anna”. Warszawa 1936. Nakład Gebethnera i Wolffa.

Subskrypcja na grafiki artystów poznańskich

Prof. K. Mondral: „Madonna” — drzeworyt 18x27 cm. — cena zł 10.

E. Felman: „Solacz”, litografia, — 16x26 cm — cena zł 6.

St. Kuglin: „Luck”, drzeworyt — 25x35 cm. — cena zł 10.

Podajemy dalsze reprodukcje naszej kolekcji, przeznaczonej na tego-

roczną subskrypcję. Przyczem nadmieniamy, że Czytelnicy nasi zamawiać mogą dowolną ilość grafik, wpłacając równocześnie równowartość

w naszej administracji. Czytelnicy zamiejscowi winni dołączyć zł 1,50 na koszt przesyłki.

Wyrównany rachunek

Dobroczynca ludzkości — Historia jednej twarzy — Spotkanie

W pierwszym miesiącu mojej działalności jako kierownika instytutu Braytona — opowiada lekarz Ch. Luke — zetknąłem się z dwoma najbardziej interesującymi osobnikami, jakich w ciągu mej długoletniej praktyki lekarskiej zdarzyło się poznać. Jeden z nich, to sam założyciel instytutu, sędziwy Talbot Brayton. Ludność miejscowa nazywała go wręcz — świętym. I rzeczywiście starzec ten, o srebrnych włosach i brodzie, o błękitnych łagodnych oczach i pogodnym, czerstwym obliczu, z którego nie schodził dobroliwy uśmiech, miał niewątpliwie w sobie coś z patriarchalnej świątobliwości. Jego dobroć i szczodroliwość stały się przysłowiowe. W miejscowości, gdzie przed kilkunastu laty był osiadł, istniały niezliczone dowody jego rozumnego altruizmu: dom ludowy, odnowiony kościół, szpital, żłóbek, a przedewszystkiem schronisko jego imienia, będące jedynym w swoim rodzaju zakładem.

Każdy, zgłaszający się do tego instytutu przybył, zostawał bez jakichkolwiek indagacji przyjęty, otrzymując w ciągu dwóch tygodni izbę wraz z trzykrotnym pożywieniem dziennie. Żadnych kosztów nie ponosili i pozostawiano mu do woli wykonywać jakiegokolwiek roboty w schronisku, lub też dzień cały poświęcać poprostu próżnowaniu. Jeden tylko warunek musiał kandydat wypełnić, mianowicie poddać się lekarskiemu badaniu. Według teorii Braytona, człowiek podupadły powinien przedewszystkiem dobrze się odżywiać, po wtóre, mieć dosyć wolnego czasu dla rozważania swego położenia i ułożenia projektu na przyszłość i, last not least, mieć dobre zdrowie, by móc odnowa podjąć walkę z przeciwnościami życia. W związku z tą ostatnią tezą, pozostawała właśnie moja działalność jako lekarza schroniska.

Pewnego wieczora zjawił się w moim gabinecie jakiś wynędzniały człowiek w nieokreślonym wieku, który zainteresował mnie szczególnie jako chirurga. Bowiem na twarzy osobnika tego widniały rzadko spotykane cięcia chirurgiczne, niezwykle ciekawe dla fachowca. Przypuszczenie moje, że są to „reminiscencje” wojenne, nie zostały przez przybysza potwierdzone. Blizny te były innego, zgoła niesamowitego, pochodzenia. Bliższych szczegółów dowiedziałem się później. — Któregoś dnia zastałem nowego pensjonariusza w sali rekreacyjnej, zabawiającego się rzucaniem noża do celu, przyczem okazało się, że był on wprost fenomenalnym artystą w tym kunszcie. „Rzucanie nożem to bardzo pożyteczna sztuka, panie doktorze!” rzekł do mnie z uśmiechem i, skończywszy swe produkcje, zaofiarował mi się opowiedzieć „historję jednej twarzy”.

Czterdzieści lat temu — mówił przyciszonym głosem — w czasie słynnej australijskiej gorączki złota, przebywałem wraz z moją niedawno poślubioną żoną Molly, w złotodajnym Kalambay, nędznej osadzie o pięciuset mieszkańcach, samych szumowin społeczeństwa, przybłądów z piekła rodem. Najgorszym z nich był niejaki Joe Laren, przed którym drżeli nawet jego towarzysze — bandyci, schodząc mu możliwie z drogi. Ze względu na niebezpieczną zgraję miejscowych „obywateli”, zamieszkalimy z Molly w zbudowanym własnymi rękami blokhausie, oddalonym o kilka kilometrów od osady. — Po sześciu miesiącach mozolnej pracy, poszczęśliło mi się — znalazłem „żyłę”. Dla zastrzeżenia sobie przydziału, udałem się do Kalambay, a gdy po kilku godzinach wróciłem, nie zastałem już Molly przy życiu. Znalazłem jej okrwawionego trupa z szytym tkwiącym w piersiach. Ale i oto zjawili się sprawcy zbrodni: Laren i jego banda. Herszt zbrojny zażądał ode mnie odstąpienia mu mego przydziału, ofiarując mi za to tysiiąc funtów. Oczywiście odmówiłem, nie chcąc wypuszczać z ręki milionów. Wówczas złoczyńcy związali mnie i przytroczywszy

głową wdół do ogona pół dzikiego konia, puścili zwierzę na przelaj...

Przyszedłem do przytomności po paru miesiącach w szpitalu, jako „człowiek bez twarzy”. Potem coś się we mnie załamało i przez dziesięć lat przebywałem pod obserwacją w domu obłąkanych. Stanowiłem tam ciekawy okaz dla medyków. Aż pewnego dnia zjawił się jakiś wiedeński „chirurg — kalotechnik”, jak go zwano, no, i temu udało się jakoś „odremontować” moją twarz, tak, że byłem poznawany przez dawnych przyjaciół. — Po wyjściu z zakładu, jeden tylko cel przyświecał mi w życiu: odszukać i porachować się ze sprawcą mojego nieszczęścia. Byłem już nieraz na jego tropie: wymknął mi się w Valparaiso; natknąłem się na niego i znów z oczu straciłem — w Chicago; gonilem za nim poprzez kontynenty!... Może teraz już nie żyje i ten oto nóż wyjęty z piersi Molly nie spełni już swego zadania! A jednak...

Tu rozmówca mój urwał, bo oto w tej chwili w framudze drzwi wchodowych, ukazała się pogodna, patriarchalna postać Talbota Braytona. Wtedy... usłyszałem jakiś nieludzki okrzyk i jednocześnie — błyskawicą przesył powietrze lśniący nóż; drgając, klinga utkwiała w szyi Braytona. A potem doszedł mnie głos człowieka, widocznie szczerze uradowanego dokonanym czynem: „No... nareszcie rachunek wyrównany. — A rzucanie nożem, to jednak bardzo pożyteczna sztuka! Prawda, panie doktorze?” Kr.

DZIS - we wtorek, o godz. 20,15

w Białej Sali Bazarowej

Izabella Lutostawska

wygłosi wykład na temat

„Prawdziwe oblicze Hiszpanji”

Wykład rewelacyjny, rzucający jaskrawy snop światła na dramat dziejowy, jaki obecnie przeżywa katolicka Hiszpanja.

Bilety w cenie zł 2,—, 1,50, 1,— oraz dla młodzieży po 50 groszy do nabycia w Księgarni Św. Wojciecha, lub wieczorem przy wejściu do sali.

Dochód przeznaczony na Fundusz im. śp. Bohdana Jarochońskiego na wdowy i sieroty po dziennikarzach.

Gruba powłoka śnieżna na Górze św. Bernarda

Szczyty alpejskie zostały pokryte grubą warstwą śnieżną. Góra Św. Bernarda znajduje się pod silnym kożuchem śnieżnym, dochodzącym w pewnych miejscach do 6-metrowej grubości.

W związku z tem do miejscowości górskich ciągną liczni turyści i narciarze. Już obecnie w niektórych ośrodkach sportowych zimowych zabrakło miejsc dla tysięcy osób, pragnących spędzić święta Bożego Narodzenia i tradycyjny Sylwester wśród śnieżnego radosnego karnawału zimy. Sanna i inne atrakcje, jakich dostarczą sezon tłumom gości alpejskich, odbędzie się przy dźwiękach słynnych zespołów muzycznych i znakomitych orkiestr górskich.

Najdroższa książka świata

W Nowym Jorku ukazała się najdroższa książka, wydrukowana kiedykolwiek na świecie. Jest to pośmiertne dzieło słynnego pułk. Lawrence, które wyszło nakładem wydawnictwa amerykańskiego w liczbie 12 egzemplarzy. Z tego nikłego nakładu dwa egzemplarze zostały przekazane bibliotece narodowej w Waszyngtonie a pozostałe dziesięć znajdują się na rynku księgarskim. Można je nabyć w cenie pół miliona dolarów za egzemplarz.

Wśród milionerów amerykańskich cena ta nie stanowi momentu odstraszającego od kupna, tak że wydawca liczy się z możliwością rychłego sprzedania rewelacyjnego tomu wspomnień legendarnego Lawrence'a.

Największe lotnisko wojskowe na świecie

Przed kilku tygodniami rozpoczęta została w Italji budowa nowego lotniska wojskowego, które stać się ma największym aeroporciem na świecie. Nowe lotnisko znajduje się w odległości 25 km. od portu adriatyckiego Ankona. Startować na niem będzie mogło odrazu około 300 samolotów. Przy budowie lotniska, które zainaugurował włoski wiceminister lotnictwa, gen. Giuseppe Valle, zatrudnionych jest przeszło 1000 robotników, a czas budowy obliczany jest na rok. Położenie nowego lotniska ma na względzie bliskość Jugosławiji i, jak obliczają fachowcy, włoskie samoloty bombowe mogą znaleźć się nad najważniejszymi punktami strategicznymi jugosłowiańskimi w ciągu jednej godziny.

Malowane usta

Na statku idącym z Nowej Zelandji, który zawiązał do Southampton, znajdowała się księżniczka z plemienia Maori. Na

Łudzające podobieństwo.

Synek: — „Jak on! ślicznie grają, zupełnie jak nasz stereofoniczny odbiornik Philipsa”.

nr 21 240

powitanie jej zjawiała się na przystani delegacja, w poczet której wchodziło kilka pań. Gdy tylko księżniczka dostrzegła owe damy, wróciła na pokład okrętu z oznakami przerażenia. Zdumieni tem delegaci pośpieszyli za nią, i oto po dłuższej rozmowie wyjaśniło się, co spowodowało dziwny postępek księżniczki. Otóż wśród maorysów na Nowej Zelandji panuje obyczaj, iż kobietom, które popełnią jakieś wykroczenie, maluje się na czerwono wargi, zaś panie z komitetu miały, rzecz prosta, ukarminowane wargi. Księżniczka, dostrzegłszy to, doszła do przekonania, że w ten sposób chciano okazać lekceważenie Europejczyków dla tubylców. Z trudem tylko udało się wyperswadować księżniczce, że nikt nie miał zamiaru wyrządzić jej przykrości.

Szczęśliwa data dla nowożeńców... w Chicago

27 października uważany jest na podstawie przeprowadni chińskich jasnowidzów za datę wyjątkowo szczęśliwą i pomyślną dla nowozawartych małżeństw. W przeprowadnię tę wierzą, jak się okazuje, nie tylko Chińczycy ze sfer ludowych, ale i ze sfery ludzi zamożnych. Tak więc dzień 27 października w Szanghaju był dniem masowych ślubów, nie było dnia tego w olbrzymim mieście ani jednego hotelu i restauracji, w których nie byłoby zamówionych uczt weselnych. Nad drzwiami widniał wszędzie napis chiński „Podwójne szczęście”, albo wycięty z tektury i jedwabiu, albo też ułożony z neonów. Co kraj to obyczaj, co kraj to przesąd.

Wzrost ilości abonentów Polskiego Radja

Ostatnie miesiące przyniosły bardzo znaczne ożywienie w handlu odbiornikami radiowymi. W Warszawie i na prowincji powstał szereg nowych magazynów, zaopatrzonych w ostatnie modele. Widuje się także bardzo dużo pomysłowych wystaw, zachęcających do kupna odbiorników, przeważnie na raty, oraz wielką ilość reklam neonowych poszczególnych fabryk aparatów radiowych.

Również w agencjach i urzędach pocztowych wzmożił się znacznie ruch przy okienkach przeznaczonych do rejestracji nowych abonentów Polskiego Radja, które w dniu 1 listopada rb. liczyło 573.392 abonentów.

Coraz silniej zaznaczający się w miarę zbliżania się zimy przyrost abonentów radiowych jest choćby widoczny z cyfr wrześniowych i październikowych. We wrześniu ilość abonentów radja wzrosła o 17.000 osób, gdy w październiku wzrost ten przekroczył już cyfrę 21.000 osób.

Wobec wejścia w życie rozporządzenia ministra poczty i telegrafów, obniżającego abonament radiowy dla posiadaczy odbiorników detektorowych w bieżącym miesiącu, spodziewany jest silny napływ abonentów spośród mniej zamożnych warstw ludności, którym obniżka abonamentu umożliwiła korzystanie z radja.

Amatorski wieczór

W ub. poniedziałek, 7 bm., o godz. 20 w auli gimnazjum im. Paderewskiego odbył się wieczór poezji, muzyki i pieśni, zorganizowany przez Związek Teatrów Ludowych. Przyznam się, że nie całkiem rozumieć cel urządzania podobnych wieczorów, o ile nie są organizowane z jakiejś np. uroczystościowej albo dobroczynnej okazji. Program przedstawia zwykle rodzaj muzyczno-literackiej sałatki, do której każda czy każdy z uczestników dorzuca to, czemby się chciał pościć. Niezawsze zaś chęci odpowiadają siłom. Poezję np. reprezentowała w poniedziałek p. Zenobia Janczewska, recytująca wiersze własne i cudze. Wiersze własne z poezją nic nie mają wspólnego, wierszom cudzym recytorka umiejętnie odebrała poetyckość, wyposażając je natomiast w pusty patos i monotonię. W ten sposób można zniechęcić słuchaczy i do najlepszych wierszy, jak to się stało z utworem W. Bąka. W drugiej części miała p. Z. Janczewska produkować się z plastyką i rytmiką — jak załyszałem, bo drukowanych programów wogóle nie było. Przyznam się, że to właśnie przeszkodziło mi w pozostaniu na drugiej części, aczkolwiek chętnie posłuchałbym miłego śpiewu chóralnego „Lutni” pod batutą prof. Weigta, pieśni w wykonaniu p. Mańczakowej i utworów fortepianowych, granych przez p. Targońską. Zarówno chór jak obie solistki były przez zebranych słuchaczy przyjmowane życzliwie.

(T. Krasz.)

JECOROL
MAG. A. BUKOWSKIEGO
ZWIĘKSZA WAGĘ, WZMACNIA OGÓLNIE
STOSOWANY JEST
ZAMIAST
TRANU
SKUTECZNY
SMACZNY w UŻYCIU

Nadzwyczajne walne zebranie P. Z. P. N.

Dnia 3 stycznia odbędzie się w Warszawie nadzwyczajne walne zebranie Polskiego Związku Piłki Nożnej w sprawie reorganizacji związku w kierunku znacznego wzmocnienia władzy zarządu P. Z. P. N.

We wnioskach zgłoszonych na zebranie przez zarząd P. Z. P. N. zarząd proponuje: wybranie prezesa zarządu związku na 3 lata, członkowie zarządu i poszczególnych wydziałów wybierani są przez przedstawicieli okręgów co rok drogą losowania w ilości 1/2 z ogólnej liczby członków w ten sposób, że co rok z zarządu ustąpi tylko 1/4 część członków. Komisja rewizyjna natomiast wybierana jest na okres trzyletni.

Prezes zarządu P. Z. P. N. otrzymuje prawo złożenia z urzędu każdej osoby zarządu związku, która nie daje rękojmi należytej pracy w zarządzie. Kooptacja nowego członka następuje przez zarząd P. Z. P. N.

Zarząd P. Z. P. N. ma prawo na wniosek prezesa okręgu, lub z własnej inicjatywy usunąć z zarządów okręgów osoby działające na szkodę sportu piłkarskiego.

Zarząd P. Z. P. N. ma również prawo zawieszania zarządu i wydziałów okręgu i wyznaczania komisarza lub komisji na przeciąg do jednego roku.

Wreszcie zarząd związku ma prawo nakazać zarządom okręgów, jak i poszczególnym klubom skierowywanie spraw na drogę sądową, karną lub cywilną.

Doroczne walne zgromadzenie P. Z. P. N. mają prawo: odmówienia absolutorium skarbowego na wniosek komisji rewizyjnej oraz wyrażenia votum nieufności dla całego zarządu P. Z. P. N. co jest równoznaczne z pozbawieniem praw ponownego wyboru wszystkich członków zarządu na następny trzyletni okres.

W końcu zarząd P. Z. P. N. proponuje: przeprowadzić reorganizację okręgów w kierunku zmniejszenia ilości okręgów i powiększenia ilości podokręgów autonomicznych bez prawa udziału w rozgrywkach międzyokręgowych. Prawo udziału w rozgrywkach międzyokręgowych o wejście do ligi mają miały tylko takie okręgi, które posiadają co najmniej 45 klubów. Wyjątek stanowi liga P. Z. P. N.

Dalsze wnioski zarządu P. Z. P. N. idą w kierunku wzmocnienia autorytetu zarządów okręgów, wreszcie regulują sprawy finansowe związku i okręgów.

Kursy narciarskie

Miejski komitet w. f. i p. w. m. Poznania urzędują w bieżącym sezonie zimowym dwa kursy narciarskie w Zakopanem dla pań i panów.

I. kurs od dnia 28 bm. do dnia stycznia. Zakwaterowanie w pierwszorzędnym pensjonacie — po 2 — 3 osoby. Posiłki 3 razy dziennie — obfite zdrowe i smaczne, łóżka z pościelą. Uczestników dzieli się na grupy w/g stopnia opanowania jazdy na nartach. W programie kursu poza nauką jazdy na nartach odbywać będą się wycieczki dla zaawansowanych na nartach, dla początkujących na saniach wzgl. autokarami.

Oplata (przejazd koleją, do Zakopanego i z powrotem do Poznania, mieszkanie, utrzymanie, naukę jazdy, oplata klimatyczna) wynosi 85 zł. Zgłoszenia na kurs przyjmuje miejski komitet w. f. i p. w. Stadion Miejski, Błonia Wildeckie tel. 72-19 do dnia 22 bm. Ze względu na ograniczoną ilość przyjęci zostaną na kurs w/g kolejności zgłoszeń.

II. Kurs od dnia 1 lutego do dnia 14 lutego 1937 r. Warunki te same jak na kursie I. Jedynie ze względu na dłuższy czas trwania kursu oplata wynosi 105 zł. Zgłoszenia do dnia 25 stycznia 1937 r.

Hokej na lodzie

Nadzwyczajne zebranie „Pogoni” dla omówienia sezonu bieżącego i nadchodzą-

cych mistrzostw okręgu odbędzie się jutro, w środę, o godz. 20 w Hotelu Europejskim przy ul. Marszałka Focha 27. (kom)

Narciarstwo

Norweg Sandwick nie przyjedzie do Polski. Norweski związek narciarski zawiadomił PZN, że zaangażowany trener Harald Sandwick nie przyjedzie do Polski z powodu przeszkód rodzinnych i zaproponował wybór innego trenera.

PZN w odpowiedzi wyraził zgodę na wybór zastępcy Sandwicka wedl. uznania związku norweskiego.

Trenerem zjazdowym będzie Austriak Rehrl. Pertraktacje Polskiego Związku Narciarskiego w sprawie zaangażowania trenera zjazdowego dla polskich narciarzy zostały zakończone. Trenerem będzie Austriak Sepp Rehrl, a nie Attwenger, który stawiał zbyt wygórowane warunki finansowe.

PZN zatwierdził warunki proponowane przez Rehrla i wysłał już dla niego wezwanie telegraficzne z pieniędzmi na kosztą podróży.

Specjalne bilety kolejowe dla narciarzy. W czasie od 1. 12. do 30. 4. przysługują członkom Polskiego Związku Narciarskiego ulgi przy przejazdach koleją w celach narciarskich i turystycznych w postaci „biletów narciarskich” 1 000 i 2 500 km.

Ulge stosuje się w klasie 2 i 3 pociągów osobowych i pośpiesznych przy przejazdach tam lub z powrotem jeżeli odległość przejazdu w jedną stronę wynosi co najmniej 30 km.

Cena biletu na 1 000 km wynosi zależnie od klasy i rodzaju pociągu (osobowy, pośpieszny) od 25 do 48 zł, a cena biletu na przejazd 2 500 km od 50 do 96 zł.

Polski Związek Narciarski zwraca uwagę, że z tych biletów przeznaczonych dla narciarzy wolno korzystać jedynie w celach narciarskich i turystycznych. Wszelkie nadużycia będą jak najostrejsze ścigane i winni nadużyć będą pociągnięci do odpowiedzialności cywilnej za wyrządzone Polskim Kolejom Państwowym szkody. Poza tem Polski Związek Narciarski wyciągnie konsekwencje zarówno w stosunku do winnych nadużyć, skreślając ich z listy osób zrzeszonych, jak i do klubów winnych przyjmowania tego rodzaju osób do swego grona, aż do skreślenia danego klubu z listy członków PZN.

Pływanie

Roczne walne zebranie sekcji pływackiej „Unji”, po udzieleniu ustępującym władzom powikłowania, wybrał nowe władze w następującym składzie pp.: prezes — red. Antoniewicz Zdz., wiceprezesi — Rukls i Klemiński Fl., sekretarz — Kolasinska M. i Krajczewski H. (zastępca), skarbnik — Przybył M. i Maleszyński M., kapitan sport. — Kubiak Jan i Jankowiak L., gospodarz — Nowicki L., ławnicy — Klemiński Władysław Kapczyński K. i Schulz L.; komisja dyscyplinarna — Plenzler, Górka i Kubiak B. oraz Kozanecka i Maleszyński J. kom. rewizyjna — Glaser, Głoksinówna i Maczkowiak oraz Maciejewski i Widermański. Na zakończenie odbyło się rozdanie nagród za ubie-

Znaczki pocztowe na pomoc zimową

Wielkopolski Klub Filatelistów na zebraniu miesięcznym uchwalił wnieść prośbę do dyrekcji poczt i telegrafów w Poznaniu z poleceniem przekazania sprawy do ministerstwa poczt i telegrafów w Warszawie o wydanie na pomoc zimową serji znaczków pocztowych.

Szereg państw od lat już wydaje znaczki na cele dobroczynne z małą dopłatą, które przynoszą zawsze miljonowe dochody. Nietylko bowiem setki tysięcy obywateli polskich dla ofiarności lub ambicji naklejać będą na listy znaczki z temi dopłatami, lecz zbieracze krajowi i zagraniczni kupować będą takie znaczki serjami, dla kompletowania swych zbiorów. Zwłaszcza znaczki ilustrowane kupowane są chętnie. Doświadczenie wykazało, że serje dobroczynne i pamiątkowe osiągały w kolekcjonowaniu o wiele większą wartość, niż obiegowe znaczki pocztowe. W wielu krajach wytworzyły się dosłownie giełdy znaczkowe, osiągało się przewidziane w początkach

obrotu, w ilościach i wartościach tych znaczków. Wszystko to miało miejsce z ogromną korzyścią dla wzmocnienia dochodów państwa, wydającego takie serje znaczków.

Różne

Z sejmiku sportowego. Sześć godzin obrad to nawet na propagatorów i kierowników wychowania fizycznego zbyt wiele. Długotrwałość obrad winni byli organizatorzy przewidzieć i nie przeladowywać programu aż tylu referatami. Wskutek przeciążenia porządku obrad, sejmik nie spełnił swego zadania. Różnice zdań pomiędzy przedstawicielami kuratorium szkolnego, wojewódzkiego komitetu i naczelnikiem zdrowia można było uzgodnić na innej płaszczyźnie. Na sejmiku winni dojść do głosu przede wszystkim przedstawiciele poszczególnych stowarzyszeń i organizacji, których zagadano, a co pozwoliło wojewódzkiemu komitetowi w. f. i p. w. zorjentować się w terminie.

Najlepszym dowodem na to, że władze w. f. i p. w. nie orientują się w terenie, była większość referatów. Poziom tych referatów stał na takim poziomie jakby przemawiano na zebraniu wójtów, którym trzeba tłumaczyć abecadło wychowania fizycznego. Tylko jeden z referatów wyłamał się i poszybował tak wysoko, że zebrani za nim podążyć nie mogli, i go nie rozumieli, czemu dano wyraz w dyskusji.

Z jednego z referatów dowiedzieliśmy się, że delegatami okręgowego urzędu w. f. i p. w. związków okręgowych nie mogą być członkowie zarządu danego związku. Zasada więcej jest słuszna. Wobec tego zapytujemy, czy delegatem do związku hokejowego jest nadal p. kpt. mg. Baczyński, do boksu p. por. Łapiński.

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Wielkiego

Dziś V. koncert symfoniczny. W środę dnia 16 bm. po raz 8 melodyjna operetka „Kwiat Hawaju”, w doskonałej obsadzie pp.: M. Gabrielli, J. Fontanówny, Z. Grabowski, R. Petera, K. Dembowskiego, B. Horskiego, J. Senddeckiego, R. Cirina, St. Winczewskiego, A. Warchalewskiego i in. Kierownictwo muz. kapelm. W. Buchwald, reżyserja B. Horski. Świątynia gra artystów, wspaniała oprawa dekoracyjna i kostjumowa Z. Szpingiera, oraz efektowne tańce układu M. Statkiewicza w wykonaniu primaballeriny Z. Grabowskiej, W. Bończy i całego zespołu baletowego zyskują ogromne oklaski zawsze licznie zgromadzonej publiczności, zachwycającej się tem barwnym widowiskiem.

Sekcja Narciarska Polskiego Tow. Tatrzańskiego w Poznaniu urzędują **KURS NARCIARSKI w Muszynie koło Krynicy od 27. 12. do 7. 1.** Koszty 85 zł z przejazdem kolej. Zgłoszenia i informacje do soboty w Orbisie i w biurze Pol. Tow. Tatrzańskiego, Fredry 10 pok. 369. dg 3967

W czwartek, dnia 1 b. m. ciesząc się nadzwyczajnym powodzeniem przepiękny dramat muzyczny E. D'Alberta „Zamarle oczy”, w pierwszorzędnej obsadzie.

Z Teatru Polskiego

Dziś we wtorek i jutro w środę „Podwójna buchalterja”, lekka komedia muzyczna, która już niebawem schodzi z repertuaru.

W czwartek po południu po cenach od 25 gr. do 2 zł przedstawienie marionetek dla dzieci.

W sobotę premiera głośnej nowości Franciszka Molnara „Wielka miłość”, która zdobyła wielki sukces na wszystkich scenach świata. W nadchodzącą niedzielę po południu po cenach do połowy znizowanych „Wieczór Trzech Króli”, komedia Szekspira, która grana już będzie po raz 35. Jest to sukces, jakiego nie miał żaden teatr w Polsce.

Z Teatru Nowego

Zapowiedziana na dziś t. j. wtorek dnia 15 bm. premiera oryginalnej polskiej sztuki Wojciecha Bąka „Protest”, została w porozumieniu i za zgodą autora odłożona na stycznia 1937 r. z powodu wyjazdu dyr. Młodziejowskiej reżyserki i odtwórczyni jednej z głównych postaci sztuki — na występy gościnne do Wilna.

Dziś i jutro w dalszym ciągu świetna, entuzjastycznie przez naszą widownię przyjęta, polska komedia Jastrzębca - Zalewskiego „Serca za drutem kolczastym”, w kapitalnej obsadzie z niezrównaną Jądrwigą Zaklicką, świetnym Downumtem, Przystańskim, Jaronim i Smoczyńskim, w reżyserji p. R. Wasilewskiego i pięknym stylem wnętrzu skomponowanym przez St. Grabczyka.

Koncert religijny Pozn. Chóru Katedralnego

W sobotę, dnia 19 b. m. o godzinie 18,30 w Kościele Pobernardyńskim wystąpi Poznański Chór Katedralny pod kierownictwem Ks. dr. W. Gieburowskiego z koncertem dobroczynnym na rzecz gimnazjalnego Kościoła Pobernardyńskiego. Współudział w koncercie wezmą pp. Stan. Roy (tenor) — i Wł. Drzewiecki (organy). Na program składają się utwory a capella następujących kompozytorów: Bach, Palestrina, Orlando di Lasso, Vittoria, Mozart, Mitterer, Lemacher, Scarlatti, Händel, Niewiadomski.

Wiekowa świątynia, której smukłych wieżyc piękna sylwetka znana jest wszystkim mieszkańcom miasta, a szczególnie byłym uczniom starego gimnazjum św. Marji Magdaleny, ma liczne i poważne potrzeby. Jest to jedyny kościół w Poznaniu, nie posiadający dotychczas oświetlenia. Groszowe niedzielne składki uczniów i rodziców nie zaspakajają bieżących koniecznych wydatków. W zrozumieniu tych palących potrzeb kościoła zgodził się ks. prał. dr. Gieburowski na dobroczynny występ Chóru Katedralnego, znanego dziś także zagranicą.

Wstęp na koncert z zaproszeniami, które otrzymać można przed południem w sekretarjacie Państw. Gimn. Św. Marji Magdaleny pl. Bernardyński 6. Tel. 1348.

Dobrowolne ofiary u wejścia przeznacza się na opłacenie dopiero co założonego światła elektrycznego

Jesteśmy przekonani, że miłośnicy muzyki religijnej, a szczególnie byli uczniowie starego gimnazjum św. Marji Magdaleny poprą zbożny cel.

Dnia 13 grudnia 1936 r. o godz. 7,15 rano, zasnęła w Bogu, opatrzona ostatnimi Sakramentami św., nasza najdroższa i najukochańsza matka i teściowa, ś. p.

z Siudzińskich

Joanna Franciszka Saganowska

przeżywszy lat 82. Pogrzeb odbędzie się w środę, 16. bm. o godz. 2,45 z kostnicy cmentarza farnego przy ul. Bukowskiej. Msza św. za duszę Drogiej Zmarłej odprawi się w kościele farnym w czwartek o godz. 8-mej.

W ciężkim smutku pogrążeni

córka, syn, synowa i zięć.

Poznań, Marszałka Focha 177.

Zakład pogrzebowy „Funerium”, Górczyńska 36.

zg 14 909

W niedzielę, dnia 12 grudnia 1936 r. o godz. 10 rano, zmarła, opatrzona Olejami św., nasza ukochana matka, babka, prababka i teściowa, ś. p.

Ferdynanda Milde

przeżywszy lat 95. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 16 grudnia br. o godz. 2,30 po poł. z kaplicy cmentarnej par. Farniej przy ul. Bukowskiej

W smutku pogrążeni

dzieci, wnuki i rodzina.

Pg 8885-51,25

W niedzielę, dnia 13 grudnia 1936 r. o godzinie 17, zmarł w Bogu, opatrzony Olejami św., nieodżałowanej pamięci, mój najdroższy mąż, nasz najlepszy ojciec, zięć, wuj i szwagier, ś. p.

Władysław Olasek

prokurent Komunalnego Banku Kredytowego

przeżywszy lat 50. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 17. bm. o godz. 14,30 z domu żałoby przy ulicy Słowackiego 31/33 m. 7.

zg 14914

Pograżeni w głębokim bólu
żona, dzieci, rodzina.

Meze św. za duszę ś. p. Zmarłego odprawione będą w czwartek 17 i piątek, 18. 12. o godzinie 9-tej w kościele parafialnym na Jeźcach.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci ukochanej mej siostry, ś. p.

Heleny Domagalskiej

odprawi się

Msza św.

w kościele św. Marcina, w środę, 16 grudnia rb. o godz. 9-tej.

zg 14913

Siostra.

JEŻELI PODAREK

GWIAZDKOWY

to tylko od Woźniaka.

WEŁNY, JEDWABIE, AKSAMITY, PŁÓTNA, FLANELE, FIRANY, WSZELKA BIELIZNA, GALANTERIA, SWETRY, SZALE, PIŻAMY, REKAWICZKI, POŃCZOCHY, KONFEKCJA DAMSKA, FUTRA.

Najtaniej i w wielkim wyborze! Na asygnaty „Kredyt” w bieżącym miesiącu bez doliczeń.

ng 21782/6

DOM HANDLOWY

F. WOŹNIAK

POZNAŃ-STARZY RYNEK 85-RYMKOWA

Dnia 14 grudnia 1936 r., zmarł, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy ojciec i dziadek, ś. p.

Feliks Ponicki

emeryt. Naczelnik kancel. Prokuratorji Generalnej, Oddział w Poznaniu przeżywszy lat 67. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 17. bm. o godz. 15-tej z kostnicy Szpitala Wojskowego, ul. Waly Jana III. Msza św. odprawiona zostanie w dniu pogrzebu o godzinie 8,30 w kościele św. Marcina, o czym zawiadamiają

Pg 8891-58,276

w smutku pograżeni
dzieci i wnuki.

Osobnych wiadomości nie wysyła się.

Poznań, Michałkowice
ul. Strusia 7 m. 5.

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak, Poznań, Plac Nowomiejski 10. Telef. 10-46.

„Iskra”
- baterje -
- anody -

A. PIECHOCKI, POZNAŃ
Pg 71412

W poniedziałek, 14 grudnia 1936 r., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie św. Sakramentami, moja najukochańsza żona, nasza najdroższa i najtroskliwsza matczka i babcia, ś. p.

Kazimiera z Bulińskich Błochowa

przeżywszy 78 lat. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 17. 12. o godzinie 14,30. W piątek nabożeństwo żałobne w kościele Farnym.

ng 21 779

W ciężkim smutku pograżeni

mąż, dzieci i wnuki.

Borek, Poznań, Gniezno.

Osobnych zawiadomości nie wysyła się.

POMARANCZE

po cenach dziennych, świeże bardzo dobre

w składnicy C. Hartwig

Poznań, TELEFON 42-71

Staniszewski

zg 14912

Maszynę do korkowania maszynę do kapslowania, filtr Seitza

w bardzo dobrym stanie, oraz inne przybory do butelkowania win, za przystępną cenę ma na sprzedaż Piwnica przy Placu Wolności 14 a. ng 21 708

Kasa rejestracyjna Krupp

Jak nowa z zapędem elektrycznym, rejestrująca do 999.99 z systemem księgującym,

kasa rejestracyjna National

dla 9 kelmierów, z zapędem elektrycznym i drukiem kolorowym taśmy, obie korzystnie na sprzedaż. Tg 20682
Restaurant New York, GDAŃSK, Breitgasse 25.

DOM

czynszowy w najlepszym punkcie m. Poznania przy wpłacie 100 000—150 000 zł (reszta hipoteka amortyzacyjna) sprzedam spieszenie. Zgłoszenia Kurjer Poznański nr 14 907

Dla mojej hurtowni kolonialno-spożywczej poszukuję

podróżującego

Reflektuję tylko na siłę pierwszorzędna, dobrze zaprowadzona na Pomorzu z dłuższą praktyką, dobrej prezencji. Dokładne oferty wyłącznie pisemne, z odpisami świadectw uprasza się skierować pod adresem Grudziądz, skrytka pocztowa 3. zg 14 911

KLINIKA
LALEK
Reperacje
przyjmuje się
do 20 grudnia.
PIĘKNE LALKI
Nowości w olbrzymim
mim. wyborze!
„Aquila”
Św. Marcin 61.
Pl. Wolności 9.

ng 20 230

Udzielam do gwiazdki na futerka, płaszczyki, paltoczek, 10% OPUSTU!
S. Święciecki
ul. Nowa 8 — Bazar
dg 3974

PRZY BLASKU ŚWIATEŁ

wśród wielu przyjemności, które podnoszą nastrój świąteczny

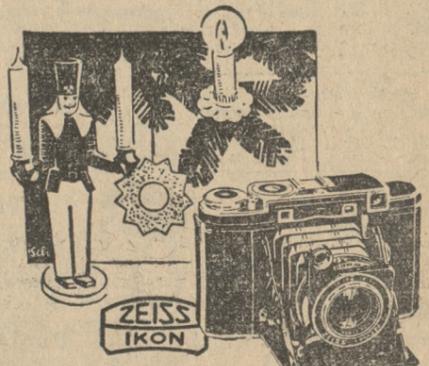
APARAT FOTOGRAFICZNY

z firmy

FOTO-GREGER

Poznań 3 — 27 Grudnia 18

sprawi Ci największą radość. — Wybór już od zł 12.50

Pg 8872-51,10

Z prawdziwą przyjemnością
pije się

WINA ROTNICKIEGO

WINA WINA WINA
dobre rzetelne niedrogie

M. Rotnicki

Poznań, Fr. Ratajczaka 36

Telefon 23-48 Cennik na życzenie.

Pg 8696-49,82

Który z Panów Adwokatów
w Poznaniu

zamieni kancelarję swą

na kancelarję dobrze zaprowadzoną na prowincji

Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zg 14910

Zawiadamia się pp.

Akcyonariuszów

że z dniem 16 grudnia br. przystępujemy do wymiany akcji dotychczasowych na nowe akcje złotowa, wydając za nom. 50 zł. akcji poprzednich jedną akcję 50,— złotową. Wydawanie akcji odbywać się będzie w lokalu Spółki przy ul. Fredry 1 w czasie od 16-go grudnia br. do 31 stycznia 1937 r. w godzinach urzędowych i to nazajutrz po złożeniu akcji dawnych.

„JUTA” Spółka Akcyjna

Pg 8878-51,20

Zarząd H. Strzyżewski.

Licytacja obuwia

W czwartek, 17 grudnia od godz. 10-tej począwszy (i ewtl. następane dni do czasu wyprzedazy) sprzedawac będę we własnym lokalu, WEJŚCIE Z ULICY KLASZTORNA 20 najwięcej dajacemu za gotówkę z likwidacji pochodzące około 400 par różnego obuwia. Pg 8890-51,30
Brunon Trzczaek, zaprz. aukcjonator, St. Rynek 46/47,

Ed. Karge
obecnie

J. Gregorowicz

wyroby nożownicze,
sprzęty

kuchenne - gospodarcze,
SZLIFIERNIA

ŁYŻWY

Poznań - tel. 50-18
tylko ul. Nowa 7/8
gmach Bazaru

Praktyczne
podarki
gwiazdkowe.

Pg 8706-49,84

Domek

pokój kuchnia, chlewik, półmorgowym ogrodem 3/4 godziny Staro Rynku 2.600.— Zgłoszenia Poznań, Warszawska 7 — 3. zd 48 308

zg 14 901

Praca biurowa

nadmiernie nuży oczy,
gdy nie są chronione
dobrymi szklami „Uro-Punktal“ Zeissa

od **Gregera**
27 GRUDNIA 18
Dostawca Ubezpieczalni Społecznej.
Pg 8267-47.24

Najzdrowszy sport to szlęzawka!
Kilka godzin ruchu daje zdrowie i zadowolenie!
Zrób dziecku niespodziankę i zaraz kup tyż w firmie
JAN DEIERLING, Poznań, Szkolna 3 HURT.
telefon 35-18 **DETAL.**

GWIAZDKA NA DŁUGIE LATA
Nie na krótkotrwałą uciechę, ale na długie lata radości należy nabywać prezent gwiazdkowy. Takim idealnym darem gwiazdkowym są fonoplastyczne superheterodyny najwyższych klas **LORD, ARYSTOKRATA, MAGNAT** oraz odbiornik **PREMIER.**

RADIO TELEFUNKEN
ODBIORNIKI FONOPLASTYCZNE

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

1. KAMIENICE

Parcele
bardzo korzystnie na sprzedaż. Górna Wilda 92. zdg 47 981

Kamienice
przy pryncypalnej ulicy w Poznaniu bardzo dobrze rentująca się sprzedam przy wpłacie 100 do 150 000 zł. (Reszta hipoteka amortyzacyjna). Oferty Kurjer Poznański zdg 48 184

Wille
trzymieszkańcowa (park Wilsona) sprzedam 34 000.— wpłaty 20 000. Gruszczyński, Aleje Marcinkowskiego 17 a. zdg 48 182

800
m² Winogrody:

1 000
m² Łazarz:

2 000
m² Wilda za bezcen sprzeda Dukdek, Wielkie Garbary 34. zdg 48 260

Parcele
w najlepszym położeniu Ostroroga, około 2 000 m² tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 48 187

Dom
sprzedam, przy ul. Krakowskiej nr. 6, Debiec, Dochód 5.300.—, cena 40.000.— zdg 48 449

Wpłacie
na kupno 40 000.— kamienicy dobrze się rentującej. Oferty właścicieli Kurjer Pozn. zdg 48 496

Willa
czteromieszkańcowa, dochód 2 000 wpłata 16 000. Kossmann, Fredry 6. zdg 48 486

Wisła

willa „Gościejówka“ Zofii Dziurobkówny, poleca słoneczne pokoje z dobrem utrzymaniem. Ceny przystępne. Garaż. zdg 48 504

4. OSOBISTE

Upraszam
o zgłoszenie się świadka, który widział, której firmy wóz przejechał chłopca przy moście ul. Poznańskiej - Jasnej. Bergandy, Jasna 3. zdg 48 222

Trwała
panom fryzjerom recept znakomitego płynu. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 246

Trwała
ondulacje, farbowanie, włosów itd. wykonuje fachowo N. Muszyński. 27 Grudnia 4 i 3 Maja nr. 3. zdg 48 491

Panią
brunetkę w czarnym futrze i kapelusiku z białym piórkiem. — wsiadająca w niedzielę w południe przy przystanku Esplanady do tramwaju nr. 1, prosi kłaniający się zainteresowany pan o łaskawe podanie adresu do Kurjera Poznańskiego pod zdg 48 488

Miąższ jabłkowy

sliwkowy, marmelade, powidła mieszanne pierwszorzędnej jakości, po cenach najkorzystniejszych poleca

„Jagol“
Poznań, św. Wojciech 29, tel. 52-82. Pg 7965-44.92

Koniki
na bieganiach od 16.— w wielkim wyborze, Tomsza Woźna 18. ng 21 322-3

Mebłe kuchenne
jako specjalność poleca Skład Fabryczny. Wrocławska 19. zdg 3798

Ośmiocalowa
kompotiera kryształowa 20 złotych. jedenastocalowy talerz 25.— inne kryształy ceny najniższe — „Lamus“, Strzelecka 1. Pg 8758-58.222

Kryształy
udzielam **20%** rabatu. Jezuicka 10 (Świętosławska) zdg 42 427

Dom Okazyjnego Kupna.

Instrumenty
smyczkowe, naprawa, sprzedaż. Niewczyk Poznań, Pierackiego 11 w podwórzu. zdg 48 457

Jadalnie — Sypialnie
gabinety meble używane — nowe oraz różne inne sprzęty użytku domowego korzystnie

Jezuicka 10
(Świętosławska). zdg 44 163

Zabawki, lalki
wysprzedaż. Wózki lalczynie. — dziecięce tanio, wybór. Pierackiego 11. podwórze „Kredyt“. zdg 44 280

Kolonjalkę
świetnie prosperującą z mieszkaniem, maglem sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 48 186

Tapczany
fotele, leżanki, gwarantowanej jakości, najkorzystniej u fachowca. Wrocławska 14. dg 3765

Pianino

czarne J. F. Müller, Dresden. — dobrze utrzymane 450. Adres Kurjer Poznański zdg 48 244

Rower
dziecięcy. Wolnica 6 — 5. zdg 48 424

Fortepian
sprzedam. Kraszewskiego 30. — m. 10. zdg 48 426

Jadalnia
tanio. Stolarska, Bukowska 9. zdg 48 428

Bufet
kredens Renaissance stary, szafa, łóżka, meble poczekalnie tanio. Stolarska, Bukowska 9. zdg 48 429

Pianino
zagraniczne okazynie do sprzedania. Podgórna 5 — 1. zdg 48 430

Pianino
używane bardzo dobre sprzedam korzystnie Centralny Magazyn Pianin, Poznań, Pierackiego 11. Ng 20 501

Mufkę
karakułową Breitszwancową seallową od 12.—. Półwiejska 35 — 4 zdg 48 434

Wózek
i lalkę główka porcelanowa — sprzedam. Mostowa 26. m. 12. — po 4-tej. zdg 48 249

Samochody

limuzyna, mała 4 siedz. Steyer, otwarty 4 siedz. tanio na sprzedaż. Müller, Poznań, Dąbrowskiego 34. zdg 48 327

Płaszczki damskie
eleganckie najtaniej wprost **fabryki Wildowa - Syn Wodna 1,** Asygnaty kredytowe! ng 21 312-13

Piekarnia
dobrze prosperująca Poznaniu, zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznań zdg 48 239-40

Maszyna
szycia jak nowa 80.—. Focha 187 a — 3. zdg 48 501

Eleganckie
futro damskie tanio. Wilda. — Dolina 3 — 3. zdg 48 498

Żołnierze
olowiane zwierzęta tanio. Łopaczek, Poznań, Skarbowska 15. zdg 48 516

Serca
wybrane życzeniem do ślubna obrączka, zegarek reczny, pierścionki z firmy Chwilkowski, Nowa 8, Bazar. zdg 48 512

Tanio
futro męskie piżmowce, damskie, lornetki, fotoapar. Łakowa 10 m. 6. zdg 48 511

Skórki
karakułowe oposowe tanio. Pocztowa 11. m. 4. zdg 48 442

Centrum
skład mieszkaniem, artykuły dziennej potrzeby zaraz. Czyszniski. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 439

Nowe
kuchenne meble tanio. Dolna Wilda 42 — 15. zdg 48 432

Harmonjum
12-to rejestrowe sprzedam. Piłsudskiego 27 — 6. zdg 48 470

Pianino
550.— Drużbackiej 5. m. 2. zdg 48 466

Pianino
piękny ton okazynie. Plac Wolności 7 — 15, podwórze 2. zdg 48 381

Singera
damska, nowoczesna. Staszica 12 m. 6. zdg 48 379

Blüthner
krótkie skrzydło **pianina - fisharmonje** okazynie, zamiany. Marcina 22, podwórze. zdg 48 322

Pianino
nowoczesne tanio sprzedam. — Wierzbicice 19 m. 8. zdg 48 317

Radioodbiorniki
używane, pełnowartościowe, niżej wartości sprzetu. Radioekspert, Śniadeckich 1. zdg 48 479

Domek
rentowny Solaczu sprzedam. — Kraszewskiego 8, rowery. zdg 48 477

Okazyjnie
piękne, szerokie, firany, kapa, obrusy, brylant. Józefa 9 — 2. zdg 48 482

Aparat
do dziurek robienia. Stary Rynek 80-82 — 8. zdg 48 372

Sypialnia

orzechowa, polerowana — bardzo ładna, tanio

Sypialnia
cytryna siamska, ładny model — okazynie

Sypialnia Gabinet
brzoza solidna tanio kombinowany orzechowy okazynie

Jadalnia
orzechowa, bardzo ładna, okazynie. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pg 8886-5131

Sypialnia
polerowana, ziota brzoza okazynie tylko 590 — „Hala Mebli“, **Wrocławska 38** Pg 8889-58.271

Okazja
stylowa **jadalnia** gwarantowane wykonanie tania „Hala Mebli“, **Wrocławska 38** Pg 8888-58.270

Kuchnie tapczany
leżanki, kluby, na niższe ceny — tylko „Hala Mebli“, **Wrocławska 38** Pg 8887-58.272

Kuchnie
nowe, używane korzystnie. Jezuicka 10 (Świętosławska). zdg 48 418

Nowoczesna **jadalnia** solidne wykonanie tylko 450.— Jezuicka 10 (Świętosławska). zdg 48 417

Biurka
szafy, krzesła, korzystnie. Jezuicka 10 (Świętosławska). zdg 48 416

Bujanki
(fotele) różne inne meble okazynie. Jezuicka 10 (Świętosławska) zdg 48 415

Elegancka **sypialnia** dobre wykonanie okazynie. — Jezuicka 10 (Świętosławska). zdg 48 414

Torebki
damskie, parasolki i walizy. — najtaniej — u Czarnoty, ul. Pierackiego 8. ng 21 784

Maszyny
stolarskie, tasnowka komb. z frezerami, wiertarka tarczowa — transmisja, Węławski, Poznań, św. Rocha 8. zdg 48 363

Fortepian
metalowa płyta 150.— Wierzbicice 43a, m. 3. zdg 48 359

Kożuch
nowy, długi, króty, tanio sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zdg 48 403

Rzeźnictwo
przy ruchliwej ulicy, mieszkaniem, warsztatem sprzedam. — Adres Kurjer Poznański zdg 48 402

2. PIENIADZ

Wspólnika (czki)
gotówka do tysiąca złotych poszukuje — do wytwórni cukrów. Proszę oferty Kurjer Poznański zdg 48 190

3 000
na I. hipotece poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 345

70 000 zł
jako wspólnika, chrześcijanina do prowadzenia hurtowni Państw. Monopoliu Spiryt. w województwie Poznańskim. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 370

6. OŻENKI

Brunetkę
zdrową, inteligentną, gospodarną, miłego charakteru, muzykalną. — pobożną, znającą niemiecki, cośkolwiek majątkiem, pozna przymyslowie, lat 36. cel matrymonijalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 208

Wdowiec
bezdzienny, wyższy urzędnik na stałym stanowisku, pragnie poznać katolickie panne lub wdowe do lat 45, z posagiem w celu matrymonijalnym. Łaskawe zgłoszenia możliwie z fotografią, — której zwrot zapewniony upraszam do redakcji „Polska“, Katowice pod „Gwiazdka“, zdg 48 305

Najkorzystniejsze partje
paniom oraz panom poleca jedynie „Echo“, Poznań, św. Marcin 68, Telefon 50 — 30. zdg 48 447

7. SPRZEDAŻE

Płachty
nieprzemakalne impregnacja przeciwnie sprzedaje najtaniej. — Wejman Kościelna 17. zdg 39 132

Mleczarnia
parowa na wsi, większy obiekt zaraz do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 879

Kto
swoje zdrowie szanuje, ten u Kunerta bambosze kupuje. Specjalna fabryka domowych pan-tofli, wielki wybór, ceny fabryczne, poleca Poznańska Fabryka Obuwia domowego R. Kunert i Ska, Woźna 12. Pg 8599-44.17

Wytworne Płaszczki Futra Poranniki Swetry Kostiumy
narciarskie w olbrzymim wyborze poleca najkorzystniej P-a A. **Dzikowski,** Poznań, Stary Rynek 49, telefon 29-68, Asygnaty „Kredyt“. Pg 7797-37.174

Sprzedam
bufet w mahoniu z gablotą szklaną, nadający się do każdej kuchni, telefon 18-36. zdg 48 426

Najtańsze Kapelusze Koszule Krawaty Pietrzykowski

Velur. zdg 48 261

Wielka 8.

Centralne
piec 11 mtr. kaloryfery, rury. — Kreta 5, m. 6. zdg 48 266

Prawdziwy
perski dywan dla znajwy 2 metry długi, 1 m 30 szeroki. Adres w Kurjerze Pozn. zdg 48 216

Korzystnie
serwis zagraniczny, dwunastoposobowy, obiadowy. — Matejki 40/41 — 16. zdg 48 198

Pianino
koncertowe „Marquardt“, Siemiradzkiego 11, m. 10. zdg 48 197

Restauracja
dobrze prosperująca — mieszkaniem do sprzedania. Wielkie Garbary 23. zdg 48 191

12
kanap używanych do cukierni lub restauracji okazynie tanio. Piekarni 22/23 — 1. zdg 48 347

Szafę
nowoczesną, rozkładaną tanio sprzedam. Stolarska, Kwiatowa 6. zdg 48 313

Jadalka
Marcin 15, m. 7. zdg 48 310

Kolonjalka
mieszkaniem, maglem, pewną egzystencją. Adres Kurjer Pozn. zdg 48 394

Skład
bielizny damskiej, kapeluszy damskich, zaprowadzony przy ruchliwej ulicy z przyległym mieszkaniem sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 393

Radioodbiornik
najlepszej jakości okazynie — sprzedam. Szewska 12 — 6, telefon 35—55. ng 21 293

Okazja
skład cukierków, owoców sprzedam z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa. Zł. Nowa 5. zdg 48 378

Starą francuską komoda

Caesar Mann, Rzeczypospolitej 6. Zwaćać na adres. nr 21 336

Kilka **samowarów** okazynie **Caesar Mann,** Rzeczypospolitej 6. Zwaćać na adres. nr 21 335

Kolonjalkę
mieszkaniem, cena 4 500, pewna egzystencja. Adres Kurjer Poznański zdg 46 190

Pianino
marki niemieckiej, dobrze utrzymane. Ul. Kopernika 9, m. 9. zdg 46 219

Sklep
komisowy sprzedam z powodu wyjazdu. Szewska 1. zdg 46 225

Saksofon
tenor luksusowy korzystnie. — Adres Kurjer Pozn. zdg 48 237

Skrzynie
próżne sprzedam. Dykiert, Szkolna 13, m. 5. zdg 48 411

3. LETNISKA i UZDROWISKA

Truskawiec.
Pensjonat dietetyczny - leczniczy Dra Proszowskiego — willa „Aida“ — nowoczesny, komfortowy urządzony. Ceny niskie. Sezon zimowy przez grudzień, syczeń, luty. ng 21 265

Rabka.
Pierwszorzędny pensjonat **„Opatrność“** zupełnie odnowiony. Ceny niskie poleca M. Andraszowa. zdg 40 858

Krynica
mleczarnia „Biały Orzeł“ centrum, obiady tanie. Pekoie złote-go dziennie. zdg 47 916

2. PIENIADZ

Wspólnika (czki)
gotówka do tysiąca złotych poszukuje — do wytwórni cukrów. Proszę oferty Kurjer Poznański zdg 48 190

3 000
na I. hipotece poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 345

70 000 zł
jako wspólnika, chrześcijanina do prowadzenia hurtowni Państw. Monopoliu Spiryt. w województwie Poznańskim. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 370

7. SPRZEDAŻE

Płachty
nieprzemakalne impregnacja przeciwnie sprzedaje najtaniej. — Wejman Kościelna 17. zdg 39 132

Mleczarnia
parowa na wsi, większy obiekt zaraz do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 879

Kto
swoje zdrowie szanuje, ten u Kunerta bambosze kupuje. Specjalna fabryka domowych pan-tofli, wielki wybór, ceny fabryczne, poleca Poznańska Fabryka Obuwia domowego R. Kunert i Ska, Woźna 12. Pg 8599-44.17

Wytworne Płaszczki Futra Poranniki Swetry Kostiumy
narciarskie w olbrzymim wyborze poleca najkorzystniej P-a A. **Dzikowski,** Poznań, Stary Rynek 49, telefon 29-68, Asygnaty „Kredyt“. Pg 7797-37.174

Sprzedam
bufet w mahoniu z gablotą szklaną, nadający się do każdej kuchni, telefon 18-36. zdg 48 426

Starą francuską komoda

Caesar Mann, Rzeczypospolitej 6. Zwaćać na adres. nr 21 336

Kilka **samowarów** okazynie **Caesar Mann,** Rzeczypospolitej 6. Zwaćać na adres. nr 21 335

Kolonjalkę
mieszkaniem, cena 4 500, pewna egzystencja. Adres Kurjer Pozn. zdg 46 190

Pianino
marki niemieckiej, dobrze utrzymane. Ul. Kopernika 9, m. 9. zdg 46 219

Sklep
komisowy sprzedam z powodu wyjazdu. Szewska 1. zdg 46 225

Saksofon
tenor luksusowy korzystnie. — Adres Kurjer Pozn. zdg 48 237

Skrzynie
próżne sprzedam. Dykiert, Szkolna 13, m. 5. zdg 48 411

Najtańsze Kapelusze Koszule Krawaty Pietrzykowski

Velur. zdg 48 261

Wielka 8.

Centralne
piec 11 mtr. kaloryfery, rury. — Kreta 5, m. 6. zdg 48 266

Prawdziwy
perski dywan dla znajwy 2 metry długi, 1 m 30 szeroki. Adres w Kurjerze Pozn. zdg 48 216

Korzystnie
serwis zagraniczny, dwunastoposobowy, obiadowy. — Matejki 40/41 — 16. zdg 48 198

Pianino
koncertowe „Marquardt“, Siemiradzkiego 11, m. 10. zdg 48 197

Restauracja
dobrze prosperująca — mieszkaniem do sprzedania. Wielkie Garbary 23. zdg 48 191

12
kanap używanych do cukierni lub restauracji okazynie tanio. Piekarni 22/23 — 1. zdg 48 347

Szafę
nowoczesną, rozkładaną tanio sprzedam. Stolarska, Kwiatowa 6. zdg 48 313

Jadalka
Marcin 15, m. 7. zdg 48 310

Kolonjalka
mieszkaniem, maglem, pewną egzystencją. Adres Kurjer Pozn. zdg 48 394

Skład
bielizny damskiej, kapeluszy damskich, zaprowadzony przy ruchliwej ulicy z przyległym mieszkaniem sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 393

Radioodbiornik
najlepszej jakości okazynie — sprzedam. Szewska 12 — 6, telefon 35—55. ng 21 293

Okazja
skład cukierków, owoców sprzedam z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa. Zł. Nowa 5. zdg 48 378

Starą francuską komoda

Caesar Mann, Rzeczypospolitej 6. Zwaćać na adres. nr 21 336

Kilka **samowarów** okazynie **Caesar Mann,** Rzeczypospolitej 6. Zwaćać na adres. nr 21 335

Kolonjalkę
mieszkaniem, cena 4 500, pewna egzystencja. Adres Kurjer Pozn. zdg 46 190

Pianino
marki niemieckiej, dobrze utrzymane. Ul. Kopernika 9, m. 9. zdg 46 219

Sklep
komisowy sprzedam z powodu wyjazdu. Szewska 1. zdg 46 225

Saksofon
tenor luksusowy korzystnie. — Adres Kurjer Pozn. zdg 48 237

Skrzynie
próżne sprzedam. Dykiert, Szkolna 13, m. 5. zdg 48 411

3. LETNISKA i UZDROWISKA

Truskawiec.
Pensjonat dietetyczny - leczniczy Dra Proszowskiego — willa „Aida“ — nowoczesny, komfortowy urządzony. Ceny niskie. Sezon zimowy przez grudzień, syczeń, luty. ng 21 265

Rabka.
Pierwszorzędny pensjonat **„Opatrność“** zupełnie odnowiony. Ceny niskie poleca M. Andraszowa. zdg 40 858

Krynica
mleczarnia „Biały Orzeł“ centrum, obiady tanie. Pekoie złote-go dziennie. zdg 47 916

Wydzierżawie
majątek ziemski ca. 1400 mórg buraczanej ziemi ca. 40 km od Poznania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 46 718

11. KUPNA
Srebro
złoto, brylanty, kwity lombardowe, wszelkie starożytności kupuje „Lamus” Strzelecka 1. Pg 8756-58.224

„Occasion”
kupuje stara biżuterja, złoto, srebro, brylanty, platyna, kwity lombardowe. Francyzkański, Al. Marcinkowskiego 23. zdg 32 928

Meble
używane wszelkiego rodzaju **antyki**
dywany kupuje Magazyn Mebli. Podgórna 6. telefon 32-50. zdg 42 072

Acordeon
80, 120, basowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 179

Maszynę
do pisania, dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 874

Rower damski
dobrym stanie kupię. Wronecka 17, m. 4. zdg 48 443-4

Kupię
jadalnię używaną „Elegancja”. Oferty Kurjer Pozn. dg 3972

Kaloryfery
używane kupię Oferty Kurjer Poznański zdg 48 412

12. DO WYNAJĘCIA

4
pokojowe mieszkanie komfort. styczni z garażem — bez. Zgłoszenia Mikołajczak, Ratajczaka 33. telef. 54-67. zdg 47 847

Dwupokojowe
obszerne kuchnia, przedpokojem, spiżarnią, balkonem, nowej willi okolica podmiejska zdrowa, emerytom, urzędnikom tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 929

Mieszkanie
4-5 pokojowe, komfortowe II piętro. Matejki 49. Wiadomość u portjera. zdg 46 699

Mieszkanie
6 pokojowe komfortowe I piętro ul. 3 Maja 3. Wiadomość u portjera. zdg 46 701

Pięciopokojowe
komfortowe, słoneczne z piecami, wprost od gospodarza. Juliusza Kossaka 21. zdg 47 328

Pokój
kuchnia 1-2 osobom sumiennym płatnikiem wynajme (emerytka pierwszeństwo) św. Rocha 8. zdg 48 362

Czteropokojowe
komfortowe, słoneczne wolne. — Radosna 8. Botanik. Telef. 61-77. zdg 48 251

2 pokoje
kuchnia, łazienka, 1 pokój, kuchnia od 1. 1. 1937. Solacz, Nad Wierzbakim 31. zdg 48 271

5 pokojowe
komfortowe, parket, I piętro, dwa tramwaje. Górna Wilda 119 m. 3. zdg 48 272

Trzypokojowe
kuchnia, łazienka IV. piętro wolne od podatku. Zgłoszenia adm. dom. P. K. E. Gajowa 1. zdg 48 207

Dwupokojowe
z przynależnościami od zaraz. — Zgłoszenia u stróża, Aleja Hetmańska 5. zdg 48 193

3 pokoje
III Młyńska 5, ustawowy, rok zgóry. Zgłoszenia właściciel. zdg 48 500

Centrum
szesćpokojowe komfort, czyste, miesięcznie 125.— wynajme. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 507

Czteropokojowe
odnowione, bezpodatkowe, Solacz. Informacje Działalyskich 2 — 8. zdg 48 505

Pokój
kuchnia Jeżyce, Rynek, wskaże Świercz, Słowackiego 27 — 10. zdg 48 473

Trzypokojowe
Ratajczaka, czynsz 70.— dwupokojowe 32.— Śródką. Informacje Ratajczaka 38 — 2. zdg 48 465

32.—
2 pokoje kuchnia, wygody. Maciejowski, Puszczkowsko, dworzec zdg 48 464

5 pokojowe
centrum II piętro wygodami od zaraz solidnemu lokatorowi. — Zgłoszenia Podgórna 6, m. 13. zdg 48 409

2 pokoje
duże, jasne na biuro lub prywatnie, poważnym reflektantom. — popołudniu. Seweryna Mielżyńskiego 23, m. 14. zdg 48 484

4
pokojowe mieszkanie z przynależnościami Poznań, ul. Konopnickiej wysoki parter, ewentl. z garażem od 1. 1. 1937 r. wprost od właściciela. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdg 48 247

Dwupokojowe
Hetmańska 1 — bezpodatkowe. **Trzypokojowe**
Focha 126 — bezpodatkowe. — Zgłoszenia Mielżyńskiego 23—12 od 9—14. zdg 48 398

Pięć pokoi
do wynajęcia, Marynarska 5, I. zdg 48 451

Trzypokojowe
komfortowe półrocza dzierżawa, oraz remont 500 zł. Poplińskich 5 — 5. zdg 48 421

Czteropokojowe
komfortowe, bezpodatkowe I piętro przy tramwaju, Al. Hetmańska 42. telef. 34-74. zdg 48 407

13. SZUKA MIESZK.

Czteropokojowego
śródmieście lub Łazarz od 1. 1. lub 1. 2. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 262

Klatki
Wierzbicice 41b — 4. zdg 48 294

Śniadeckich
21 — 5. zdg 48 314

Niekrepujący
różny — umiebiowany, Marcin 15 m. 7. zdg 48 311

Osobny
zaraz, Mostowa 15, m. 24. zdg 48 309

Ratajczaka
11a — 71. zdg 48 307

Frontowy
Chwaliszewo 15/16 m. 12. zdg 48 494

Pani
szuka skromnego pokoju. Oferty z podaniem cen do Kurjera Poznańskiego zdg 48 330

17. LOKALE

Skład
okno wystawne, 2 pokoje kuchnia odpowiedni na każdą branżę wynajmie gospodarz. Aleje Marcinkowskiego 7. zdg 48 181

Warsztaty
garaż. Wielkie Garbary 54. zdg 48 286

Garaże
tanio, Jeżycka 52. zdg 48 298

Zaginął
biały szpic, suczka. Oddać za wynagrodzeniem. Działalyskich 7 m. 2. zdg 48 256-7

Zgubiłam
zegarek damski „Odeon” maleńki na czarnej bransoletce — ponie dziełek — godzina 7-7 św. Marcin — Strzelecka. Uczciwego znalazcę proszę o łaskawy zwrot Tabaczynska — Mostowa 15 m. 21. zdg 48 472

Polowczyk
brązowy zaginął oddać za wynagrodzeniem. Poczta 9, skład. zdg 48 487

23. ROZMAITE

Zabawki
poleca J. Musiakiewicz, właśc.: T. Gilewki, Szkoła 11. Asygnały Kredyt. zdg 48 961

Masaże
elektryzacje, pedicure i inne wykonuje doświadczony fachowiec Marcin 13 — 20. zdg 47 645

Welony ślubne
upinam tanio, Piekary 25 — 3. zdg 48 259

Nowości
Opatentowany przyrząd wzmacnia siłę płciową mężczyzny. Cena 10.— zł. Informacje „Potens”, Toruń, Bydgoska 10. Na odpowiedź znaczek. zdg 48 304

Akuszeryka
Poznań, Strzelecka 2 przy Świętokrzyskim przyjmuje, udziela porady, pomocy położniczej. dg 3301-2

Krawcowa
pierwszorzędna szyje domach. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 499

Oddam
dziewczynkę 3-letnią na wychowanie do dobrych ludzi. Zgłoszenia proszę do Kurjera Poznańskiego zdg 48 440

Chiromantka
przestrzeżę od złych wypadków. Wielkie Garbary 8 — 16. zdg 48 474

Obiady
treściwe smaczne, Dąbrowskiego 57 — 8, także poza dom. zdg 48 413

24. NAUKA

Kursy Handlowe
Skrzypczak, Plac Wolności 2. — Nowy kurs 4 stycznia. zdg 46 856

Kursy Handlowe Preissa
Skarbowska 11 — 4 stycznia. zdg 48 016

Szkoła tańców Szczyrkówny
Poczta 23. zdg 48 227

Kursy kroju, szycia
dziennie, południowe i wieczorne. przyjmuję, warunki najkorzystniejsze. Klawiterowa, Poznań — Marii Magdaleny 1, m. 7. dg 3163-4

25. MUZYKA

Zespół
muzyczny potrzebny zaraz. Kawiarnia, Rawicz, Rynek 8. ng 21 778

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

a) Służba domowa

Dwie
pokojowe poszukują posady w mieście od 1-go stycznia. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 268

Nowy Pomysł Podarku Gwiazdkowego

SERDECZNE ŻYCZENIA

WESOŁYCH ŚWIAT

WRAZ Z ABONAMENTEM

ILUSTRACJI

POLSKIEJ

NAJWIĘKSZĄ RADÓŚĆ SPRAWISZ SWOIM BLISKIM DARUJĄC IM NA GWIAZDKĘ OZDOBNĄ KARTĘ ABONAMENTOWĄ „ILUSTRACJI POLSKIEJ”

Kartę taką, która może równocześnie posłużyć jako pocztówka świąteczna, nabywać można w naszej Administracji, (Poznań, św. Marcin 70) w agenturach lub na piśmie zlecenie — za normalną opłatą abonamentu „Ilustracji Polskiej” na kwartał, pół roku lub na cały rok.

2
pokoje kuchnia, okolica Tamy Garbarskiej. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 315

Urzędnicza etat.
próżnego pokoju lub mieszkania dwupokojowego. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 467

Trzypokojowego
przynależnościami, centrum od kwietnia, urzędnicza. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 401

15. POPOJE UMIEBL.

12.—
panu wspólny, elektryczność. — Ozrodowa 15, mieszk. 16. zdg 47 606

Mickiewicza
3, m. 6, komfortowy, dwu- lub jednoosobowy. zdg 47 953

1 lub 2
eleganckie. Zakret 24. zdg 48 220

Kręta
5, m. 6. zdg 48 267

Chwaliszewo
73, m. 10. zdg 48 278

Mickiewicza
18a — 6. zdg 48 279

Ogrodowa
4-5. zdg 48 280

Jedno-
dwuosobowy, centralnem Grottera 14 — 4. zdg 48 206

Dwuosobowy
utrzymaniem fortepianem, Ratajczaka 9 — 10. zdg 48 195

Działalyskich
7 — 9 utrzymaniem. zdg 48 335

Matejki
2 — 5. zdg 48 336

Przyjezdny
tanio. Wodna 13 — 9. zdg 48 349

Frontowy
Strzelecka 9 — 4. zdg 48 346

Mickiewicza
13 — 8. zdg 48 343

Niekrepujący
od 15. 12. Mostowa 37, m. 4. zdg 48 341

Niekrepujący
elektryczność zaraz. Grunwaldzka 22 a — 3. zdg 48 340

Klatki
niekrepujący, łazienka. Półwiejska 17 — 5. zdg 48 329

Stałym
utrzymaniem — bez. Składowa 1 m. 19. zdg 48 325

Marcin
62 — 6. zdg 48 514

Pierackiego
8 — 12. zdg 48 510

Dwuosobowy
jedno (utrzymaniem). Półwiejska 2 — 6. zdg 48 508

Szamarzewskiego
32 — 8. zdg 48 441

Śniadeckich
24 — 7. zdg 48 462

Pokój
Marszałka Piłsudskiego 34 — 3. zdg 48 459

Pokoik
Łakowa 9 — 10. zdg 48 395

Frontowy
panu. Szkoła 9 — 3. zdg 48 392

Niekrepujący
noblwy, ciepły, Młyńska 4 — 1. zdg 48 391

Centrum
frontowy, jasny, czysty. Drowa Szubertowa, Kręta 5. zdg 48 387

Działalyskich
9 — 3. zdg 48 386

Pocztowa
10-4. zdg 48 321

Utrzymaniem
bez, Strzelecka 3a — 8. zdg 48 320

Śniadeckich
24, m. 2. zdg 48 319

Plac Wolności
14a, m. 8, niekrepujący, łazienka pierwszorzędne utrzymanie bez. zdg 48 478

Przyjezdny
najtaniej. Nowy Rynek 5 — 3. (Kolegiacki). zdg 47 746

Ratajczaka
10 — 4. zdg 48 433

Dwuosobowy
klatka 27. Grudnia 5 — 22. zdg 48 368

Dwu
trzyosobowy, Młyńska 3 — 7. zdg 48 365

16. SZUKA POKOJU

Skromnego
od zaraz, centrum, pan, cena. — Oferty Kurjer Poznański zdg 47 990

Pokoiku
centrum epokojowe do 30.— od stycznia. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 214

Lokalu
mieszkaniami lub bez na prasowalnię i pralnie centrum poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 356

18. DZIERŻAWY

Dzierżawy
majątku 600-1000 mórg dobrej ziemi poszukuje rolnik z odpowiednią gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 221

Dzierżawy
około 400 mórg, dobrej ziemi poszukuje rolnik zawodowy. Obiekt niekoniecznie zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdg 48 281

22. ZGUBY

Szpic
biały odebrać, Grodziska 109. zdg 48 224

Kolczyk
brylantowy zgubiono. Oddać wysokim wynagrodzeniem. Ostrzegam przed kuppem. Strzelecka 3a, Maciejewski. zdg 48 324

22. ZGUBY

OGOLNOPOLSKIE

Środa, 16 grudnia.

6.30 audycje poranne: — 11.57 sygnał czasu; 12.03 koncert orkiestry wojskowej pod dyr. Kazimierza Kanasia (z Krakowa); 12.40 dziennik południowy; 12.50 „Przeżytki świąteczne” — pozadanka; (z Katowic); — 15.00 wiadomości gospodarcze; 16.16 Kukieli śląskie: „Wielki sekret” — audycja dla dzieci w wykonaniu zespołu dziecięcego Rozłośni Katowickiej (z Katowic); 16.30 koncert w wykonaniu Łódzkiej Orkiestry Salonowej; 17.00 „W walce ze szpiegostwem” (odcz. III); 17.15 dalszy ciąg koncertu w wykonaniu Łódzkiej Orkiestry Salonowej (z Wystawy radiowej w Łodzi); 17.50 wywiad fikcyjny: „Rozmowa ze Stanisławem Brzozowskim”; 18.00 pozadanka aktualna; 18.10 wiadomości sportowe; 18.50 „Nawozy organiczne” — pozadanka (Łódź nadaje aud. lokalna); 19.00 „Cul wóczni” — fragment z IV tomu powieści Zofii Kossak p. t. „Kryżowcy”; 20.35 „Chwila Bura Studiów”; 20.45 dziennik wieczorny; 20.55 pozadanka aktualna; 21.00 koncert chopinowski w wykonaniu Alfreda Hoehne’a; 21.30 „Polska opowieść o E. T. Hoffmannie” — audycja literacko-muzyczna Kazimierza Płucisńskiego (z Poznania); 22.15 koncert wieczorny w wykonaniu Orkiestry Symfonicznej P. pod dyr. Mieczysława Mierzejewskiego.

WARSZAWA

Środa, 16 grudnia. Warszawa — 15.15 Aniela Szle-

mińska M’chal Zabejda-Sumicki i Jerzy Czapliski (płyty); 15.55 krzyżka techniczna; 18.50 program na jutro; 19.20 muzyka angielska (płyty); 20.00 muzyka lekka (płyty); 23.00 muzyka taneczna (płyty).

POZNAŃ

Środa, 16 grudnia.
Poznań — 13.00. Dobry lekka muzyka (płyty); 13.55 przegła zieldowy; 15.55 „Życie kulturalne i społeczne Poznania”; 15.40 pozadanka społeczna; 15.45 audycje dla dzieci; 18.20 „Czwartek literacko-artystyczny w Pałacu Działalyskich” — omówi Stanisław Sojki; 18.30 muzyka salonowa (płyty); 19.20 arje i niśni w wykonaniu Józefa Górzyńskiego (baryton). Przy fortepianie Władysław Raczkowski; 20.00 koncert Brucha-k-moll odegra Klara Kaufussów. Przy fortepianie Władysław Raczkowski; 20.25 muzyka z pływ.

PROONUJEMY LAMPOWICZOM

na środe:
17.00 Monachium. Redal fort. Koszyce. Wesoły program muzyczny. Budapeszt. Muzyka jazzowa. Anglia (Reg. Progr.). „Stare słowa do nowej muzyki” — aud. muz. 22.30 Koenigsw. „Nočna muzyka” — Monachium. Muzyka rozrywkowa. Berlin. Muzyka lekka i tan. 23.10 Budapeszt. Muzyka cygańska. 23.25 Anglia (Reg Progr.) Muzyka taneczna.
24.00 Radio Paris Muzyka taneczna. Frankfurt. Koncert rozrywkowy.

Sumienna
gospodini, pierwszorzędne polecenia poszukuje posady zaraz. — Oferty Kurjer Poznański zdg 48 270

Panienska
znająca życie, gospodarstwo domowe, szuka posady I. I. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 274

Dziewczyna
czysta, uczciwa szuka posady do wszystkiego od 1. 1. 1937. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 337

Panienska
poszukuje posady do lekkich prac domowych, zna cokolwiek szyje, za bardzo skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 292

Kucharz
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 199

Dziewczyna
młodsza, uczciwa do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 509

Panienska
poszukuje posady z gotowaniem do wszelkich prac, małe wynagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 388

Dziewczyna
z dobrym gotowaniem szuka posady zaraz lub od 1. 1. 1937. — Zgłoszenia proszę do Kurjera Poznańskiego zdg 48 438

Gospodini - kucharka
młodsza, 5 lat praktyki, wykwintne gotowanie, pierwszorzędny kuchmistrz od styczna — rzędne świadectwa szuka posady lub później, aby przygotować się do egzaminu. Łask. oferty i warunki Kurjer Poznański zdg 48 302

Kucharka
szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 367

Dziewczyna
z dobrym gotowaniem poszukuje posady zaraz. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 357

Posługaczka
poszukuje posady od 15 praniem, najchętniej Jeżyce lub Łazarz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 925

Posługaczka
szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 107

Posługi
cośkolwiek gotowaniem poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 979

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 961

Szukam
posługi od zaraz Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 006

Przyjme
posługę okolic Solacza od zaraz
Oferty Kurjer Poznański
zdg 47 386

Służąca
lepsza samodzielna, gotowanie,
szuka posady. Oferty Kurjer
Poznański zdg 46 262

Pani
wiek średni szuka posady wyre-
zycielki. Oferty Kurjer Poznański
zdg 46 263

Wychowawczyni
nauczycielka z długoletnimi
świadczeniami szuka posady do
dzieci wieku 5-8 lat. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 46 264

Uczciwa
szuka posady. Oferty Kurjer
Poznański zdg 47 256

Poszukuje
posługi od zaraz. Oferty Kurjer
Poznański zdg 47 263

b) Inni

Uczeń
starszy nadzwyczaj zdolny pragnie
wyuczyć się z piekarni-cukierni-
ka. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 47 813/14.

Młynarz
poszukuje posady większym mly-
nie, obeznany z motorem ssąco-
gazowym, złoży kaucję. Franciszek
Markiewicz, Pobjedzińska, Rynek
18. zdg 48 194

Maturzystka
księgowość maszynopisanie przy-
jme. Jakakolwiek posadę początku-
jącą biurową — również nau-
czycielki domowej. Sumiennieść
gwarantowana. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański pod zdg 48 142

Zegarki
u
SZULCA
PLAC WOLNOŚCI 5
Pg 8809-49.167

Przybory Techniczne
Przykładnice — su-
waki — cyrkle,
kalki szkiełkowe,
papiery rysun-
kowe, Schoel-
lershammer,
światłoczułe
Aquila,
Św. Marcin 61 — Plac Wolności 9
ng 21 267

TEATRY
Poznań, wtorek, 15. 12.
TEATR POLSKI: Wtorek,
15. 12. „Podwójna buchal-
terja”.
Środa, 16. 12. „Podwójna
buchalterja”.
TEATR WIELKI (Opera):
Środa, 16. 12. „Kwiat Ha-
waju”.
Czwartek, 17. 12. „Za-
marle oczy”.
Piątek, 18. 12. „Kwiat Ha-
waju”.
TEATR WIELKI — KON-
CERTY SYMFONICZNE:
Wtorek, 15. 12. V. koncert
symfoniczny. Dyrygent:
Dr. Zygmunt Latoszew-
ski, solista: Zygmunt Li-
sicki — fortepian.

KINA
Poznań, wtorek, 15. 12.
APOLLO: „Barbara Radzi-
willówna”.
CORSO: „Eskimo”.
GLORIA: „Dzisiejsze Czasy”.
GWIAZDA: „Ostatnie dni
Pompej”.
OŚWIATOWE T. C. L.:
„Burza nad światem”.
METROPOLIS: „Barbara
Radziwillówna”.
RENAISSANCE: „Piekiel-
ny Wawóz”.
SŁOŃCE: „2 dni w raj”.
SFINKS: „Parada Rezerwi-
stów”.
SWIT: Film papieski „Pa-
pież Pius XI przemawia
do Ciebie”.
TECZA-Lazarz: „Mały
marynarz”.
TECZA-Wilda: „Dziewczę
z obłoków”.
WILSONA: „Czerwony
Wóz”.

Absolwentka
Miejskiej Szkoły Handlowej —
dobre świadectwa, rzutka, dają-
ca sobie radę szuka posady do
biura lub większego przedsię-
biorstwa, jako kasjerka, 500,—
zabezpieczenia. Oferty poda-
niem warunków Kurjer Poznań-
ski zdg 47 911

Poszukuje
posady biurowej lub praktyki od
1. 1. 6 klas gimnazjum, — oraz
Szkoła Handlowa, z małym wynag-
rodzeniem. Oferty Kurjer
Poznański zdg 47 131

Panienska
do ekspedycji w piekarni i do
obsługi gości w kawiarni-cukierni-
ni poszukuje posady. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 48 116

Rządca
gospodarczy, z dłuższą praktyką
wzorowych gospodarstw lat 34,
poszukuje posady. Oferty Kurjer
Poznański zdg 48 168.

Nauczycielka
zezwolenie, początek muzyki, francu-
skiej, niemieckiej szuka posady
1. 1. 37. Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 215

Panienska
do piekarni, prowincji z lepszej
rodziny, nawskroś rzetelna szuka
posady, najchętniej z przyłącze-
niem do rodziny. Zgłoszenia do
Kurjera Pozn. ng 21 681

500,—
zaplace — za wyrobienie posady.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 238

Nauczycielka
zamilowana wychowawczyni
młodszych dzieci, z dłuższą prak-
tyką, znajomością higieny, robót-
tek, bardzo dobrymi świadectwami
szuka posady. Łaskawe zło-
szenia Kurjer Pozn. zdg 47 249

Posady
magazyniera — woźnego, inka-
senta poszukuje. Złóż kaucję
450,—. Oferty Kurjer Poznański
zdg 47 261

Szofer-mechanik
pilny, sumienny, szuka od 1-go
stycznia 1937 posady prywatnie,
lub do dworu. Oferty Kurjer
Poznański zdg 47 105

Panienska
zawodu krawcowa poszukuje po-
sady początkującej pokojowej —
z zyciem. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 48 210

Krawcowa
dobrem krojem szuka posady —
dziennie 1.30. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 48 334

Krawcowa
dzielna poszukuje posady po do-
mach. Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 285

Nauczycielka
Pomorzanka dyplom państw. —
szuka posady nauczycielki do-
mowej. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 48 303

Maszynistka
perfekt, niemieckie adlerce dyk-
tando poszukuje posady. Zgłosze-
nia Kurjer Pozn. zdg 47 675.

Chętnie dzisiaj czekamy, bo nareszcie pozbędziemy
się wszelkiego rodzaju robactwa. Nasza pani
kupuje mydło S ty x marki Universum.

Bufetowiec
garmanżer, specjalista w sala-
tach, zakaskich, majonezach,
pasztecikach poszukuje posady od
zaraz. Reflektuje na wyjazd. —
Łaskawe oferty Kurjer Poznański
zdg 48 243

Szukam
posady stróża, woźnego lub por-
tera kaucja. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 48 242

Nauczycielka
zezwolenie francuski, szycie szu-
ka posady. Wodna 19 — 6.
zdg 48 226

Kelner
fachowiec lat 34, poszukuje posady,
ewentl. kaucja. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 48 241

Poszukuje
od zaraz posady strzelca, znam
się na hodowli i leczeniu inwen-
tarzy. Lat 28, samotny. Dowody
przedłożę. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 48 188

Drogerzysta
dyplomowany z egzaminem foto-
chemicznym, lat 26, dobry deko-
rator szuka posady. Polecenie
pierwszorzędne. Łaskawe zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdg 47 853

Nauczycielka
Wielkopolanka, doskonałe refe-
rencyjne, konwersacja francuska,
niemiecka, angielski muzyka,
prawo nauczania poszukuje od
1. 1. 37. posady. Wymagania
skromne. Oferty Kurjer Poznański
zdg 3915

Rządca
kawaler, lat 33, z 16 let. praktyką
energiczny, sumienny, dobry rolnik,
organizator - hodowca, 4 lata
samodzielnej niewypowiedzianej
posady, szuka posady od 1.
4. 37 lub później. Łaskawe zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdg 45 986

Energiczna
inteligentna, wiek średni, obejmie
filje kaucja 2 tysiące złotych
przyjmie przedstawiciel-
stwo prace biurowa czy propa-
gandowa. Grudniadz, poste-
rstante „Samodzielna”. ng 21 677

CHLORAMI Henryk Zab
SNIĘŻNO BIAŁA MIĘTOWA PASTA DO ZĘBÓW
Poznań
Pg 8340/41-z 783/9

Ogrodnik
barnik podwórzowy, lat 28, sam-
otny szuka posady. Dobre
świadectwa przedłożę. Oferty
Kurjer Poznański zdg 48 189

Ślusarstwa
pragnie wyuczyć się 16 letni sio-
rota, wysoki silny, w Poznaniu
lub na prowincji. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 46 026

Ogrodnik-bartnik
handlowiec kawaler dzielny facho-
wiec, poszukuje posady. W Sz-
mianiak, Czarnków, Wieleńska 36.
zdg 47 659

200—500 zł
kaucji za jakąkolwiek pracę sta-
łą od 1. 1. 1936. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdg 47 873

Robotnik
silny poszukuje jakiegokolwiek
pracy, kawaler. Oferty Kurjer
Poznański zdg 48 481

Dziewczę
16 lat z dobrego domu szuka po-
sady do posytek. Oferty Kurjer
Poznański zdg 48 406

Pielęgniarka
egzaminowana laborantka szuka
posady u lekarza lub do psy-
chicznie chorej. Oferty Kurjer
Poznański zdg 48 360

27. WOLNE MIEJSCA

Apteka
większa w mieście wojewódzkim
przyjmie zaraz lub od nowego ro-
ku magistra arcyżyka z dłuższą
praktyką, o dobrej prezencji, bie-
głego sprzedawcę do pierwszego
stołu. Oferty z warunkami do
Kurjera Poznańskiego dg 3 946

Fryzjerka
dzielna Dąbrowskiego 5a.
zdg 48 079

Potrzebna
samodzielna panna do mającego
się otworzyć składu kolonialnego
Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod
zdg 48 263

Gospodyni
młodsza, umiejąca dobrze goto-
wać i prasować, z dobrymi po-
leceniami potrzebna zaraz lub 1
stycznia. Zgłoszenia ulica Zba-
szyńska 29, lub Kurjer Pozn.
zdg 48 277

Fryzjerka
lub kursistka, Rynek Śródecki 3.
zdg 48 204

Majętność
Miałostwiec poczta Kcynia poszu-
kuje od zaraz gorzelanek. Nie-
uwzględnione oferty bez odpowie-
dzi. zdg 46 330

Służąca
do wszystkiego gotowaniem, wła-
sna posciel, na Łazarz. Zgłosze-
nia Wilda, Umińskiego 7a, m. 29.
zdg 48 331

Dziewczyna
do wszystkiego, czysta, z dobre-
mi referencjami. Grochowe Łąki
5, m. 5. zdg 48 293

Ekspedjent (ka)
na okres przedświąteczny może
się zgłosić. Svenda, Stary Ry-
nek 65. zdg 48 503

Pomocnik
krawiecki na konfekcję może się
zgłosić. Matejki 4, mieszk. 11.
zdg 48 495

Dziewczyna
zdrowa, czysta do wszystkiego
potrzebna. Urbańska, Szama-
rzewskiego 19. zdg 48 513

Pielęgniarka
dobremi świadectwami dla poło-
żnicy potrzebna. Cieszkowskiego
7, mieszkanie 6. zdg 48 506

Fryzjerka
na stałe. Matejki 68.
zdg 48 469

Wychowawczyni
miła, tylko z dobrą praktyką —
potrzebna zaraz do dwóch chłop-
czyków. Wierzbicice 13, m. 6.
zdg 48 463

Ekspedjentka
młodsza, towary krótkie z kau-
cja. Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 452

Poważna
fabryka techno-chemiczna poszu-
kuje młodego, wybitnie zdolnego
akwizytora na część woj. poz-
nańskiego Szczegółowe oferty
z życiorysem, referencjami —
przesyłać do Biura Ogłoszeń —
Pietraszek, Warszawa, Marszał-
kowska 115, pod „Wybitnie zdol-
ny”. ng 21 213

Garbarz
fachowiec. Specjalność skóry
krecone, potrzebny. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 48 383

Panienska
do obsługi. Restauracja, Woźna
nr. 1. zdg 48 323

Dziewczyna
do wszelkiej pracy potrzebna. —
Cukiernia, Św. Marcin 31.
zdg 48 318

Ekspedjentki
branży towarów krótkich po-
trzebne. Karaś, Zamkowa 4.
zdg 48 316

Służąca
zamiejscowa, potrzebna. Dąbro-
wskiego 53/55. Restauracja.
zdg 48 476

Posługaczka
Szamarzewskiego 19a — 18.
zdg 48 475

Dziewczynę
z gotowaniem przyjmie zaraz. —
Zgłoszenia Górna Wilda 15, m. 5
pomiedzy 5—6. zdg 48 485

Biuralistka
młodsza ze znajomością książko-
wości, pisaniem na maszynie bie-
gła w liczeniu, potrzebna. Zgło-
szenia pisemne Leon Żurowski,
Skład Drzewa i obróbka, Poznań
Raczyńskich 5/8. Pg 8883-51.24

Kucharz
pierwszorzędny zaraz potrzebny.
Oferty „Par” „51.26”
Pg 8884-51.26

Służąca
znająca język niemiecki, na
wskroś wierna, do samodzielnego
gotowania i wszystkich prac od
zaraz potrzebna. Zgłoszenia od
3—8. Matejki 67, II, m. 8.
zdg 48 369

Fryzjer (ka)
zaraz, posada stała, utrzyman-
niem. Szulc, Szamotuły.
ng 21 777

Ekspedjentka
zaraz do rzeźnictwa. Wielkie
Garbary 18. zdg 48 354

Pieniądze wywozić zagranicę? szkoda!
PEA KREM
to wyrób polski
R. Barcikowski S. A. Poznań.

Dzielna
ekspedjentka z branży rzeźnic-
kiej na wypomóżkę potrzebna. —
Mnichowski, Półwiejska 6.
zdg 48 374

Dziewczę
do posytek zaraz. Jubiler, Św.
Marcin 19. zdg 48 350

Praktykę
retuszerki, laborantki, fotogra-
fistki. Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 404

29. ROZRYWKA

„Parada rezerwistów”
Polska komedia od

środy
huraganowe śmiechy
Kinoteatr „Sfinks”.
zdr 48 324

Londyńska
Maszalarska poleca przy zwiek-
szonej orkiestrze karafkę od
2 złotych. Dancing towarzyski.
zdg 48 489

Baterje anodowe
kieszonkowe, lampki elektryczne
„Centra”
przybory elektrotechniczne. Ża-
rówki poleca najtaniej

Kazimierz Matuszak
Pierackiego 16, tel. 30-67.
Ng 17810

Radioodbiorniki
Kosmos, Refon do
16
rat miesięcznych.

Radioekspert
Śniadeckich I, tel. 64-44, pietro.
Zamiana odbiorników. zdg 48 450

Mile bestrojski
święta
zapewni
radio-
aparat
Premis

Telefunken
dogodne warunki, fachowa ob-
sługa zdg 3969-70

Radiolavox
Poznań, Ratajczaka 14, tel. 32-15.

Radjo - odbiorniki
Kosmos, Telefunken, Capello i in-
nych czołowych firm na bardzo
dogodne spłaty do 15 miesięcy.
Przyjmuje Pożyczki Państwowe
na wzięcie.

„Fonoradjo”
właśc. Jerzy Mieloch, Poznań,
Al. Marsz. Piłsudskiego 7. Pro-
spekty wysyła się na żądanie.
zdg 46 835

„Kapelusz”
modnie przefasonowany odświe-
żony, zastąpi nowy. Tanie kape-
lusz na składzie. Wytwórnia kape-
lusz męskich, damskich. 27-go
Grudnia 2, Łódź. zdr 44 482

Śnieg Łączański
udelikatnia
upiększa
matuje
i chroni
cerę
FALKIEWICZ POZNAŃ
FABRYKA PERFUM I KOSM. ZAŁ. 1911 R. W. PARYŻU
Pg 8 649-42.38

Humor zagraniczny

Jak kochający Piotruś postanowił odstraszyć muchy od
lisyiny wujaszka. (x)

Co futro — to **Edmund Rychter** — co palto — to **Edmund Rychter** — co ubranie — to **Edmund Rychter**, Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata na miesiąc grudzień 1936 roku za oba wydania razem w Poznaniu
w ekspedycji zł 3.20 w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do
domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem
miesięcznie zł 4.10, kwartalnie zł 12.30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5.00, w innych
krajach zł 7.00—9.50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie,
strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają
prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu
redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr. na stronie
drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potoczniejszymi 200 gr.
wyżki. Ogłoszenia do wydania porannego oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nad-
do godz. 22 u stróża, do wydania głównego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach
techniczne do godz. 10.45 większe trudniej według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów
w tem 5 nagłówek.) (tuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między
zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałą wskutek r. atyc., wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72.
P. K. O. Poznań nr. 200.149.